

MATYU

Yesu Kilisi xolac niviha wê Matyu kivuu ge

*Yesu Kilisi tivae bue lê
(Luk 3:23-28)*

¹ Yesu Kilisi tivae bue he lê yêp ga. Devit pum lec Eblaham di Yesu pum lec Devit.

² Eblaham nu Aisak.

Di Aisak nu Jekop.

Di Jekop nu Yuda he lie.

³ Yuda nu Peles yuu Sila wê ta Tema ge.

Di Peles nu Heslon.

Di Heslon nu Lam.

⁴ Di Lam nu Aminadap.

Di Aminadap nu Nason.

Di Nason nu Salmon.

⁵ Di Salmon nu Boas wê ta Lehap ge.

Di Boas nu Obet wê ta Lut ge.

Di Obet nu Jesi.

⁶ Di Jesi nu Devit wê tu Islel nêñ king.

Di Devit nu Solomon. Solomon ta ge wê liya Yulaia.

⁷ Di Solomon nu Liaboam.

Di Liaboam nu Abaisa.

Di Abaisa nu Esa.

⁸ Di Esa nu Jehosapat.

Di Jehosapat nu Jolam.

Di Jolam nu Asaia.

⁹ Di Asaia nu Jotam.

Di Jotam nu Ehas.

Di Ehas nu Hesekaia.

¹⁰ Dì Hesekaia nu Manasa.
Dì Manasa nu Emos.
Dì Emos nu Josaia.

¹¹ Dì Josaia nu Jekonaia he lie wê tibii Babilon
vông vevac vô he dì hôm he Islel vihati xôn dì kô
he mi la vac vigwe Babilon nêb he i vông yuac
pileva vô he mi dô.

¹² He dô vac vigwe Babilon dì Jekonaia nu
Sialtiel.

Dì Sialtiel nu Selababel.
¹³ Dì Selababel nu Abaiat.
Dì Abaiat nu Elaiakim.
Dì Elaiakim nu Eso.
¹⁴ Dì Eso nu Sedok.
Dì Sedok nu Ekim.
Dì Ekim nu Elaiat.
¹⁵ Dì Elaiat nu Eliesa.
Dì Eliesa nu Matan.
Dì Matan nu Jekop.

¹⁶ Dì Jekop nu Josep wê vinê Malia.

Dì Malia kô nu Yesu wê he nêl lê ên nêbê Kilisi.

¹⁷ Om bue wê pum lec Eblaham dì i la tyip
vô Devit ge, he tiyi xocbê vigê yuu dì tô mi la
yuudiyuu (14). Dì bue wê pum lec Devit dì i la
tyip vô buc wê tibii Babilon vông vevac vô he
Islel dì kô he mi la vigwe Babilon ge, he tiyi xocbê
14. Dì bue wê dô vô buc wê he Islel dô vac vigwe
Babilon dì i la tyip vô Kilisi buc ge, he tiyi xocbê
14 êno.

Malia kô nu Yesu Kilisi (Luk 2:1-7)

¹⁸ Kiyang lec wê Yesu Kilisi yubac ge bêga ên
nêbê xomxo vînôo nêb Malia ob kô Josep. Léc
yuu gên o kôma lêm, dì he yê wê Malia xeyaa ge,
léc ge yuac wê Myakilôhô Ngibua vông. ¹⁹ Malia

liya Josep ge xomxo niviha, om nêb ob vông Malia ni yoc vô xomxo manôn lêm, om xo ên nêb ob sea Malia lê, lêc nêb ob nêl kiyang wê nu dô vac Malia xêyaa ge kitong vô xomxo tibeac lêm. ²⁰ Josep gên dixo kiyang wê nêb ob sea Malia ge vac nilô, mêtêc Apumtau vông angela ti lam nêl kiyang vô Josep vac vivia bêga ên nêbê, "Devit nu Josep, le i lêc xona ên wê ông ob kô Malia ge lêm, ên nipwo wê Malia ob kô ge Myakilôhô Ngibua vaci vông vô Malia. ²¹ Om Malia ob kô nu tuc, di ông ob nêl i lê ên nêbê Yesu, ên lê tige kehe bêga nêbê obêc vô lie vêx yuu vux vêl ên he nêni nipaên."

²² Angela nêl bêge, om kiyang wê Apumtau nêl vô plopete ti ilage vô nôn lec. Plopete tige nêl bêga ên nêbê,

²³ "Wê lê. Vêxwo ti ob xêyaa di kô nu ti di ob nêl i lê nêbê Emanyuel."

Plopete nêl bêge, di lê Emanyuel kehe bêga nêbê Anutu dô hixôn il.

²⁴ Josep yêp mi kidi lec di vông tiyi xocbê Apumtau angela nêl vô i ge di viac vinê Malia mi dô hixôn lê, ²⁵ lêc o yêp hixôn lêm di i la tyip vô buc wê nu tuc yubac ge di Josep nêl i lê nêbê Yesu.

2

Xomxo piyôp levac lam nêb ob yê Yesu

¹ Malia kô Yesu vac vigwe Betlehem vac vigwe levac Judia. Helot tu he Islel nêni king mi dô vac vigwe Jelusalem. Mêtêc xomxo piyôp levac ya lam gê vigwe wê hiyôv tyip lam ge mi val Jelusalem di nêl ên nêbê, ² "Nipwo paha wê ob tu

xam Yuda nêm king ge, tyo dô tina? Xe xê pitua wê i vông ge vac vigwe wê hiyôv tyip lam ge, om xe lam ên xe nêb xe ob lam yev vixam kitu vô i.” ³ Helot ngô kiyang wê he nêl ge dî nilô vô viyin mabu om tibii Jelusalem vihati ge, he nilô vô viyin hixôn. ⁴ Om Helot tyuc he Yuda levac wê mi si daa gee hixôn he wê xovô Moses xolac gee vihati lam dî kinêg vô he ên nêbê, “Xomxo ti wê lê nêbê Kîlisi ge ob yubac vac vigwe tina?” ⁵ Om he nêl lax vô i ên nêbê, “Tyo ob yubac vac vigwe Betlehem vac vigwe levac Judia. Ên plopete ti kivuu kiyang ilage i yêp bêga nêbê,

⁶ ‘Ông Betlehem vac vigwe levac Judia, ông vigwe nipwo, lêc ông tu levac nginoo Judia levac vél, ên xomxo levac ti obêc val vac xam mahigun dî ob viac a lige Islel.’”

⁷ Helot ngô kiyang tige, mêdêc vông kiyang la xôpacên vô xomxo piyôp levac tigee ên nêb he i lam vô i. He lam om Helot kinêg vô he nêbê buc tina wê pitua val tyip lec ge? Om he nêl kitong vô i. ⁸ Mêd Helot nêl vô he ên nêbê, “Xam loc Betlehem dî loc vông yuac levac lec myagên nipwo tige, dî xam obêc wêvô ge od xam lôm nêl vô a ên a éno ob loc yev vixag kitu vô i.”

⁹ Om he ngô Helot via dî loc mi la, dî pitua wê he yê vac vigwe wê hiyôv tyip lam ge la mug ên he dî mila le kisii vôxumac ti wê nipwo tige diyêp vac ge. ¹⁰ He yê pitua tige di xêyaa vô niviha yang, ¹¹ dî he la vac xumac nilô dî la yê nipwo tyo yuu ta Malia, dî yev vixa kitu vô nu tige di pimil i. Pyap dêc he hikwee susu vac he vixec di tung la vô nipwo tyo. Susu wê he vông vô i ge gol

dì xax myaluc, dì susu nivivea nivihaviha hixôn.
12 Vô bucên Anutu nêl kitong vô he vac vivia ên nêbê, “Xam lôc vôên Helot tii vacên i ma.” Om he lax môp bangwe mi la ben.

Josep kô Malia yuu Yesu mi yon la Isip

13 Xomxo piyôp levac tigee la, mêdêc Josep yê Apumtau nêl angela ti vac vivia dì angela tige nêl vô i ên nêbê, “Kidi lec mi kô nipwo yuu ta dì mon pec mi loc Isip mi loc dô dì i loc tyip vô buc wê a ob nêl kiyang vô ông i tii vac ge, ên Helot ob myag nipwo tige ên nêb ob hi i yib.” **14** Josep ngô angela vya om kidi lec vô bucên dì kô nipwo tige yuu ta dì yon la vigwe levac Isip, **15** dì la dô dì i la tyip vô buc wê Helot yib vêl ge. Om Apumtau kiyang wê plopete nêl ilage vô nôn lec. Plopete nêl bêga ên nêbê, “A tyuc nug tuc gê Isip mi i lôm.”

Helot vông nue vevac la hi Islele nue vux yib

16 Mêdêc Helot xovô nêbê xomxo piyôp levac tigee kityoo dì o milax vô i lêm, om xêyaa vô myavinê mabu. Om vông tibii la vigwe Betlehem dì la vac vigwe wê yêp ninyawehe vô Betlehem ge hixôn ên nêb he i loc hi vux nipwo wê klismas ti me yuu ge vihati i yib. Helot nêl bêge ên xomxo piyôp levac nêl vô i ên nêbê he yê piitung ila dì klismas yuu lam la vêl. **17** Om kiyang wê plopete Jelemaia nêl ilage vô nôn lec. Kiyang tige nêl bêga ên nêbê,

18 “He ngô vya vac vigwe Lama wê xomxo vông tilôt dì byag levac mabu ge. Lesel byag ên nue, dì xomxo ti o tiyi wê ob vông i nilô

vô viyin maên ge lêm, ên nue vihati yib mîma.”

Josep kô vinê yuu nu tuc mi lax dô Islel

¹⁹ Timuén wê Helot yib vêl ge od Apumtau angela ti nêl vô Josep vac vivia ên nêbê, ²⁰ “Kidi lec dì kô nipwo yuu ta dì mon lôc mî loc vac vigwe Islel i tii vac, ên he wê nêb ob hi nipwo tige i yib ge, he yib vêl.” ²¹ Mêgem Josep kidi lec mî kô nipwo hixôn ta dì yon lax mî la Islel.

²² Lêc Josep ngô wê Akeleas kô ma Helot nipilêhê dì viac vigwe Judia, om xona ên nêb ob lax mî la vigwe tige lêm. Om Anutu nêl kiyang vô Josep vac vivia tii vac, om Josep loc mî la vigwe levac Galili, ²³ dì la dô vac vigwe Nasalet. Om kiyang wê he plopete nêl ilage vô nôn lec. Kiyang tige nêl bêga ên nêbê, “He ob nêl bê i ge xomxo Nasalet ti.”

3

Jon Lipacêñ nêl kiyang

(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Vô buc tigee Jon Lipacêñ kidi mî la vac vigwe mahigun pileva vac vigwe levac Judia, dì nêl kiyang vô xomxo bêga ên nêbê, ² “Xam pilepac xam, ên Anutu buc vô kwabo lec.” ³ Jon ge wê plopete Aisaia nêl i kitong ilage bêga ên nêbê, “Xomxo ti tyuc vya levac vac vigwe mahigun pileva ên nêbê, ‘Xam viac Apumtau môp wê obêc lam vac ge dì vông i môp i yêp bôbac.’ ”

⁴ Jon mi vinyum ngakwi wê he vông ya bwoc kamel niviluhu ge dì vêx let wê bwoc levac ninivi

ge hixôn, dì yaên wê mi ya ge hîveac hixôn vinoluc. ⁵ Dì xomxo Jelusalem dì xomxo vac vigwe levac Judia hixôn he vac vigwe toto wê yêp kwabo vô mia Jodan ge, he lam vô Jon vac mia Jodan, ⁶ dì nêl he nêñ nipaêñ kitong, dì Jon lipac he ya mia Jodan.

⁷ He Palisi hixôn Sadyusi tîbeac lam ên nêb Jon i lipac he, lêc Jon yê dì nêl vô he ên nêbê, "Myel nipaêñ nue xam! Letya nêl vô xam ên nêbê xam ob pec ên Anutu xêyaa myavinê wê ob val vô xam timuêñ ge? ⁸ Xam pilepac nilôm i vô paha lec lê, lêc vông môp niviha wê ob nêl kitong bêga bê xam pilepac xam pyap. ⁹ Dì le i lêc yong xacxam va dì xo bê Eblaham bue xam lêm. Ên a ob nêl vô xam bê Anutu tiyi wê ob nêl dì ngidax tigae ob tu Eblaham bue ge. ¹⁰ Xam tiyi xocbê xax wê xomxo ob vuv vêl ge. Ên xax wê o vuac nôn niviha lêm ge, xomxo ob vuv vihati vêl dì nêx i la vac ngwax.

¹¹ "A lipac xam ya mia ên wê xam pilepac xam pyap ge, lêc xomxo ngwe wê ob val timuêñ ge, xêkizêc wê i vông ge luu xêkizêc wê a vông ge vêl, dì a o niviha tiyi wê a ob kîlê i su ge lêm. Xomxo tyo ob lipac xam ya Myakilôhô Ngibua hixôn ngwax. ¹² Xomxo tyo vigê obêc hôm nôn niviha dì tung i la vac xumac wê nôn niviha ob dô vac ge, dì ninivi pileva ge wê ob nêx i la vac ngwax wê yibêñ obêc ma ge, ên ngwax i ya vêl."

*Jon lipac Yesu
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)*

¹³ Yesu sea vigwe Galili dì lam la Jodan vô Jon ên nêb i lipac i. ¹⁴ Lêc Jon kol i dì nêl vô Yesu ên

nêbê, “Ông obêc lipac a ge od niviha, lêc bêna lêc ông lam vô a ên ông nêb a lipac ôngê?” ¹⁵ Lêc Yesu nêl lax vô i ên nêbê, “Ông vông i tiyi wê a nêl ge dì lipac a, ên u obêc vông môp vihati wê Anutu vông vô u ge i vô nôn lec.” Om Jon ngô dì lipac i.

¹⁶ Yesu lipac mia pyap dêc lutibed sea mia dì lax kehe, mêtêc lag puunê tax dì Yesu yê Anutu Myakilôhô Ngibua tiyi xocbê tucluu manôn ge dì i lam dô lec i. ¹⁷ Mêtêc vya ti lam gê lag puunê bêga nêbê, “A nug tige wê a xêgyaa vin lec i dì a xê i niviha.”

4

Seten yaxên Yesu (Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Mêtêc Myakilôhô Ngibua dìdii Yesu mi la vac vigwe myadongê wê xomxo dô vacên ma ge ên nêb Seten i yaxên i. ² Mêt Yesu o ya yaên ti lêm tiyi viđiiên kehe yuu dì bucêñ kehe yuu, om vip den i. ³ Om Seten wê mi yaxên xomxo ge val dì nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc Anutu nu ge od ông nêl dì ngidax tigae i tu yaên ên ông wa.” ⁴ Lêc Yesu nêl lax vô i ên nêbê, “Xolac nêl bêga ên nêbê, ‘Susu yaên vaci o tiyi wê ob vông xomxo dô mavîha ya ge lêm. Nge, xomxo ob dô mavîha ya kiyang vihati wê lam vac Anutu mya ge.’” ⁵ Yesu nêl bêge. Nang dêc Seten kô i mi yuu la vigwe ngibua Jelusalem dì lax i la lec Anutu xumac ngibua kitôn kisii, ⁶ dì nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc Anutu nu ge od ông sox mi loc kibun, ên kiyang ti yêp vac xolac bêga ên nêbê,

'Anutu obêc vông angela wê i vông ge lam viac ông, dì hôm ông kisii ya vigê ên nêb ông vînuxên vîxam lec ngîdax i ma.' "

⁷ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, "Xolac nêl kiyang ngwe hixôn bêga nêbê, 'Le i lêc yaxê Apumtau wê ông Anutu ge lêm.' "

⁸ Nang dêc Seten kô Yesu mi yuu la lec kitôn dia ti kisii, dì Seten hilung vigwe wê yêp kibun ga ge vihati hixôn susu nivîha vihati vô Yesu, ⁹ dì nêl vô i ên nêbê, "Ông obêc yev vîxam kitu vô a dì pimil a ge od a obêc vông vigwe hixôn susu tigae vihati vô ông dì ông ob tu kehe." ¹⁰ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, "Seten, pec mi loc vê! Ên xolac nêl bêga ên nêbê, 'Ông yev vîxam kitu vô Apumtau wê ông Anutu ge vaci dì vông yuac wê ici va vông ge.' "

¹¹ Yesu nêl bêge, mèdec Seten sea i mi la, dì angela ya val ngidu Yesu xôn.

Buc taxlee wê Yesu nêl xolac vac vigwe levac Galili

(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Yesu ngô wê tibii tung Jon la dô vac xumac kalabuhu ge, om la vigwe levac Galili mi la dô vigwe Nasalet. ¹³ Mèdec sea vigwe Nasalet dì la vigwe Kapaneam wê yêp vô mia luaên ninya vac vigwe levac wê Sebyulan yuu Naptalai vông ilage. ¹⁴ Om kiyang wê plopete Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Kiyang tige nêl bêga ên nêbê,

¹⁵ "Vigwe Sebyulan hixôn vigwe Naptalai, yuu yêp vô mia luaên ninya, dì mia Jodan yêp vilu ganê. Tibii madiluhu wê o xomxo Yuda lêm ge lam dô vac vigwe Galili tige.

16 Om he wê dô vac mapitoc ge he yê xêseac levac. Dî he wê dô vac vigwe yibêñ mapitoc ge, xêseac val vô he pyap.”

17 Kiyang nêl bêge. Ge buc taxlee wê Yesu nêl xolac vô xomxo bêga ên nêbê, “Xam pilepac xam, ên Anutu buc vô kwabo lec.”

Yesu tyuc xomxo yuudiyuu ên nêb he i timu vô i vixa

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

18 Yesu mîla vô mia luaên Galili ninya dî yê xomxo yuu, Saimon wê lê ngwe nêbê Pita ge dî li vux lê nêbê Andlu. Yuu nêx leac ti vac mia luaên tige nêb ob hi pis, ên yuu mi vông yuac lec pis hiên ên nêb ob kô mone lec. **19** Mêdêc Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu lam timu vô a vixaq, ên a ob vông muu dîdii xomxo mî lam vô a i tiyi xochê muu dîdii pis vac leac ge.” **20** Om lutibed yuu sea leac dô xel dî la hixôn Yesu.

21 Mêd yon mîla yê Sebedi nu Jems yuu Jon wê yuu dô lec dipac hixôn ma Sebedi dî duu leac wê tip sea ge xôn. Mêdêc Yesu keac yuu lam, **22** om lutibed yuu sea dipac hixôn ma dî la hixôn Yesu.

Yesu vông xomxo tibeac wê yidac kehe toto ge vô nivîha lec
(Luk 6:17-19)

23 Yesu la vîlee vac vigwe levac Galili dî la nêl kiyang vô xomxo vac he xumac lîlo toto dî nêl xolac nivîha lec Anutu ben lag puunê vô he, dî vông he wê yidac hixôn myavinê toto ge vihati vô nivîha lec. **24** Om xomxo nêl Yesu lê la vac vigwe levac Silia vihati. Dî he kô xomxo wê yidac kehe toto ge vihati mî lam vô i, hixôn he wê kô

myavînê ge, dî he wê vimwo nipaên dô vac he nilô ge, dî he wê yidac vông he vixog sea ge, dî he wê len vô xêlehe ge. Mêd Yesu vông he vihati vô nivîha lec. ²⁵ Dî xomxo kidu kidu wê lam gê Galili hixôn vigwe vigê yuu wê lê levac nêbê Dekapolis ge dî he Jelusalem dî he Judia dî he wê lam gê mia Jodan vîlu ganê ge, he vihati la timu vô Yesu vixa.

5

Yesu la lec kitôn kisii di nêl kiyang (Luk 6:20-23)

¹ Yesu yê xomxo kidu levac wê kituc lam vô i ge, om sea he mi la lec kitôn dî la dô kibun. Mêdêc nue ngivihi lec mi la vô i, ² dî i nêl kiyang vô he bêga ên nêbê,

³ “Xomxo wê xovô ên nêbê he tiyiên ma wê Anutu ob yê he nivîha ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu ben lag puunê tu he ben.

⁴ “Xomxo wê nilô vô viyin om he byag ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu obêc vông he nilô vô viyin maên.

⁵ “Xomxo wê o kô he lec lêm ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu obêc nêl he lê lec kibun ga vihati.

⁶ “Xomxo wê xêyaa vin lec môt nivîha wê Anutu vông ge tiyi xochê he xêyaa vin lec nêb ob ya yaên dî num mia ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên môt nivîha wê he vông ge, Anutu ob vông i vô nôn lec.

⁷ “Xomxo wê xo vigwe pisiv ên xomxo ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu obêc xo vigwe pisiv ên he.

⁸ “Xomxo wê nilô xêseac ge, he i dô hixôn xêyaa niviha, ên he obêc yê Anutu.

⁹ “Xomxo wê vông kisoac vac xomxo wê kunacma ge, he i dô hixôn xêyaa niviha, ên Anutu obêc nêl ên nêbê he tu i nue.

¹⁰ “Xomxo obêc timu vô môt niviha wê Anutu vông ge, lêc tibii obêc vông viyin vô he ên môt tigee ge od he i dô hixôn xêyaa niviha, ên Anutu ben lag puunê tu he ben.

¹¹ “Xomxo obêc yê wê xam vông i vin a ge lêc obêc so via vô xam dì vông viyin vô xam dì kityoo kiyang tibeac tibeac lec xam ge ¹² od xam dô hixôn xêmyaa i niviha, dì hi vixam i pec, ên nôn niviha wê xam ob kô ge dô bin xam vac Anutu ben lag puunê. Xam xovô ên xam nêbê xomxo vông viyin tibêge vô plopete wê dô mugên ilage.

*Kiyang pilepacén lec sol yuu xêseac
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)*

¹³ “Xam tiyi xocbê sol wê ob vô niviha vô xomxo kibun ga vihati ge. Lêc sol obêc vô nyen maên ge, od il ob vông vatya vô ên i vô nyen nangê? Ge vô nipaên pyap, dì o tiyi wê ob vô niviha tii vac dì vông yuac ti ge lêm, om xomxo ob nêx i la dô xel dì kê vac kibun.

¹⁴ “Xam tiyi xocbê ngwax xêseac wê ob linac lec vigwe vihati ge. Ên vigwe levac ti obêc yêp lec kitôn kisii ge od ob yêp xôpacén lêm. ¹⁵ Xomxo ti obêc byêx ngwax vac lam ge od obêc lax i la le xôpacén vac dêg nilô lêm. Nge, ob yu i la yux seac ên nêb i linac lec xomxo vihati wê dô vac xumac nilô ge. ¹⁶ Om xêseac wê xam vông ge i

lêc linac vô xomxo vihati manôñ êno bêge, ên he i yê môp niviha wê xam vông ge dì hi vixa i pec ên Mag Anutu wê dô lag puunê ge.

Yesu nêl kiyang lec Moses xolac

¹⁷ “Le i lêc xo bê a lam ên a nêb a ob kitya Moses xolac hixôn plopete kiyang vêl lêm. Ên a o lam ên a nêb a ob kitya kiyang tigee vêl lêm. Nge, a nêb a ob vông i vô nôn lec. ¹⁸ A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê gwêbaga dì i loc tyip vô buc wê lag yuu kibun xôa obêc ma ge, kiyang wê yêp vac Moses xolac ge, bo ti xôa obêc ma lêm. Nge, vihati ob yêp dì ob vô nôn lec timuên. ¹⁹ Om xomxo ti obêc pwoo Moses xolac bo ti vac dì didii xomxo vac ên nêb he i timu vô i vixa ge od xomxo tige ob kô lê nipwo vac Anutu ben lag puunê. Lêc xomxo ti obêc timu vô xolac vihati dì didii xomxo vac ên nêb he i timu vô ge od xomxo tige obêc kô lê levac vac Anutu ben lag puunê. ²⁰ A ob nêl vô xam bê môp niviha wê xam vông ge i luu wê xomxo xolac kehe hixôn he Palisi mi vông ge vêl. Lêc obêc ma ge od o tiyi wê xam ob la vac Anutu ben ge lêm.

Kiyang lec môp xêyaa myavinê
(Luk 12:57-59)

²¹ “Xam ngô kiyang pyap wê yêp vô bume ilage bêga nêbê, ‘Le i lêc hi xomxo i yib lêm. Xomxo ngwe obêc hi xomxo ngwe yib ge od ob la kot dì kô myaviwen.’ ²² He nêl bêge ilage, lêc a ob nêl vô xam bê xomxo ngwe obêc kunac li ngwe ge od ob la kot dì kô myaviwen. Dì xomxo ngwe obêc so vya vô li ngwe ge od xomxo i vông i loc vô hizap levac ên i titô i. Dì xomxo ti obêc nêl

nipaên lec li ngwe nêb yacyac ge od ob la dô vac ngwax levac vac vîgwe nipaên.

²³ “Om ông obêc kô daa mi la le vô alta, lêc ông xovô bê muu lime ti kiyang obêc yêp ge ²⁴ od ông sea daa tige i dô kwabo vô alta dì lôc mi loc, ên muu viac kiyang vêl lê, lêc ông lôm tung daa timuên.

²⁵ “Xomxo ti obêc kô ông mi la kot lêc muu ob gên dîloc vô môp ge od muu viac kiyang vôma. Lêc obêc ma ge od xomxo tyo obêc tung ông la vac hizap levac vîgê, dì hizap levac ob vông ông la vac xêhipu vîgê, dì xêhipu ob tung ông la dô vac kalabuhu, ²⁶ dì a nêl vîxôhilôg vô ông bê ông obêc lop mi lôm vêl ên kalabuhu lêm. Nge, ông ob dô dì hi myaviwen vihati i ma vêl lê.

Kiyang lec môp yôdac vêx yuu vux

²⁷ “Xam ngô kiyang pyap wê xomxo nêl ilage bêga ên nêbê, ‘Le i lêc vông môp yôdac vêx yuu vux lêm.’ ²⁸ He nêl bêge, lêc a ob nêl vô xam bê vux ti obêc yê vêx ti dì nilô yetac ên ge od tiyi xocbê vux tige vông yôdac vô vêx tige vac nilô. ²⁹ Om ông mammôn vîlu hiyôv obêc didii ông mi la vac môp nipaên ge od ông pul vêl dì nêx i loc, ên ông nimnîvi mya tige obêc la xôa ma ge od ông ob dô nimvîha, lêc obêc dô ge od ông nimnîvi vihati ob la vac vîgwe nipaên. ³⁰ Dì ông vîgêm hiyôv obêc didii ông mi la vac nipaên ge od ông kitov vêl dì nêx i loc, ên ông nimnîvi mya tige obêc la xôa ma ge od ông ob dô nimvîha, lêc obêc dô ge od ông nimnîvi vihati ob la vac vîgwe nipaên.

*Yesu nêl kiyang lec xomxo wê nêb ob sea vinê
ge (Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)*

³¹ “Xomxo nêl ilage bêga ên nêbê, ‘Xomxo ti obêc nêb ob sea vinê ge od i kivuu kipihac wê nêbê yuu ob seama ge ti mi vông vô vinê lê, lêc yuu i seama.’ ³² He nêl bêge ilage, lêc a ob nêl vô xam bê vux ti vinê obêc vông môt yôdac vô vux ngwe lêm, lêc liya sea vinê tyo dô ge od vux tige vông vinê la vac yôdac, dì vux ti obêc kô vêx ti wê liya sea i dì la ge od vux tige vông yôdac vô vêx tige.

*Kiyang lec môt wê xomxo hilung vigê la kisii
di nêl kiyang ge*

³³ “Xam ngô kiyang pyap wê yêp vô bume ilage bêga ên nêbê, ‘Le i lêc hilung vigê loc kisii di nêl kiyang kityooên hixôn lêm. Nge, xam obêc hilung vigêm la kisii ge od xam timu vô kiyang wê xam nêl ge i yêp bôbac vô Apumtau manôn.’

³⁴ He nêl bêge ilage, lêc a ob nêl vô xam bê le i lêc hilung vigê i loc kisii di nêl kiyang ti hixôn lêm. Dì le i lêc nêl kiyang ti di nêl vigwe lag puunê lê hixôn ên nêb i ngidu xam kiyang xôn lêm. Ên vigwe lag puunê ge Anutu ben. ³⁵ Dì le i lêc nêl kiyang ti di nêl kibun lê hixôn lêm. Ên kibun ga sia nipwo wê Anutu kê vixa lec ge. Dì le i lêc nêl kiyang ti di nêl vigwe Jelusalem lê hixôn lêm. Ên Jelusalem ge Anutu wê tu king levac ge ben. ³⁶ Dì le i lêc hilung vigê lec bazub ên nêb i ngidu xam kiyang xôn lêm. Ên xam o tiyi wê xam ob vông bamzub lihi ti vô kwem me vô viliac lec ge lêm. ³⁷ Om xam obêc nêl kiyang ge od xam

nêl bê 'Nge' me 'Ma', dì i pyap. Ên xam obêc nêl kiyang ya luu tige vêl ge od ge môp wê Seten vông ge.

Kiyang lec myaviwen nipaên
(Luk 6:29-30)

³⁸ "Xam ngô kiyang pyap wê he nêl ilage bêga ên nêbê, 'Xomxo ti obêc vông ông mamnôn vô nipaên ge od ông êno vông i manôn i vô nipaên. Dì xomxo ti obêc pwoo ông nîvum pec ge od ông pwoo i nîvu i pec êno.' ³⁹ He nêl bêge ilage, lêc a ob nêl vô xam bêga bê le i lêc vông myaviwen nipaên vac nipaên lêm. Nge, xomxo ti obêc pîtap ông lia viulu ge od ông pilepac lia viulu i loc vô i hîxôn. ⁴⁰ Xomxo ti obêc vông kiyang vô ông ên nêb ob kô ngakwi wê ông vông ge od ông vông saket mi i kô hîxôn. ⁴¹ Xomxo ti obêc keac xêkîzêc nêbê ông kilê i susu mi loc môp kwabo tya ge od ông kilê mi muu loc môp dia tya hîxôn. ⁴² Xomxo ti obêc kitaa susu ti vô ông ge od ông vông vô i. Dì xomxo ti obêc kitaa susu ti vô ông ên nêb ob kô mi la lêc vông i lôm ge, od le i lêc hîngoo kiyang wê nêl ge lêm.

Kiyang lec môp xêyaa vin lecên
(Luk 6:27-28,32-36)

⁴³ "Xam ngô kiyang pyap wê xomxo nêl ilage bêga ên nêbê, 'Xam xêmyaa i vin lec lime, di xêmyaa i vô nipaên vô tibii wê vông nipaên vô xam ge.' ⁴⁴ He nêl bêge, lêc a ob nêl vô xam bêga bê xam xêmyaa i vin lec he wê yê xam nipaên ge, di xam kitaa vô Anutu ên i vông nivîha vô he wê vông viyin vô xam ge, ⁴⁵ ên xam obêc vông bêge ge od xam obêc tu Mag Anutu lag puunê nue, ên

Anutu vông hiyôv linac lec xomxo nipaên dì he wê nivîha ge hixôn, dì vông lun tô lec he wê timu vô môp bôbac ge dì tô lec he wê so môp bôbac ge hixôn. ⁴⁶ Ên xam xêmyaa obêc vin lec xomxo wê xêyaa vin lec xam ge od xam ob kô nôn bêna? Ên tibii nipaên mi vông bêge êno. ⁴⁷ Dì xam obêc nêl kiyang vô lime vaci ge od xam ob luu tibii vêl bêna? Ên tibii madiluhu êno mi vông bêge hixôn. ⁴⁸ Mêgem xam viac xam mi dô nivîha lee i tiyi xocbê Mag Anutu lag puunê wê nivîha lee ge.”

6

Môp wê il ob vông susu vô xomxo ge

¹ Yesu nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, “Xam xona nêm dì le i lêc vông môp nivîha vô xomxo manôn bê he i yê xam nivîha lêm. Ên xam obêc vông bêge ge od xam ob kô nôn nivîha ti vô Mam Anutu wê dô lag puunê ge lêm.

² “Om xam obêc nêb xam ob vông susu ti vô xomxo wê nêñ susu maên ge, od xam o lêc vông xomxo ti i loc mug dì vê vuac bê xomxo i yê xam lêm. Ên xomxo kityooën wê viyum nipaên vac nivîha nilô ge mi vông môp tibêge vac xumac liло dì vông vac môp hixôn ên nêb xomxo i yê dì yong he lê. Om a nêl vixôhilôg nôn vô xam bêga bê he kô nôn nivîha pyap, om ob kô ngwe i tii vac vô buc timuêñ nang lêm. ³ Om xam obêc vông susu ti vô xomxo wê nêñ susu maên ge od xam vigêm kêd i o lêc xovô yuac wê vigêm hiyôv vông ge lêm. ⁴ Nge, yuac tibêge i yêp xôpacêñ, dì Mag

Anutu wê yê susu yuu môp xôpacên vihati ge ob vông nôn nivîha vô xam.

*Yesu nêl kiyang lec môp kitaaêñ
(Luk 11:2-4)*

⁵ “Xam obêc kitaa ge od le i lêc vông i tiyi xocbê xomxo kityooêñ wê viyum nipaêñ vac nivîha nilô ge mi vông ge lêm. Ên he xêyaa vin lec nêb ob le kisii vac Anutu xumac ngîbua dî kitaa, dî le vac môp buuêñ wê xomxo tibeac vilee vac ge di kitaa ên nêb xomxo i yê. Lêc a nêl vixôhilôg nôn vô xam bêga bê he kô nôn nivîha pyap, om obêc kô ngwe tii vac vô buc timuêñ lêm. ⁶ Om xam obêc kitaa ge od xam loc vac xam bom xumac lôma dî tung vuayen lec dî kitaa vô Mag Anutu wê dô xôpacêñ ge, di Mag Anutu wê yê susu yuu môp xôpacêñ vihati ge ob vông nôn nivîha vô xam.

⁷ “Xam obêc kitaa ge od le i lêc kitaa tiyi xocbê kiyang pileva wê nôn maêñ ge lêm. Ên kitaaêñ tibêge tiyi xocbê môp wê tibii madiluhu mi vông ge. Ên he xo ên he nêbê he ob kitaa dia ge od anutu wê he vông ge ob yê he nivîha dî vông kiyang wê he nêl ge vô nôn lec. ⁸ Om xam o lêc timu vô môp wê he vông ge lêm. Ên susu wê ma ên xam lêc xam gên o kitaa mi nêl lêm ge, ge Mag Anutu xovô pyap.

⁹ “Om xam kitaa bêga bê,
Xe Mag ông, wê ông dô kisii ge,
Ông lêm i lam tu ngîbua.

¹⁰ Ông lam tu Apumtau i tiyi vigwe vihati.
Ông kiyang i lam vô nôn gê kîbun ga xocbê yêp
gê kisii ge.

11 Ông vông nyang vô xe i tiyi buc vihati.

12 Xe nêm myaviwen wê yêp vô xe ge, ông kitya vêl, xocbê xe kitya nêm nipaên vêl vòma ge.

13 Ông o lêc dидii xe mi loc vac kiyang wê ob yaxênen xe ge lêm. Nge, ông vô xe vêl ên nipaên vihati.

[Ông Apumtau, ông xêpilihi di xêkizêc di ông xêseac kehe di luta lêc luta. Kiyang nôn.]

14 “Wê lê. Xam obêc kitya xomxo nêm nipaên vêl ge od Mag Anutu obêc kitya xam nêm nipaên vêl. **15** Lêc xam obêc kitya xomxo nêm nipaên vêl lêm ge od Mag Anutu ob kitya xam nêm nipaên vêl lêm.

Kiyang lec môp wê he mi ngibua yaên ge

16 “Buc wê xam obêc ngibua yaên lec ge od le i lêc dô ma yux yux tiyi xocbê xomxo kityooên ge lêm. Ên he mi vông môp tibêge ên nêb xomxo i yê he di xovô bê he ngibua yaên. Lêc a nêl vixôhilôg nôn vô xam bêga bê he kô nôn nivîha pyap, om obêc kô ngwe tii vac vô buc tîmuên nang lêm. **17** Om xam obêc ngibua yaên ge od xam hîvip bamzub di lipac mamnôn hîxôn, **18** ên xomxo i yê, lêc o xovô wê xam ngibua yaên ge lêm. Lêcom Mag Anutu wê dô xôpacênen ge vaci ob xovô, di Mag Anutu wê yê susu yuu môp xôpacênen vihati ge obêc vông nôn nivîha vô xam.

Yesu nêl kiyang lec susu nivihavîha (Luk 12:33-34)

19 “Le i lêc kituc susu nivihavîha tibeac gê kibun ga lêm. Ên susu wê yêp kibun ga ge,

gwaakivac ob lic sea di guva ob iac sea, di tibii yôdac ob dii xumac di la vun susu tigee. ²⁰ Om xam kituc susu nivihaviha i loc yêp vac Anutu ben lag puunê. Ên susu wê yêp vac Anutu ben lag puunê ge, gwaakivac ob lic lêm di guva ob iac lêm, di tibii yôdac ob dii xumac di la vun lêm. ²¹ A nêl bêge vô xam, ên vigwe wê xam susu nivihaviha dô vac ge, ge xam ob vông nilôm la vô vigwe tige.

*Xêseac wê xomxo ninivi vông ge
(Luk 11:34-36)*

²² "Xam mamnôn tiyi ngwax xêseac wê linac lec nimnivi ge. Om mamnôn obêc dô nivîha ge od nimnivi vihati ob dô vac xêseac. ²³ Lêc mamnôn obêc vô nipaên ge od nimnivi vihati ob vô mapitoc. Di xêseac wê dô vac xam nilôm ge obêc mapitoc ge od mapitoc ob vô levac di hivun xam xôn.

*Kiyang lec Anutu di mone
(Luk 16:13)*

²⁴ "Xomxo ti o tiyi wê ob vông yuac vô xomxo levac yuu ge lêm. Ên xêyaa obêc vin lec ngwe di ob yê ngwe nipaên, me obêc vông nilô la vô ngwe di vô nimi vô ngwe. Om o tiyi wê xam ob vông nilôm i loc vô Anutu hixôn mone ge lêm.

*Yesu nêl kiyang lec yaên yuu numên
(Luk 12:22-31)*

²⁵ "Om a nêl vô xam bê xam o lêc vông nilôm i vô viyin lec yaên yuu numên hixôn ngakwi lêm, ên môp wê il ob dô madvîha ge luu yaên vêl, di môp wê il ob viac nidnivi ge luu ngakwi vêl.

²⁶ Xam wê menac dì xovô bê menac o xin yaên vê lêm, dì he o kô yaên nôn vac yuac lêm, dì he o kituc yaên la dô vac xumac ti lêm. Lêc Mag Anutu wê dô lag puunê ge vaci vet he, dì Anutu xêyaa vin lec xomxo luu menac tigee vêl om Anutu ob viac xam niviha êno. ²⁷ Xam ti o tiyi wê xam ob xo kiyang tibeac dì titul buc wê xam ob dô mamviha ge i vô dia lêm.

²⁸ “Bêna lêc xam xo kiyang tibeac lec ngakwi? Xam xovô nita wê vuac maviya ge. He o vông yuac ti lec ngakwi me he o duu nivimihi ti lêm. ²⁹ Lêc a nêl vô xam bêga bê vunacên wê he vông ge luu vunacên nivihavîha wê King Solomon vông ilage vêl. ³⁰ Nita wê vuac maviya ge tyip vac yuac mi le gwêbaga, lêc titige xomxo ob kitov vêl dì nêx la vac ngwax, lêc Anutu vunac vô he niviha. Xam ge, vông vinên wê xam vông ge nipwo lee tya, lêcom xam xovô bê Anutu obêc viac xam niviha luu maviya vêl. ³¹ Om le i lêc xo kiyang tibeac di nêl bêga bê, ‘Il ob xa vatya, di il ob num vatya, dì il ob vinyum ngakwi tibêna?’ lêm. ³² Èn tibii madiluhu ge wê xo kiyang tibeac ên nêb ob tulec susu tibêgee. Dom Mag Anutu wê dô lag puunê ge xovô susu wê ma ên xam ge pyap. ³³ Mêgem xam obêc vông nilôm i loc vô Anutu hixôn môp niviha wê i vông ge od Anutu obêc vông susu ninivi xen vô xam hixôn. ³⁴ Om xam o lêc xo kiyang tibeac lec buc titige lêm, ên obêc titige ge od xam ob xovô susu me viyin wê xam ob tulec titige. Viyin wê buc toto vông ge i yêp lec buc titi ge bôbac.”

7

*Le i lêc yaxêن xomxo nêن kiyang lêm
(Luk 6:37-38,41-42)*

¹ Yesu nêl vô nue ngîivihi ên nêbê, “Le i lêc yaxêن xomxo nêن kiyang lutibed lêm, ên Anutu i o lêc yaxêن xam nêm kiyang lêm. ² Ên Anutu obêc yaxêن xam nêm kiyang tiyi xocbê xam va yaxêن xomxo nêن kiyang ge. Ên môp wê xam vông vô xomxo ge od Anutu obêc vông i tiyi wê xam vông vô he ge vô xam. ³ Bêna lêc ông wê xax mavigen nipwo tya wê le vac lim manôn ge dì nêlê, dì ông lungên xax yatôv wê le vac ôcông va mamnôn ge? ⁴ Xax levac le vac ông mamnôn, bêna lêc ông nêl vô lim ên ông nêbê ông ob hôm xax mavigen nipwo tya wê le vac lim manôn ge vêl? ⁵ Ông xomxo kityooën, ông hôm xax yatôv wê le vac ông mamnôn ge vêl tax ên mamnôn i seac, ge od ông tiyi wê ông ob hôm xax mavigen nipwo tya wê le vac lim manôn ge vêl.

⁶ “Le i lêc nêx susu ngibua i loc vô noo lêm. Dì le lêc nêx komkom wê mone levac ge i loc vô bwoc lêm, ên he ob kê i hibu sea dì ob pop mi nga xam.

*Kiyang lec môp kitaaën
(Luk 11:9-13)*

⁷ “Xam kitaa vô Anutu ên i vông susu vô xam, dì xam myag susu êdêc wêvô, dì hi vigêm lec vuayen ên i tax ên xam. ⁸ Ên xomxo vîhati wê kitaa vô Anutu ge obêc kô nôn tiyi wê he kitaa ge, dì xomxo ti wê myag susu ge obêc yêvô, dì

xomxo ti wê hi viğê lec vuayen ge vuayen obêc tax ên i.

⁹ "Xam nume ti obêc kitaa ma ên nêb ob ya blet ge od ma ob vông ngidax ti vô, me? ¹⁰ Di nu tige obêc kitaa ma ên nêb ob ya pis ge od ma ob vông myel ti vô, me? ¹¹ Xam ga xomxo kibun nimpaên, lêc xam mi vông susu nivîha vô nume. Om xam xovô bêga bê il Mag Anutu wê dô lag puunê ge ob vông susu nivîhavîha i luu vêl vô xomxo wê kitaa i ge.

¹² "Om môp vihati wê xam nêb xomxo i vông vô xam ge, xam vông môp bêge vô he êno, ên kiyang wê Moses hixôn plopete nêl ge kehe bêge.

*Kiyang lec môp nipwo yuu môp levac
(Luk 13:24)*

¹³ "Xam loc vô môp vuayen nipwo, ên môp wê ob didii xomxo la xôa ma ge, ge môp levac wê ob vông yuac levac vô xomxo lêm. Om xomxo tibeac la vô môp ngwe ge. ¹⁴ Lêc môp wê ob didii xomxo la dô mavîha ge, ge môp nipwo wê vông yuac levac vô xomxo. Om xomxo yuutyabed ob yêvô mi la vô môp tige.

*Yesu nêl kiyang lec plopete kityooên
(Luk 6:43-44; Luk 13:25-27)*

¹⁵ "Xam xona nêm ên plopete kityooên, ên he tiyi xocbê he vinyum bwoc sipsip niviluhu om xam so ên xam nêbê he xomxo nivîha. Lêc he nilô tiyi xocbê noo nipaên. ¹⁶ Xam obêc xovô he lec môp wê he vông ge. Ên xomxo ob yul myedanôn nôn lec kipomac yin yatôv lêm. Di xomxo ob yul kisung nôn lec nyela yatôv lêm. ¹⁷ Ên xax nivîha vihati ob vuac nôn nivîha, di

xax nipaên vîhati ob vuac nôn nipaên. ¹⁸ Xax niviha o tiyi wê ob vuac nôn nipaên ge lêm, dì xax nipaên o tiyi wê ob vuac nôn niviha ge lêm. ¹⁹ Xax vîhati wê o vuac nôn niviha lêm ge, xomxo ob vuv vêl dì nêx i la vac ngwax. ²⁰ Om xam obêc xovô plopete kityooên lec môp nipaên wê he vông ge.

²¹ “Xomxo wê mi nêl ‘Apumtau, Apumtau’ vac mya pileva ge, he ob la dô vac Anutu ben lêm. Nge, he wê timu vô môp wê Mag Anutu lag puunê vông ge wê ob la dô vac Anutu ben. ²² Ôbêc vô buc levac timuên ge od xomxo tibeac obêc nêl ên nêbê, ‘Apumtau, Apumtau, xe vông yuac plopete lec ông lêm, dì xe tii vimwo nipaên vêl ên xomxo lec ông lêm, dì xe vông do levac tibeac lec ông lêm.’ ²³ Lêc a obêc nêl vô he bê, ‘A lungên xam. Xam ge xomxo nipaên, om xam pec vêl ên a magnôn.’

*Kiyang pilepacên lec xumac loxên
(Luk 6:47-49)*

²⁴ “Xomxo vîhati wê ngô a kiyang dì vông a vyag vô nôn lec ge, he tiyi xocbê xomxo xovôên niviha ti wê lox xumac lec ngidax pîtehe kisii. ²⁵ Dì buc lun val dì mia butac, dì vigwe viyii, om xumac vô yocyoc, lêc o kipê lêm, ên lox xumac lec ngidax om xumac le xekizêc. ²⁶ Dì xomxo vîhati wê ngô a kiyang, lêc o timu vô lêm ge, he tiyi xocbê xomxo piyôp maên ti wê lox xumac lec luda pileva. ²⁷ Dì buc lun val dì mia butac dì vigwe viyii, om xumac vô yocyoc dì kipê mi la dii sea.”

²⁸ Yesu nêl kiyang vihati gee pyap di xomxo kidu levac wê kitucma di ngô kiyang ge yetac mabu ên kiyang wê i nêl ge, ²⁹ ên Yesu o nêl kiyang vô he tiyi xocbê xomxo wê xovô Moses xolac ge lêm. Nge, nêl kiyang hixôn xekizêc.

8

Yesu vông xomxo wê kityax mahizihizi ge ti vô niviha lec

(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Yesu sea kitôn di lop mi la di xomxo tibeac hiwocên tiimu vô i vixa mi lam. ² Mêd xomxo wê kityax mahizihizi ge ti val vô Yesu di yev vixa kitu vô di nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ông obêc nêb ông ob vông a nignivi i vô niviha lec ge od ông tiyi.” ³ Mêgem Yesu titô vigê mi la vyax lec i di nêl ên nêbê, “A nêb ông vô nimviha lec.” Yesu nêl di kityax mahizihizi tige wax la vêl lutibed di xomxo tyo ninivi vô niviha lec. ⁴ Mêdec Yesu nêl vô i ên nêbê, “Le i lêc nêl nimnivi wê vô niviha lec ge kitong vô xomxo ti lêm. Di ông loc hilung nimnivi mô vô xomxo wê mi si daa vô Anutu ge di vông daa i tiyi môp wê Moses xolac nêl ge, ên xomxo vihati i yê di xovô bê ông nimnivi vô niviha lec.”

Yesu vông Lom vevac levac nu yuac ti vô niviha lec

(Luk 7:1-10)

⁵ Yesu loc mi la vigwe Kapaneam, mêdec Lom vevac levac wê viac nue vevac 100 ge ti lam vô Yesu di kitaa i ên nêbê, ⁶ “Xomxo levac, a nug yuac ti vông yidac levac mi yêp vac a bog, lêc vigê yuu vixa len vô xêlehe di i yaxên myavinê

levac.” ⁷ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “A ob loc vông i vô nivîha lec.” ⁸ Lêc xomxo vevac tige nêl lax vô i ên nêbê, “Xomxo levac, a o nivîha tiyi wê ông ob lam vac a xumac lôma ge lêm. Om ông vyam i nêl di a nug yuac i vô nivîha lec. ⁹ Ên a ga êno wê a la vac xomxo levac kwa ngîbi, di a nuge vevac ge wê lam vac a kwa ngîbi. Om a obêc nêl vô he ti ên a nêb i loc ge od ob la, di a obêc nêl vô ti bê i lam ge od ob lam, di a obêc nêl vô nug yuac ti bê i vông yuac ge od ob vông. Di ông êno, ông ge xomxo xêkizêc, om a xovô ên a nêbê

ông obêc le teva di nêl ge od a nug yuac tige ob vô nivîha lec.” ¹⁰ Yesu ngô kiyang wê xomxo tyo nêl ge om yetac, di nêl vô xomxo tîbeac wê timu vô i vixa ge ên nêbê, “A nêl vixôhîlôg nôn vô xam bê a o xê xomxo Islel ti wê vông i vin xêkizêc tiyi xocbê Lom tiga vông i vin ge lêm.

¹¹ “A nêl vô xam bêga bê tibii tîbeac ob kidi vac vigwe wê hiyôv tyip lam ge di vigwe wê hiyôv hoo la ge di la dô mi ya hixôn Eblaham yuu Aisak yon Jekop vac Anutu ben lag puunê. ¹² Lêc Islel wê he nêb he ob la dô vac Anutu ben ge, Anutu ob tii he la dô vac vigwe mapitoc. Vac vigwe tige he ob byag levac di ob kic nîvu lecma.”

¹³ Mêdec Yesu nêl vô Lom vevac levac tige ên nêbê, “Ông loc bom. Kiyang wê ông nêl ge obêc vô nôn lec i tiyi xocbê ông vông i vin di kitaa a ge.” Om hiyôv manôn tibed tige xomxo yuac tige vô nivîha lec.

*Yesu vông Saimon Pita yen vêxta vô nivîha lec
(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)*

¹⁴ Yesu la vac Pita ben, lêc yê wê Pita yen vêxta vông yidac ngwax tum mi yêp. ¹⁵ Om la hôm lec vigê, dì yidac tip la, mêdec vêx tyo kidi lec dì viac yaên ên nêb i ya.

*Yesu vông xomxo yidac tibeac vô nivîha lec
(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)*

¹⁶ Vô hucên xomxo tibeac kô lie wê vimwo nipaên dô vac he nîlô gee mi val vô Yesu. Mêđ Yesu nêl dì vimwo nipaên tigee lop mi la vêl ên he, dì Yesu vông he wê yidac ge vîhati vô nivîha lec hixôn. ¹⁷ Om kiyang wê plopete Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Ilage Aisaia nêl bêga ên nêbê, “Ici va kô il nêd myavînê hixôn yidac wê vông il ge vêl.”

*Xomxo wê nêb ob timu vô Yesu vixa ge
(Luk 9:57-60)*

¹⁸ Yesu yê wê xomxo tibeac buu i ge, om nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, “Xam lam ên il ob la mia luaên viulu ganê.” ¹⁹ Mêđec xomxo wê xovô Moses xolac ge ti val vô Yesu dì nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe, vigwe vîhati wê ông ob la vac ge, a ob loc hixôn ông.” ²⁰ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Le i lêc nêl decdec bê ông ob lam hixôn a lêm, ên lîlîi mi yêp vac yen, dì menac mi vông liwihi lec xax, lêc a, Xomxo Nu, a bog wê a ob xêp vac ge ma.” ²¹ Nang dêc xomxo wê mi timu vô Yesu vixa ge ti nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ge tîyi wê a ob la yev mag vêl lê, lêc lam timu vô ông vixam, me?” ²² Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông lam timu vô a vixag, dì xomxo yibêñ vaci i yev xomxo yibêñ.”

*Yesu nél di lea yuu mia vô ninya lehe vô i vya
(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)*

²³ Nang dêc Yesu la lec dipac dì nue ngivihi la hixôn dì he la. ²⁴ He mila mia luaên mahigun lê, lêc lea mabu val, om mia kipyax la vac dipac nilô mi pup lec, dì Yesu diyêp, ²⁵ om nue ngivihi la tipi vô i dì nél vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ngidu xe xôn, ên il ob la xib.” ²⁶ Lêc Yesu nél vô he ên nêbê, “Xam xona ên va? Xam nêm vông vinêñ nipwo tya.” Mêd Yesu kidi lec dì piping lea yuu mia, om lea levac tip la dì mia tipiên ma. ²⁷ Om nue ngivihi yetac mabu dì nél vÔma ên nêbê, “Xomxo tiga letya, lêc lea yuu mia vô ninya lehe vô i?”

*Yesu tii vimwo nipaên vêl ên xomxo yuu
(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)*

²⁸ Yesu he nue ngivihi dô lec dipac dì loc mi la tibii Gadala ben wê yêp mia luaên vilu ganê. Xomxo yuu wê vimwo nipaên dô vac yuu nilô ge dô vac vigwe tige. Yuu mi dô vac vigwe wê xomxo yibêñ mi yêp vac ge, lêc yuu yê wê Yesu val ge om yuu la vô i. Xomxo yuu ge la dô viñen, om xomxo xona ên yuu dì o vîlee mi la vô môp tige lêm. ²⁹ Mêdec yuu tyuc ên nêbê, “Anutu nu ông, ông ob vÔng bêna vô xe? Buc tige valêñ gêñ ma, lêc ông lam ên ông nêb ông ob vÔng xe vô nipaên tax, me?” ³⁰ Yuu nél bêge, mêd bwoc kidu levac diya gê teva tya. ³¹ Om vimwo nipaên wê dô vac yuu nilô gee kitaa Yesu ên nêbê, “Ông obêc tii xe vêl ge od ông vÔng xe la dô vac bwoc tiganêe nilô.”

³² Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam loc.” Mêgem vimwo nipaên tigee lop vêl ên xomxo yuu ge dî la vac bwoc nilô, mêdec bwoc tigee vihati tup mi la vac madia dî la tô vac mia dî yib mima vêl.

³³ Mêd xomxo wê mi viac bwoc tigee pec mi la viyangtôv dî mila nêl kiyang lec bwoc wê yib ge kitong dî nêl xomxo yuu wê vimwo nipaên dô vac yuu nilô ge kitong hixôn. ³⁴ Om tibii wê dô vac vigwe tige vihati xona ên Yesu om lam myag i mi yêvô, dî nêl kiyang xekizêc vô i ên nêbê i sea he ben dî loc vac vigwe bangwe.

9

Yesu vông xomxo wê len vô xêlehe ge ti vô niviha lec

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Yesu lec dipac mi lax mi la mia luaên vilu ganê mi la ben. ² Mêdec tibii ken xomxo wê len vô xêlehe ge ti lec pêt wê i vông ge mi lam vô Yesu. Mêgem Yesu yê wê he vông i vin ge, om nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “Nug, ông xêmyaa i vô niviha, ên a kitya ông nêm nipaên vêl pyap.”

³ Lêcom xomxo wê xovô Moses xolac gee dô hixôn om xo vac nilô ên nêbê, “Xomxo tige so vya vô Anutu.”

⁴ Léc Yesu xovô kiyang wê he xo vac nilô ge, om nêl vô he ên nêbê, “Bêna lêc xam xo kiyang nipaên bêge vac nilômê? ⁵ Kiyang bêna il ob nêl lutibedê? A ob nêl bê ‘a kitya ông nêm nipaên vêl,’ me a ob nêl bê ‘ông kidi lec mi loc?’ ⁶ Mêlêc a nêb a ob vông xovô ên vô xam bê a, Xomxo Nu, a tiyi wê a ob kitya xomxo nêl nipaên vêl gê

kibun ga ge.” Mêgem Yesu nêl vô xomxo ti wê len vô xêlehe ge ên nêbê, “Kidi lec mi hôm ông guhu lec dì lôc bom.” ⁷ Mêd vux tyo kidi lec mi la ben. ⁸ Mêgem xomxo tibeac yê dì xona mabu dì pimil Anutu lê, ên wê i vông xêkizêc tibêge vô xomxo tige.

*Yesu nêb Matyu i lam timu vô i vixa
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Pyap dêc Yesu loc mi la, lêc mîla yê xomxo ti lê nêbê Matyu wê xeedô vac

xumac wê he mi kô takis vac ge. Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Lam timu vô a vixag.” Mêgem Matyu kidi lec dì la timu vô Yesu vixa.

¹⁰ Mêdec Yesu la ya vac Matyu ben, dì tibii nipaên wê mi kô takis ge hixôn tibii nipaên tibeac, he lam dô mi ya hixôn Yesu he nue ngîvihi. ¹¹ Lêc he Palisi ge, he yê om nêl vô Yesu nue ngîvihi ên nêbê, “Bêna lêc xam nêm xolac kehe la ya hixôn tibii nipaên wê mi kô takis ge yuu tibii nipaên tibeac?”

¹² Lêc Yesu ngô wê he nêl ge om nêl vô he ên nêbê, “Xomxo nivîha ob la vô docta lêm. Nge, tibii wê yidac ge wê ob la vô docta. ¹³ Om xam loc dì xovô kiyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê, ‘A o nêb xam si daa vô a lêm. Nge, a nêb xam xo vigwe pisiv ênma môci.’ Xolac nêl bêge, om a o lam ên a nêb a ob tyuc xomxo nivîha lêm. Nge, a lam ên a nêb a ob tyuc xomxo nipaên.”

*Kiyang lec yaén yuu ngakwi hixôn bwoc ninivi
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Nang dêc Jon Lipacêñ nue ngîvihi val vô Yesu dì nêl vô i ên nêbê, “Xe hixôn Palisi, xe

mi ngibua yaên tiyi buc tibeac, lêc bêna lêc ông nume ngivihi o ngibua yaên lêm?”

¹⁵ Om Yesu nêl kiyang pilepacêñ ti vô he ên nêbê, “Tibii lie ti obêc ii vêx lêc gên dô hixôn lie ge od he nilô ob vô viyin, me? Ma vêl. Lêc obêc buc timuêñ wê tibii ob kô li tige vêl ên he ge od he ob ngibua yaên. ¹⁶ Dì xomxo ti nêl ngakwi obêc tip ge od obêc kiping ngakwi paha myahipu ti vêl mi la duu lec tikwê lêm. Ên obêc vông bêge ge od myahipu paha tige obêc titê tikwê lêx di tocêñ obêc vô myakipwoc. ¹⁷ Dì xomxo ti ob too wain paha vac bwoc ninivi tikwê lêm. Ên obêc too vac ge od wain obêc nyôn ninivi tikwê tige tip dì too la dì ninivi vô nipaên. Om wain paha ge, xomxo too vac bwoc ninivi paha, dì wain yuu xôn ninivi ob dô nivîha.”

Xomxo levac nu vêx di vêx yidac ngwe, yuu kiyang

(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

¹⁸ Yesu gên nêl kiyang bêge vô he, mèdec tibii levac ti lam yev vixa kitu vô i dì nêl ên nêbê, “A nug vêx gên yib tya ga om ông lam vyax vigêm lec i, ên i kidi lec maviha i tii vac.” ¹⁹ Mègem Yesu kidi lec hixôn nue ngivihi mi he la.

²⁰ Mèd vêx ti dô vac he mahigun, lêc vêx tige, yidac kwatuacêñ ti vông i tiyi klismas vigê yuu dì yuu tô mi la (12), lêc o ma lêm. Vêx tyo val le vô Yesu nîmi dì vyax vigê lec Yesu ngakwi myahipu, ²¹ ên xo ên nêbê, “A obêc hôm lec Yesu ngakwi myahipu ge od a obêc vô nivîha lec.” ²² Mèdec Yesu pilepac dì yê vêx tyo, om nêl vô ên nêbê, “Nug, ông nilôm i vô nivîha, ên vông

vinên wê ông vông ge ob vông ông vô nimviha lec." Mêdec lutibed vêx tige vô niviha lec.

²³ Mêd Yesu loc mì la vac xomxo levac tige ben, dì yê he wê vê ngivêg ge hixôn kídu levac wê byag dì vông nididun levac ge. ²⁴ Om Yesu nél vô he ên nêbê, "Xam kídi lec mì loc, ên nipwo tige o yib lêm. Nge, ici va diyêp." Lêc he nap lec kiyang wê i nél ge. ²⁵ Om Yesu tii he lop mì la vél, dì la xumac lôma dì la hôm lec vêx tyo vigê, dì i kídi lec mavîha. ²⁶ Mêgem xomxo nél kiyang tige vô levac vac vigwe tigee vihati.

Yesu vông xomxo manôn tocén yuu dì kwa maén ti vô niviha lec

²⁷ Yesu sea vigwe tige mì la, dì xomxo yuu wê manôn toc ge timu vô i víxa, dì keac via levac ên nêbê, "Devit nu, xo vigwe pisiv ên xii." ²⁸ Mêdec Yesu la vac xumac nilô, dì xomxo yuu ge val vô i, dì Yesu kinêg vô yuu ên nêbê, "Muu vông i vin ên muu nêb a tiyi wê a ob vông muu mamnôn i seac ge, me?" Dì yuu lee yuu ên nêbê, "Apumtau, ông tiyi." ²⁹ Mêgem Yesu vyax vigê lec yuu manôn dì nél ên nêbê, "Muu mamnôn i seac i tiyi xocbê vông vinên wê muu vông ge." ³⁰ Mêgem yuu manôn seac. Dì Yesu nél xékizêc vô yuu ên nêbê, "Le i lêc loc nél wê a vông muu mamnôn seac ge kitong vô tibii lêm." ³¹ Lêc yuu la dì la nél Yesu lê vô levac vac vigwe vihati.

³² Yuu la dì xomxo kô vux ti wê vimwo nipaén vông kwa ma ge lam vô Yesu. ³³ Mêdec Yesu tii vimwo nipaén la vél om xomxo tige keac via tyip niviha. Om xomxo tibeac ngô dì yetac mabu dì nél ên nêbê, "Il o xê do levac bêga ti vac

vigwe Islel ila lêm.” ³⁴ Lêc he Palisi nêl ên nêbê, “Yesu tii vimwo nipaên vêl ya xêkizêc wê vimwo nipaên nêl levac vông ge.”

Yesu xo vigwe pisiv ên xomxo

³⁵ Yesu mîla vîlee vac vigwe levac hixôn vigwe nipo vîhati, di la nêl kiyang vô xomxo vac he xumac lilo toto di nêl xolac nivîha lec Anutu ben vô he di vông he wê yidac hixôn myavînê toto ge vîhati vô nivîha lec. ³⁶ Yesu yê xomxo tibeac wê lam vô i ge di xo vigwe pisiv ên he, ên he piyôp juda di he dô hixôn viyin tiyi xochê bwoc sipsip wê xomxo ti o viac he lêm ge. ³⁷ Om Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Yaên wê dô vac yuac ge vô nôn tibeac pyap, lêc nue yuac wê ob la kô nôn gee, he yuutyabed. ³⁸ Om xam kitaa vô Apumtau wê viac yuac ge ên i vông nue yuac tibeac i loc kituc yaên wê i vông ge i dô kidu tibed.”

10

Yesu nue ngivihi vigê yuu di tô mi la yuu (Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Yesu tyuc nue ngivihi vigê yuu di tô mi la yuu lam vô i, di vông xêkizêc vô he tiyi wê he ob tii vimwo nipaên vêl ên xomxo di vông xomxo wê yidac hixôn myavînê toto ge vô nivîha lec.

² Nue ngivihi vigê yuu di tô mi la yuu gee lê bêga nêbê, taxlee ge, Saimon wê lê ngwe nêbê Pita ge yuu li Andlu. Di Jems wê ma Sebedi ge yuu li Jon. ³ Di Pilip yuu Batolomyu, di Tomas, di Matyu wê mi kô takis ge, di Jems wê ma Alpias ge, di Tadias, ⁴ di Saimon Selot, di Judas Iskaliot wê vông Yesu la vac tibii vevac vigê ge.

*Yesu vōng yuac vō nue ngivihi
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)*

⁵ Yesu nēb ob vōng nue ngivihi vīgē yuu dī tō mī la yuu gee i loc, om nēl vō he ên nēbē, "Xam loc vōñen tibii baba i ma, dī loc vacēn tibii Samelia vigwe i ma. ⁶ Dī xam loc vō lime Islel mô, ên he tiyi xocbē bwoc sipsip wē lung sea dī la xōa ma ge. ⁷ Om xam loc nēl kiyang vō he bēga bē, 'Anutu buc vō kwabo lec.' ⁸ Xam loc vōng xomxo yidac i vō nivīha lec, dī tipi vō xomxo yibēn i kidi lec, dī vōng xomxo wē kityax mahizihizi ge i vō nivīha lec, dī tii viimwo nipaēn i loc vēl ên xomxo. Xēkizēc tige a vōng pileva vō xam, om xam vōng pileva vō xomxo dī le i lēc kō mone lec lēm.

⁹ "Le i lēc su mone gol yuu silva dī kapa vac xam vixec nu lēm. ¹⁰ Dī le i lēc bya vixec mī loc vō mōp lēm, dī le i lēc kō nivimihi yuu lēm, dī le i lēc kō su hixōn pītoa lēm. Ên xomxo ti obēc vōng yuac vō xomxo ge od ob kō xen yaēn vō xomxo tigee.

¹¹ "Xam obēc la vac vīgwe levac yuu nipwo ge od xam wēvō xomxo nivīha dī loc dō hixōn, dī i loc tyip vō buc wē xam ob sea vīgwe tige dī la ge. ¹² Om wē xam obēc la vac xumac nilō tige ge od xam nēl kiyang nivīha vō he. ¹³ Dī xomxo wē dō vac xumac tige obēc lee yuu ên nēbē xam dō hixōn he ge od kiyang nivīha wē xam nēl ge i yēp vō he. Lēc he obēc tyuc lec lēm ge od kiyang nivīha wē xam nēl ge i lōm lam vō xacxam va. ¹⁴ Dī xomxo ti obēc kō xam lec nivīha lēm dī ob ngō kiyang wē xam nēl ge lēm ge od xam līlōo vījuva vēl ên vīxam, ên i nēl he nēn nipaēn kitong vō he, dī xam sea xumac yuu vīgwe tige

dì loc. ¹⁵ A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê vô buc tîmuên wê Anutu obêc yaxêن xomxo vihati nêñ kiyang ge od Anutu obêc vông myaviwen nipaêñ vô xomxo viyang tige luu Sodom yuu Gomola vêl.

Yesu nêl kiyang vô nue ngivihi lec viyin viyang viyang wê ob val tîmuên ge
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “A ob vông xam loc i tiyi xochê bwoc sipsip wê xam ob la vac noo vimen mahigun ge. Om xam viac môp wê xam vông ge nivîha, dì dô mamlehe i tiyi xochê tucluu ge. ¹⁷ Xam viac xam ên xomxo, ên he ob kô xam mi la vông kiyang vô xam, dì he ob pisa xam ya yihi vac he xumac lilo, ¹⁸ dì kô xam mi la lax vô gavman levac yuu king manôn dì vông kiyang vô xam ên wê xam vông i vin a ge. Om xam ob nêl a kiyang kitong vô he hixôn tibii madiluhu. ¹⁹ Mêlêc buc wê he obêc kô xam mi la vac kot ge od xam o lêc myag môp yuu kiyang wê xam ob nêl ge lêm. Ên kiyang wê xam ob nêl ge Anutu ob vông vô xam vô buc tige. ²⁰ Om xacxam va ob nêl kiyang lêm. Nge, Myakilôhô Ngibua wê Mag Anutu vông ge vaci ob nêl kiyang vac xam myam.

²¹ “Vô buc tige xomxo obêc vông lie la vac tibii vigê ên nêb tibii i hi he yib, dì mae obêc vông bêge vô nue, dì nue ob yê tae mae nipaêñ dì vông he la vac tibii vigê ên nêb tibii i hi he yib. ²² Di xomxo vihati xêyaa ob vô nipaêñ vô xam ên wê xam vông i vin a lêg ge. Lêc xomxo ti obêc le xêkizêc vac viyin dì i la tyip vô buc myahipu ge od Anutu obêc vông i la dô vac i ben. ²³ He obêc vông viyin vô xam vac vigwe ngwe ge od xam

pec mì loc vac vigwe bangwe. Ên a nêl vixôhilôg nôn vô xam bêga bê xam obêc vông yuac vac Islel ben vihati lêm, dì a, Xomxo Nu, a ob vena tax.

²⁴ “Nipwo xumac xulacên ti ob luu ma wê hilung yuac vô i ge vêl lêm. Dì xomxo yuac ti ob luu xomxo levac wê viac yuac ge vêl lêm.

²⁵ Lêc nipwo xumac xulacên ti obêc tiyi ma wê hilung yuac vô i ge od pyap, dì xomxo ti obêc tiyi xomxo levac wê viac yuac ge od pyap. A tiyi xocbê xomxo levac wê a viac xumac ge, dì xomxo nêl Seten lê ngwe Bielsebul lec a, om xam xovô bêga bê he obêc nêl a nipaên ge od he ob nêl nipaên lec a nuge xam hixôn luu vêl.

*Xam xona ên Anutu vaci
(Luk 12:2-9)*

²⁶ “Om xam o lêc xona ên xomxo lêm. Ên kiyang vihati wê yêp vac xomxo nilô ge ob lam yêp seac, dì kiyang wê yêp xôpacên ge, vihati ob lam yêp seac dì xomxo ob xovô. ²⁷ Kiyang wê a nêl xôpacên vô xam ge, xam loc nêl i yêp seac vô xomxo mì he i ngô. Dì kiyang wê a nêl kimunaên vô xam ge, xam loc le lec wetôv dì nêl i yêp seac vô xomxo mì he i ngô. ²⁸ Dì xam o lêc xona ên he wê ob hi xam nimnîvi yib ge lêm, ên he o tiyi wê he ob hi kinum yib hixôn ge lêm. Xam xona ên Anutu môci, ên Anutu tiyi wê ob vông xam kinum yuu xôn nimnîvi la vac vigwe nipaên.

²⁹ “Xomxo mi kisuu menac nipwo yuu ya mone tibed. Lêc Anutu obêc lee yuu lêm ge od menac nipwo tigee ti ob tô mì la kibun lêm. ³⁰ Dì xam ge, Anutu kitong xam bamzub lihi vihati pyap.

31 Om xam xonaên i ma, ên Anutu xêyaa vin lec xam nginoo menac nipwo vihati vêl.

32 “Om xomxo ti obêc nêl a kitong vô xomxo ge od a ob nêl xomxo tige kitong êno vô Mag Anutu wê dô lag puunê ge. **33** Lêc xomxo ti obêc yax a vun vô xomxo ge od a ob yax i vun êno vô Mag Anutu wê dô lag puunê ge.

*Il xêgyaa i vin lec Yesu i luu vêl
(Luk 12:51-53; Luk 14:26-27)*

34 “Xam o lêc xo bê a lam ên a nêb a ob kitov vevac i tip gê kibun ga lêm. Ên a o lam ên a nêb a ob kitov vevac i tip lêm. Nge, a kô yipac levac mi lam. **35** Ên a lam ên a nêb a ob vông xomxo i dô kîdu kîdu. Om ma yuu nu vux xêyaa ob vô myavinê vôma, di ta yuu nu vêx xêyaa ob vô myavinê vôma, di yen vêxwo yuu yen vêxta xêyaa ob vô myavinê vôma, **36** di xomxo wê dô vac xumac tibed gee, he ob yêma nipaên.

37 “Xomxo ti xêyaa obêc vin lec ta yuu ma luu wê xêyaa vin lec a ge vêl ge od o tiyi wê ob tu a xe ge lêm. Di xomxo ti xêyaa obêc vin lec nue vêx yuu vux luu wê xêyaa vin lec a ge vêl ge od o tiyi wê ob tu a xe ge lêm. **38** Di xomxo ti obêc kîlê xax pola wê i vông ge mi timu vô a vixag lêm ge od o tiyi wê ob tu a xe ge lêm. **39** Ên xomxo ti obêc viac ninîvi ên yibêng ge od ob yib mi la xôa ma. Lêc xomxo ti obêc yib lec a lêg ge od obêc dô mavîha.

*Xomxo wê obêc kô nôn niviha
(Mak 9:41)*

40 “Xomxo ti obêc kô xam lec niviha ge od tiyi xocbê kô a lec niviha êno. Di xomxo ti obêc kô

a lec niviha ge od tiyi xochbê kô Anutu wê vông a lam ge lec niviha êno. ⁴¹ Xomxo ti obêc kô plopete ti lec niviha ên wê i plopete ge od yuu xôn obêc kô nôn niviha tiyima, dì xomxo ti obêc kô xomxo niviha ti lec niviha ên wê i xomxo niviha ge od yuu xôn obêc kô nôn niviha tiyima. ⁴² Dì xomxo ti obêc vông mia ningigooên vac kap vô a nuge yuac ti ên wê i tu a nug ge od a nêl vixôhilôg nôn vô xam bê nôn niviha obêc ma vô i lêm. Nge, ob kô nôn lec yuac wê i vông ge.”

11

*Jon nue ngîvihi val vô Yesu
(Luk 7:18-35)*

¹ Yesu nêl kiyang vô nue ngîvihi vigê yuu dì tô mi la yuu lec yuac wê he ob vông ge, pyap dêc sea vigwe tige mi la vîlee vac vigwe toto wê yêp vac vigwe levac tige dì la nêl kiyang vô xomxo dì tixuu he ya xolac.

² Jon Lipacên dô vac xumac kalabuhu, dì ngô kiyang lec yuac wê Kilisi vông ge. Om vông i nue ngîvihi la vô Yesu, ³ dì he la kinêg ên nêbê, “Xomxo ti wê plopete ilage nêl ên nêbê obêc val ge, ông tyo ga mê, me xe ob dô bin xomxo ngwe?” ⁴ Léc Yesu luu he vyâ ên nêbê, “Xam lôc nêl yuac wê xam wê dì ngô gee kitong vô Jon bê ⁵ xomxo wê manôn tocên gee, he manôn seac, dì xomxo wê vixa nipaên gee, he vixa vô niviha lec mi he la niviha, dì xomxo wê kityax mahizihizi gee, he vô niviha lec, dì xomxo wê ninya vô kitu gee ngô kiyang, dì xomxo yibêñ kidi lec mavîha, dì xomxo wê nêñ susu maén gee ngô

xolac nivîha. ⁶ Vông vinêñ wê xomxo ti vông ge obêc vô nipaên ên a lêm ge od ob dô hixôn xêyaa nivîha.”

⁷ Jon nue ngîvihi lax mi la vêl, dî Yesu nêl kiyang vô xomxo kidu levac tige lec Jon bêga ên nêbê, “Ilage wê xam la vô Jon vac vigwe mahigun pîleva ge od xam la ên xam nêb xam ob la wê vatyaê? Xam la ên xam nêb xam ob la wê duvac wê lea kilê i la dî i hîvip lec nang ge, me? Maê. ⁸ Om xam la ên xam nêb xam ob la wê vatya? Xam la ên xam nêb xam ob la wê xomxo wê vînyum ngakwi nivîhavîha ge ti, me? Maê. Xomxo wê mi vînyum ngakwi nivîhavîha ge he mi dô vac king ben. ⁹ Om xam la vô i ên va? Xam la ên xam nêb xam ob la wê plopete ti, me? Vîxôhilôg, a nêl vô xam bê Jon ge plopete ti wê luu plopete vîhati ge vêl. ¹⁰ Ilage xomxo kîvuu kiyang lec Jon mi i yêp vac xolac bêga ên nêbê,

‘Wê lê. A ob vông xomxo ti i kô a kiyang mi loc mug ông nêm môp ên i viac môp wê ông obêc mila vac ge.’

¹¹ Kiyang nêl bêge, dî a ob nêl vîxôhilôg nôn vô xam bê Jon Lipacêñ ge xomxo levac luu xomxo kibun ga vîhati vêl. Lécom xomxo vîhati wê vô nipwo lec vac Anutu ben ge wê ngînoo Jon vêl.

¹² “Vô buc wê Jon Lipacêñ val ge dî i lam tyip gwêbaga hixôn, Anutu xolac lam yêp seac om xomxo tibeac ngô dî vông he nilô la diluhu vô Anutu. ¹³ Ên Moses he plopete vîhati nêl Anutu kiyang kitong dî i val tyip lec Jon. ¹⁴ Dî xam obêc nêb xam ob ngô ge, od xam ngô bê Jon ge Ilaija

wê he nêl ilage ên nêb ob val ge. ¹⁵ Xomxo ninya obêc yêp ge od i ngô kiyang.

¹⁶ “Léc xomxo wê dô vac buc gwêbaga, a ob tixuu he lec vatya? He tiyi xocbê nume nipwo wê dô lec wetôv dî tyuc la vô lie nipwo ên nêbê,
¹⁷ ‘Xame, xe hi vyang, lêc xam o yoo lêm, dî xe vông tilôt, lêc xam o vông hixôn lêm.’

¹⁸ Môp tibêge wê nume nipwo vông ge tiyi xocbê xam vông vô xii Jon, ên Jon val, lêc o ya yaên dî num wain lêm, lêc xam nêl ên xam nêbê vimwo nipaên dô vac i nilô. ¹⁹ Nang dêc a, Xomxo Nu, a val, lêc a mi xa dî mi num, lêc xam nêl ên xam nêbê, ‘Wê lê. Xomxo tige mi ya levac dî mi num levac mi vô mavmav dî mi dô hixôn xomxo nipaên wê kô takis ge hixôn tibii nipaên tibeac.’ Xam mi nêl bêge, lêc yuac wê xii Jon vông ge ob hilung vô xam bê Anutu vông xovôen vô xii, dî xovôen wê i vông ge vixôhilôg nôn.”

*Tibii wê o pilepac nilô lêm
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Yesu vông do levac vac vigwe tibeac, lêc xomxo vac vigwe tigee o pilepac he nilô lêm. Om Yesu nêl he nêñ nipaên kitong vô he bêga ên nêbê, ²¹ “Xam Kolasin, dî xam Betsaida, xam xona nêm, ên xam obêc tulec viyin. Ên do levac wê a vông vac xam bom ge, xomxo ti obêc vông vac tibii Taia yuu Saidon ben ilage ge od tibii Taia yuu Saidon obêc yê dî xovô he nêñ nipaên dî lipac viwev lec he dî pilepac he nilô la vô Anutu. ²² Om a ob nêl vô xam bê vô buc timuêñ wê Anutu obêc yaxêñ xomxo nêñ kiyang ge od Anutu obêc vông myaviwen nipaên vô xam luu

Taia yuu Saidon vêl. ²³ Dì xam Kapaneam, xam nêb xomxo i kô xam lec i loc yêp kisiinê, me? Ma vêl. Xam ob la vac vigwe nipaên. Ên do levac wê a vông vac xam bom ge, xomxo ti obêc vông vac tibii Sodom ben ilage ge od vigwe Sodom ob yêp dì i val vô gwêbaga hixôn. ²⁴ Om a ob nêl vô xam bê vô buc timuên wê Anutu obêc titô xomxo nêñ kiyang ge od Anutu obêc vông myavîwen nipaên vô xam luu Sodom vêl.”

*Xam lam vô a dì dô seac vêl
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Vô buc tige Yesu kitaa bêga ên nêbê, “Mag Anutu, ông lag yuu kibun kehe ông. Om a pimil ông ên wê ông o vông kiyang tige vô xomxo wê xovôen yuu piyôp levac ge lêm. Nge, ông vông vô xomxo wê gên o xovô lêm ge, ²⁶ ên ôcông va xovô ên nêb ông ob vông bêge ge.

²⁷ “Mag vông xêkizêc yuu xovôen vihati ge vac a vigêg. Xomxo ti o xovô nu a lêm. Nge, Mag vaci wê xovô a. Dì xomxo ti o xovô Mag lêm. Nge, aca va wê a xovô Mag, dì xomxo wê a nêb a ob hilung Mag vô he ge, he ob xovô Mag.

²⁸ “Xam wê xam vông yuac levac di kîlê viyin ge, xam lam vô a ên lam dô seac vêl. ²⁹ Xam lam tu a nuge yuac di kô xovôen nivîha vô a, ên a ga xomxo malehe ti dì a o yong a lêm, om xam nilôm ob dô seac vêl. ³⁰ Ên yuac wê a vông vô xam ge, ge o yuac viyin lêm ên a ngidu xam xôn. Dì xolac wê a vông vô xam ên a nêb xam vông ge, ge o viyin lêm.”

12

*Kiyang lec buc sabat
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)*

¹ Vô buc wê sabat ge, Yesu he nue ngivihi la vilee mi la vac yuac lôma wê wit ge. Lêc vip den nue ngivihi, om he le yul wit nôn mi ya. ² Lêc Palisi ya yê wê he vông ge om nêl vô Yesu ên nêbê, “Wê lê, gwêbaga buc sabat wê Moses xolac vibü nêb il ob vông yuac ti lec lêm ge, lêc nume ngivihi vông yuac lec.” ³ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Mêd xam o kitong xolac wê nêl lec bug Devit ge lêm, me? Devit he lie dô, lêc vip den he, ⁴ om he la vac Anutu xumac ngibua dî la ya blet wê xomxo daa sién tung vô Anutu manôn ge. Blet tige, Devit he lie o tiyi wê ob ya ge lêm. Nge, xomxo daa sién gee, heche va ob ya. ⁵ Mêd xam o kitong kiyang ti wê yêp vac Moses xolac ge lêm, me? Kiyang tige nêl ên nêbê xomxo daa sién mi vông he yuac vac Anutu xumac ngibua lec buc sabat, om xochê he pwoo kiyang lec buc sabat vac ge, lêc he o vông i so lêm. ⁶ Om a ob nêl vô xam bê a ga a luu Anutu vông xumac ngibua tige vêl. ⁷ Kiyang yêp vac xolac bêga ên nêbê, ‘A o nêb xam si daa vô a lêm. Nge, a nêb xam xo vigwe pisiv ênma môci.’ Kiyang nêl bêge, om xam obêc xovô kiyang tige kehe ge od xam obêc vông viyin vô he wê nêñ kiyang maên ge lêm. ⁸ Ên a, Xomxo Nu, wê a tu sabat kehe.”

*Yesu vông xomxo wê vigê vilu vô xêlehe ge ti
vô niviha lec
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹ Yesu sea yuac lôma dì la vac Yuda xumac lilo ti. ¹⁰ Lêc xomxo wê vigê vîlu vô xêlehe ge ti dô. Mêdêc xomxo ya nêb ob vông kot vô Yesu, om he kinêg vô i ên nêbê, “Ge tiyi wê il ob vông xomxo i vô nivîha lec vô buc sabat ge, me?” ¹¹ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ti vac xam mahigun ge, bwoc sipsip tibed wê i vông ge obêc tô vac lôva lec buc sabat ge od xomxo tige obêc la pul i lôm kisii ên lôva, me? Nge, obêc pul i lôm. ¹² Xomxo nginoo bwoc sipsip vêl, om ge tiyi wê il ob vông nivîha vô xomxo lec buc sabat.” ¹³ Mêdec Yesu nêl vô xomxo ti wê vigê vîlu vô xêlehe ge ên nêbê, “Títô vigêm.” Om

xomxo tyo titô vigê, lêc vigê vô nivîha lec tiyi xochê vigê vîluo. ¹⁴ Om he Palisi kidi lec di la kitucma di myag môp wê nêb he ob hi Yesu i yib lec ge.

¹⁵ Lêc Yesu xovô kiyang wê he Palisi nêl vòma ge om sea vigwe tige di la. Lêc xomxo tibeac la timu vô i vixa, om Yesu vông he wê yidac gee vihati vô nivîha lec, ¹⁶ lêc vîbu he nêb he nêlén i kitong vôtén xomxo i ma. ¹⁷ Om Anutu kiyang wê plopete Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Kiyang tige nêl bêga ên nêbê,

¹⁸ “Wê lê. Xomxo tige, a nug yuac wê a vinoo i pyap. A xêgyaa vin lec i, di a xê i nivîha. A ob vông Myakîlôhô Ngibua wê a vông ge i hîvun i xôn, di i ob nêl a xolac nivîha vô tibii madiluhu. ¹⁹ Di ob nêl kiyang kunacên yuu hîgacên lêm, di ob hîbap kiyang vac wetôv bê xomxo i ngô lêm. ²⁰ Xomxo ya tiyi xochê duvac wê hîbu nipwo tya ge, lêc a nug yuac tige ob hîbu

he sea lêm. Dì xomxo ya tiyi xochê ngwax wê tum lec kîlen ge, lêc xomxo tyo ob hi i yib lêm. Xomxo tyo ob vông yuac mi dô ên vông kiyang nivîha i pwoo nipaên i pec.

21 Dì tibii baba wê o Yuda lêm ge vihati ob vông i vin i lê dì dô bin i.”

*Xomxo nêl ên nêbê Yesu vông yuac ya xêkizêc wê vimwo nipaên Seten vông ge
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23; Luk 12:10)*

22 Mêd he kô xomxo ti mi lam vô Yesu. Vimwo nipaên dô vac xomxo tyo nilô dì vông i manôn toc dì vông i dô yac dì keacêñ ma. Om Yesu vông xomxo tyo vô nivîha lec dì manôn seac dì i yê vigwe dì keac. **23** Om xomxo vihati wê yê ge yetac mabu dì nêl vôma ên nêbê, “Xomxo tige Devit nu, me?” **24** Lêc he Palisi ngô om nêl vôma ên nêbê, “Bielsebul wê tu vimwo nipaên nêñ levac ge vông xêkizêc vô Yesu, om Yesu tii vimwo nipaên vêl ya xêkizêc wê Bielsebul vông ge.”

25 Lêc Yesu xovô kiyang wê yêp vac he piyôp ge om nêl vô he ên nêbê, “Xomxo viyang ti obêc le kidu yuu dì vông vevac vôma ge od he ob dô nipaên. Dì xomxo vigwe ti me xumac ti obêc hibu he la yuu dì vông vevac vôma ge od he ob dô nivîha lêm. **26** Dì Seten obêc tii lie dì hibuma sea ge od xêkizêc wê he vông ge ob ngiduma xôn tibêna? **27** Dì a obêc tii vimwo nipaên vêl ya xêkizêc wê Bielsebul vông ge od xam lime mi tii vimwo nipaên vêl ya xêkizêc wê letya vông ge? Xam lime i yaxêñ kiyang wê xam nêl lec a ge. **28** Lêc a obêc tii vimwo nipaên vêl ya xêkizêc wê

Anutu Myakilôhô Ngibua vông ge od xam xovô bê Anutu buc val pyap vô xam.

²⁹ “Xomxo xêkizêc ti obêc dô vac ben xumac lôma ge od tibii yôdac ti ob la vac xumac lôma dì la vun i susu tibêna? Lêc obêc ku xomxo xêkizêc tige xôn ya yihi ge od tiyi wê ob kô i nênsusu vihati wê dô vac xumac nilô ge mi la.

³⁰ “Xomxo ti obêc vin a lêm ge od tiyi xocbê vông vevac vô a. Dì xomxo ti obêc kituc xomxo lam vô a lêm ge od tiyi xocbê tii he moo sea ge.

³¹ “Om a ob nêl vô xam bê Anutu tiyi wê ob kitya nipaên vihati hixôn kiyang wê xomxo so vya vô i ge vêl. Lêc xomxo ti obêc so vya vô Myakilôhô Ngibua ge od o tiyi wê Anutu ob kitya i nênsusu tige vêl ge lêm. ³² Dì xomxo ti obêc nêl kiyang nipaên lec a, Xomxo Nu, ge od Anutu ob kitya i nênsusu vêl. Lêc xomxo ti obêc nêl kiyang nipaên lec Myakilôhô Ngibua ge od Anutu ob kitya i nênsusu vêl lêm. Nipaên wê i vông ge, Anutu obêc hôm xôn mi i yêp dia dì i la tyip vô buc timuên.

Xax nôn niviha yuu nipaên

(Luk 6:43-45)

³³ “Xax obêc niviha ge od nôn obêc niviha, di xax obêc nipaên ge od nôn obêc nipaên. Om xomxo obêc yê xax nôn wê vuac lec yatôv ge od ob xovô bê xax tige niviha, me xovô nêbê nipaên.

³⁴ Xam myel nue xam! Xam xomxo nipaên, om xam ob nêl kiyang niviha tibêna? Ên kiyang wê pup vac xam nilôm ge, ge wê xam myam nêl seac.

³⁵ Xomxo niviha ge, niviha yêp vac nilô om mi

vông môp niviha. Dì xomxo nipaên ge, nipaên yêp vac nilô om mi vông môp nipaên.

³⁶ “A ob nêl vô xam bê vô buc tîmuên wê Anutu obêc yaxêن xomxo vihati nên kiyang ge od ob yaxên kiyang vaxvax wê xomxo nêl ge vihati.

³⁷ Wê ông myam obêc nêl kiyang niviha ge od Anutu ob yê ông nêb ông xomxo niviha. Dì ông myam obêc nêl kiyang nipaên ge od Anutu ob yê ông nêb ông xomxo nipaên.”

*Xomxo nêb he ob yê do levac
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)*

³⁸ Nang dêc xomxo wê xovô Moses xolac gee hixôn he Palisi ya nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, xe nêb ông vông do levac ti ên xe xê.”

³⁹ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam gwêbaga, xam ge xomxo nipaên wê xam o vông i vin lêm ge, om xam nêb xam ob wê do levac ti. Lêc a ob vông do levac ti mi xam wê lêm. Ên do levac tibed wê a ob hilung vô xam ge wê plopete Jona vông ilage. ⁴⁰ Ên ilage Jona dô vac pis mabu yocên ti nilô tiyi bucên yon dì vidiiên yon. Om a, Xomxo Nu, a obêc la xêp vac kibun nilô tiyi bucên yon dì vidiiên yon. ⁴¹ Om buc tîmuên wê Anutu obêc yaxêن xomxo nên kiyang ge od tibii Niniva obêc kidi lec dì nêl xam gwêbaga nêm nipaên kitong, ên ilage tibii Niniva ngô kiyang wê Jona nêl vô he ge dì pilepac he, lêc gwêbaga a dô hixôn xam dì a nginoo Jona vêl, lêc xam o pilepac xam lêm. ⁴² Om buc tîmuên wê Anutu obêc yaxêن xomxo nên kiyang ge od vêx levac wê tu tibii Siba nên kwin ilage obêc kidi lec hixôn xam wê xam dô gwêbaga dì nêl

xam nêm nipaên kitong. Ên vêx tige kidi vac vigwe kehe tevabanê ên nêb ob lam ên lam ngô kiyang wê king Solomon nêl piyôp nivîha ge. Lécom gwêbaga, a lam dô hixôn xam dì a ngînoo Solomon vêl, lêc xam o ngô a vyag lêm.

*Vimwo nipaên lax dô vac xomxo nang
(Luk 11:24-26)*

⁴³ “Vimwo nipaên ti obêc lop mi la vêl ên xomxo ti ge od ob la vîlee vac vigwe myadongêni mi la myag vigwe wê ob la dô seac vêl vac ge. Lêc yêvôen vigwe ti obêc ma ge ⁴⁴ od ob nêl bêga bê, ‘A ob lax mi la dô vac bog wê a sea dì lam ge i tii vac nang.’ Mêd vimwo nipaên tige obêc lax mi la vô xomxo ti wê dô vac lêc sea mi la ge, dì ob lax yê wê xomxo tyo pityep dì vunac vô pyap lêc dô pileva ge. ⁴⁵ Om obêc lax mi la kô vimwo nipaên vigê vilu dì sec yuu wê heche va nipaên luu i vêl ge, dì kô he mi lam dì he xôn la dô vac xomxo tige nilô. Om xomxo tige dô vac nipaên nôn ngînoo viwen tax vêl. Om xam xomxo nipaên gwêbaga, xam ob tulec nipaên tiyi bêge.”

*Yesu tae lie
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Yesu gên nêl kiyang vô xomxo mi dô vac xumac lôma, mèdec tae lie val le xumac kehe ên nêb ob keac vô i. ⁴⁷ Om xomxo ti nêl vô Yesu ên nêbê, “Tame lime val le xumac kehe ên nêb ob nêl kiyang vô ông.” ⁴⁸ Lêc Yesu nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “A tag letya? Di a lige letyae?” ⁴⁹ Mêd hilung vigê la vô nue ngivihi dì nêl ên nêbê, “A tag lige wê he dô ga. ⁵⁰ Ên xomxo wê ngô Mag

Anutu lag puunê kiyang dì vông i vô nôn lec ge,
he tu a tage lige vêx yuu vux.”

13

*Kiyang pilepacên lec xomxo ti wê liloo vê vac
yuac*

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Vô buc tige Yesu sea xumac nilô dì lop mi la vixun dì la dô kibun vô mia luaén ninya. ² Mêdec xomxo tibeac hiwocên kituc lam vô i, om Yesu la lec dipac ti dì la dô lec, dì xomxo kidu levac tigee le vô mia luaén ninya. ³ Mêd Yesu nêl kiyang tibeac, lêc nêl tiyi xocbê kiyang pilepacên ge vôhe. Om nêl kiyang pilepacên ti vô he bêga ên nêbê, “Xomxo ti la ên nêb ob la liloo susu vê vac yuac. ⁴ Om liloo i la lê, lêc vê ya tô vac môp, om menac lam ya. ⁵ Dì ya tô lec kibun nipwo tya wê dô lec ngidax kisii ge, om tyip lutibed, ⁶ lêc ngilôhô la tulec ngidax ên kibun nipwo tya, om hiyôv ya i vilôvac dì i yib. ⁷ Dì vê mangwe tô mi la dô vac hivu kehe, lêc tyip hixôn hivu, om hivu hivun i yib. ⁸ Dì ya tô mi la dô vac kibun niviha, om tyip dì vuac nôn niviha. Mêgem ya vuac nôn 100 dì ya vuac nôn 60 dì ya vuac nôn 30. ⁹ Xomxo ti ninya obêc yêp ge od i ngô kiyang tiga.”

Yesu nêl kiyang pilepacên lec kehe va?

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Om nue ngivihi lam kinêg vô Yesu ên nêbê, “Bêna lêc ông nêl kiyang pilepacên vô he?” ¹¹ Mêgem Yesu luu he vyat bêga ên nêbê, “Kiyang wê ob nêl Anutu ben kehe kitong ge yêp

xôpacên, lêc Anutu hîlung vô xam om xam xovô, lêc Anutu o hîlung vô tîbii baba lêm. ¹² Ên xomxo ti obêc xovô xolac ge od Anutu obêc kîtiv xovôên levac lec hixôn ên i xovô i luu vêl. Lêc xomxo ti obêc xovô xolac lêm ge od Anutu ob vô i nêñ xovôên nipwo tya ge vêl ên i. ¹³ Om a nêl kiyang pilepacên vô he, ên he manôñ yê lê, lêc xocbê he manôñ o yê lêm, dì he ngô lê, lêc xocbê he ninya o ngô lêm, mêtgem he o xovô kehe lêm. ¹⁴ Om he vông kiyang wê plopete Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Ilage Aisaia nêl bêga ên nêbê,
 'Xam obêc ngô kiyang lê, lêc xam piyôp obêc xovô kehe lêm, dì xam mamnôñ obêc yê lê, lêc xam ob xovô lêm. ¹⁵ Ên xam nilôm xékizêc, dì ninyañ vô kitu, dì mamnôñ toc, ên xam nêb xam ob wê lêm, dì xam nêb xam ob ngô kiyang ti lêm, dì xam nêb xam ob xovô kehe lêm, dì xam nêb xam ob pilepac nilôm i lôm vô a ên a vông xam vô nimviha lec lêm.'

¹⁶ Asaia nêl bêge ilage, lêc xam xêmyaa i vô nivîha, ên xam mamnôñ yê a, dì xam ninyañ ngô a kiyang. ¹⁷ A nêl vîxôhilôg nôn vô xam bê plopete hixôn xomxo nivîha wê dô ilage, he tibeac nêb he ob yê tiyi xocbê xam wê gwêbaga, lêc he yêen ma, dì he nêb he ob ngô kiyang tiyi xocbê xam ngô gwêbaga, lêc he ngôen ma.

Yesu nêl kiyang lec xomxo wê lîloo vê ge kehe kitong

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ "Xam ngô lê, ên a ob nêl kiyang pilepacên lec xomxo wê lîloo vê ge kehe kitong vô xam. ¹⁹ Vê wê tô vac môp ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô

kiyang lec Anutu ben lê, lêc xovôên ma ge, om Seten lam vô vél ên he nilô. ²⁰ Dì vê wê tō vac kibun nipwo tya wê dô lec ngidax kisii ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô xolac dì vông i vin lutibed mi xêyaa vô niviha, ²¹ lêc he tiyi xocbê ngec wê ngilôhô ma ge, om he dô nipwo tya, lêc he obêc tulec viyin me xomxo obêc vông myavinê vô he ên wê he vông i vin xolac ge od he sea vông vinêñ wê he vông ge lutibed. ²² Dì vê wê tō vac hivu kehe ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô xolac mi dô, lêc he nilô vô valval ên susu kibun ga yuu mone, om môp tige hivun xolac xôn, dì nôn ma. ²³ Dì vê wê tō vac kibun niviha ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô xolac mi xovô kehe ge, om he vuac nôn niviha tiyi xocbê 100 dì ya tiyi 60 dì ya tiyi 30.”

Kiyang pilepacêñ lec nita nipaêñ wê tyip vac yuac ge

²⁴ Yesu nêl kiyang pilepacêñ ngwe vô he bêga ên nêbê, “Anutu ben kehe tiyi xocbê xomxo ti wê la liloo ngec vê vac i yuac ge. ²⁵ Mêd vô bucêñ wê yêp ge xomxo nipaêñ ngwe val liloo vê nipaêñ la hixôn vac yuac dì lax mi la. ²⁶ Mêdec buc ya lam la vél dì ngec niviha tyip mi vô nôn, dì nita nipaêñ tyip hixôn. ²⁷ Om xomxo levac tige nue yuac val kinêg vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông liloo vê niviha vac yuac wê ông vông ge, lêc bêna lêc nita nipaêñ tigee tyip hixônê?’

²⁸ “Om xomxo levac tige nêl lax vô he ên nêbê, ‘Xomxo nipaêñ ti vông tige.’ Om nue yuac kinêg vô i ên nêbê, ‘Tiyi wê xe ob la xuac nita nipaêñ tige vél ge, me?’ ²⁹ Lêc xomxo levac nêl vô he

ên nêbê, ‘Ge o tiyi lêm, ên xam obêc xuac nita nipaên ge od xam ob xuac ngec nivîha hixôn.
30 Om xam vông yuu xôn i le dì i loc tyip lec buc wê il ob la kô nôn ge lê. Mêd obêc buc tige od a ob nêl vô he wê ob la kô nôn ge bê he i loc pul nita nipaên vêl mi titup i loc bun ti dì nêx i loc vac ngwax, dì pul nôn nivîha mi kô mi loc tung vac xumac wê nôn nivîha dô vac ge.’”

*Kiyang pilepacén lec vixôô nôn yuu yis
(Mak 4:30-34; Luk 13:18-21)*

31 Yesu nêl kiyang pilepacén ti vô he bêga ên nêbê, “Anutu ben kehe tiyi xocbê vixôô nôn wê xomxo ti kô mi la nêx vac yuac ge. **32** Vixôô nôn ge nipwopwo, lêc obêc tyip mi vô levac dì luu susu yaya vêl dì la tu xax, dì menac viyang viyang lam vông liwihi lec ngen mi dô lec dì ya nôn.”

33 Nang dêc Yesu nêl kiyang pilepacén ngwe bêga ên nêbê, “Anutu ben kehe tiyi xocbê yis nipwo tya wê vêx ti pilepac hixôn plaua, om vông plaua dung mi vô levac.”

34 Yesu nêl kiyang tigee vihati vô xomxo kidu levac, lêc o nêl kiyang kehe yêp seac vô he lêm. Nge, nêl kiyang pilepacén pileva vô he. **35** Mêgem kiyang wê plopete nêl ilage vô nôn lec. Plopete nêl bêga ên nêbê,

“A ob nêl kiyang pilepacén vô he.

Dì kiyang wê yêp xôpacén vô buc wê Anutu tung lag yuu kibun dì i val tyip gwêbaga hixôn ge, a ob nêl kiyang tigee kehe kitong i yêp seac.”

Yesu nêl kiyang pilepacên wê nêl lec nita nipaên ge kehe kitong

³⁶ Yesu sea xomxo kídu levac tige dì la dô vac xumac lôma. Mêd nue ngîvihi val nêl vô i ên nêbê, “Kiyang pilepacên lec nita nipaên wê tyip vac yuac ge, ông nêl kehe kitong vô xe ên xe xovô.”

³⁷ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo levac ti wê liloo vê nivîha vac yuac ge, ge a, Xomxo Nu, ³⁸ dì yuac tyo ge tiyi kibun, dì vê nivîha ge tiyi Anutu nue, dì nita nipaên ge tiyi Seten nue, ³⁹ dì tibii nipaên ti wê liloo vê nipaên vac yuac ge tiyi Seten, dì buc wê xomxo kô nôn lec ge tiyi buc myahîpu, dì xomxo yuac wê pul nôn ge tiyi angela. ⁴⁰ Dì wê he pul nita nipaên vêl mi si lec ngwax ge, tiyi xocbê yuac wê he obêc vông vô buc myahîpu ge. ⁴¹ Om vô buc myahîpu tige a, Xomxo Nu, a ob vông a nuge angela he i loc vac vîgwe vîhati wê a vông ge ên he i loc kituc xomxo nipaên wê dîdii xomxo la vac môp nipaên ge hixôn he wê mi vông môp nipaên ge vîhati, ⁴² dì nêx he i loc vac ngwax levac. Vac ngwax tige he obêc byag dì nîvu obêc kic lecma. ⁴³ Mêd vô buc tige xomxo nivîha obêc linac xêseac tiyi xocbê hiyôv ge vac Mag ben. Xam ninyam obêc yêp ge od xam ngô kiyang tiga.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec mone levac wê yêp vac yuac ge

⁴⁴ “Anutu ben kehe tiyi xocbê mone levac wê yêp vac kibun nilô, lêc xomxo ti la tulec lê, lêc vun i dô vac kibun nilô i tii vac. Xomxo tige xêyaa vô nivîha, om la vông susu vîhati wê i

vông gee mi tibii kisuu i ma, di kô mone mi la kisuu kibun tige ya.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec komkom nivihavîha

⁴⁵ “Kiyang pilepacên ngwe bêga nêbê Anutu ben kehe tiyi xocbê xomxo ti wê vông yuac lec myagên komkom nivihavîha nêb ob kisuu. ⁴⁶ Yê komkom nivîha ti wê mone levac ge, om la vông i susu mi tibii kisuu i ma, di kô mone mi lax kisuu komkom tyo ya.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec leac

⁴⁷ “Kiyang pilepacên ti bêga ên nêbê Anutu ben kehe tiyi xocbê leac wê xomxo nêx la vac gwec ge di pis toto la dô vac leac nilô, ⁴⁸ di i pup lec, om he pul i lôm gwec ninya di la dô kibun di vinoo pis wê nivîha ge di tung la vac dêg, di pis wê nipaên ge he nêx la. ⁴⁹ Om tiyi xocbê buc timuên wê kibun ob tiyôô vac ge, od angela ob vông yuac tibêge, ên he obêc val vô xomxo nipaên vêl vac xomxo nivîha mahigun, ⁵⁰ di nêx he la vac ngwax mahelac. Vac ngwax tige he obêc byag mabu di nîvu obêc kic lecma.”

Kiyang pilepacên lec susu paha yuu tikwê

⁵¹ Yesu kinêg vô nue ngîvihi ên nêbê, “Xam xovô kiyang pilepacên wê a nêl ge vihati kehe pyap, me?” Lêc he nêl ên nêbê, “Xe xovô.” ⁵² Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om xomxo ti wê xovô xolac tikwê ge obêc ngô xolac paha wê a nêl lec Anutu ben kisiinê ge mi vông i vin ge od tiyi xocbê xomxo tyo la vac xumac lôma di la kô susu

paha yuu t̄ikwē vac susu wē i vōng ge nilô dì vōng vō xomxo ên nēb i ngidu he xōn.”

*Xomxo Nasalet vō nimi vō Yesu
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Yesu nēl kiyang pilepacēn tigee pyap dēc sea vīgwe tige, ⁵⁴ dì lax mī la Nasalet wē ben kehe ge, dì la nēl xolac vō he Nasalet vac he xumac lilo, lēc he yetac mabu lē, lēcom he o vōng i vin xolac wē i nēl ge lēm, om he nēl vōma ên nēbē, “Xomxo tiga kō xovōēn niviha hixōn do levac vō letya? ⁵⁵ Xomxo tiga kamundac nu, dì ta Malia, dì lie Jems yuu Josep dì Saimon hixōn Judas, ⁵⁶ dì lie vēx ge, he vihati dō hixōn il. Xomxo tiga xomxo kibun, lēc kō xovōēn yuu xēkizēc ga gē na?” ⁵⁷ Om he vō nimi vō i. Om Yesu nēl vō he ên nēbē, “Vac vīgwe vīyang vīyang ge, tibii ob kō plopete lec, dom plopete tyo tae mae lie hixōn xomxo vac ici va ben kehe ob kō i lec lēm.” ⁵⁸ Om Yesu o vōng do tibeac vac ben kehe lēm, ên xomxo Nasalet o vōng i vin i lēm.

14

*Jon Lipacēn yib
(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; Luk 9:7-9)*

¹ Vō buc tige hizap levac Helot ngô kiyang wē xomxo mi nēl lec Yesu ge, ² om nēl vō nue yuac ên nēbē, “Xomxo tige Jon Lipacēn wē yib ge, lēc kidi lec mavīha om vōng do levac ya xēkizēc wē i vōng ge.”

³⁻⁴ Helot nēl bēge, ên ilage Helot kō li Pilip vīnē Helodias, om Jon nēl vō Helot vō buc tibeac ên nēbē, “Mōp wē ông ii lim tuc vīnē ge tiyiēn ma.”

Mêgem Helodias kunac Jon dì nêl vô Helot, om Helot vông tibii la hôm Jon xôn dì tung i la vac xumac kalabuhu. ⁵ Di Helot nêb ob hi Jon i yib, lêc xona ên xomxo tibeac, ên he yê Jon tiyi xocbê plopete ti.

⁶ Mêdec Helot buc wê ta kô i lec ge, om Helot myêl viqid levac dì tyuc xomxo tibeac lam. He lam dô dì Helodias nu vêx lam yoo vac he mahigun mi he yê dì Helot xêyaa vô niviha. ⁷ Mêd Helot titô vigê la kisii dì hilu kiyang vô vêx tige ên nêbê, “A nêl hixôn nôn bêga bê ông obêc kitaa susu ti vô a ge od a obêc vông vô ông.” ⁸ Mêd Helodias nêl kiyang xekizêc vô nu vêx tige tax, om nu tyo nêl vô Helot ên nêbê, “A nêb ông kiku Jon Lipacên kwa i tip dì tung bazub lec dipac ti mi vông vô a.”

⁹ Nêl bêge, om Helot nilô vô viyin, lêc xo i lax lec kiyang wê hilu pyap dì xomxo tibeac dô mi ngô hixôn ge, om nêb ob vông i tiyi kiyang wê nêl vô vêx tige. ¹⁰ Om vông xomxo ti la vô Jon vac xumac kalabuhu mi la kiku Jon kwa tip, ¹¹ dì tung bazub lec dipac ti dì kô mi lax vông vô Helodias nu vêx tige dì i kô mi la vông vô ta. ¹² Mêd Jon nue ngivihi lam kô Jon nôn mi la yev, dì la nêl kitong vô Yesu.

*Yesu vet xomxo 5,000
(Mak 6:31-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)*

¹³ Yesu ngô wê Jon yib ge, om sea vigwe tige dì la lec dipac ti mi la vigwe mahigun pileva wê xomxo ti do vacên ma ge. Lêc xomxo tibeac ngô wê Yesu la ge, om sea ben dì la vô Yesu vixa. ¹⁴ Yesu mila lop vêl ên dipac dì yê ma la xomxo

tibeac wê val dô kîdu kîdu ge, om xo vîgwe pîsiv ên he, dî vông he wê yidac gee vô nivîha lec.

¹⁵ Hiyôv hoo la, mêt nue ngîvihi lam nêl vô Yesu ên nêbê, "Vîgwe ga, vîgwe mahigun pileva ti, dî hiyôv hoo la gwêba, om ông vông xomxo i loc vac vîgwe nipwopwo vîhati ên loc kisuu xen yaén wê he ob ya ge." ¹⁶ Lêt Yesu nêl vô he ên nêbê, "He loc ên vatya? Xacxam va vông yaén mi he i ya." ¹⁷ Om he nêl vô i ên nêbê, "Xe xom yaén o tibeac lêm. Nge, blet vîgê vîlu dî beac yuubed wê dô." ¹⁸ Mêt Yesu nêl vô he ên nêbê, "Xam kô mi lam vô a."

¹⁹ Yesu nêl om xomxo kîdu levac tigeetô mi dô lec hisinac. Pyap dêc Yesu hôm blet vîgê vîlu ge dî beac yuubed ge dî yê ma la kisii dî kitaa lec blet hixôn beac, mêt hîbu blet dî vông vô nue ngîvihi, dî he kô mi la titang vô xomxo tigeetô.

²⁰ Mêt he vîhati ya i den he pyap, mêtdec nue ngîvihi la kituc myapipu wê dô gee mi la su vac sepac vîgê yuu dî tô mi la yuu mi i pup lec. ²¹ Di xomxo wê dô mi ya gee, he vux vaci tiyi xochê 5,000, léc vêx yuu nipwopwo wê dô hixôn ge, he o kitong hixôn lêm.

*Yesu la lec mia luaén kisii
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

²² Yesu nêl vô nue ngîvihi nêb he i lec dipac mi le mug mi loc vîlunê. Om he loc mi la, dî Yesu dô ên nêb ob vông xomxo kîdu levac tige he i loc vîl le. ²³ He la vîl, mêtdec Yesu loc mi la lec kitôn ti ên nêb ob la kitaa. Mêt vîgwe buc dî Yesu vaci gên dô lec kitôn tige. ²⁴ Lêt dipac wê nue ngîvihi dô lec ge mi la le vac mia luaén

mahigun dì lea levac hôm dipac xôn dì vông i vô pilepac pilepac. ²⁵ Vigwe kê pitoc vac vô kwabo lec wê ob vô xêseacseac ge, mêdec Yesu la lec mia kisii dì mîla vô nue ngivihi. ²⁶ He yê ma lam Yesu wê lam lec mia kisii mî val ge, om he xona mabu dì nêl ên nêbê, “Ge vimwo nipaên ti.” Om he yetac dì iac. ²⁷ Lêc lutibed Yesu nêl ên nêbê, “Xam xêmyaa viyin i ma, ên ga a, om xam xonaên i ma.”

²⁸ Mêd Pita nêl vô i ên nêbê, “Apumtau, obêc ông ge od ông nêl ên a loc lec mia kisii mî loc vô ông.” ²⁹ Om Yesu nêl ên nêbê, “Lamê.” Om Pita lop vêl ên dipac dì la lec mia kisii mî la vô Yesu. ³⁰ Lêc yê

lea levac om xona, dì hoo la vac mia, om iac dì nêl ên nêbê, “Apumtau, hôm a lec.”

³¹ Om lutibed Yesu titô vigê dì hôm Pita xôn dì nêl vô i ên nêbê, “Vông vinêr wê ông vông ge nipwo tya. Bêna lêc ông nilôm yuuê?” ³² Mêdêc yuu lec lax lec dipac, dì lea tip la. ³³ Dì he wê dô lec dipac gee yev vixa kitu vô Yesu dì nêl vô i ên nêbê, “Vixôhilôg nôn, Anutu nu ông.”

*Yesu vông xomxo tibeac vô nivihha lec gê
Genesalet
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Yesu he nue ngivihi la mia luaên vîlu ganê mî la lop mî la vac vigwe Genesalet. ³⁵ Xomxo tigeet xovô ên nêb Yesu, om he vông dic la vac vigwe nipwopwo vihati ên nêb he i kô xomxo yidac vihati mî lam. ³⁶ Dì he kitaa i ên nêb he ob hôm lec ngakwi wê i vông ge myahipu ên yidac

i ma ên he, om he wê hôm vigê lec gee vihati vô niviha lec.

15

*Anutu xolac nginoo xomxo nêñ kiyang vêl
(Mak 7:1-13)*

¹ He Palisi hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee lam gê Jelusalem dì val vô Yesu dì nêl ên nêbê, ² “Bêna lêc ông nume ngivihi sea môp wê buge vông ge dì ya hixôn vigê ningeacê? Ên he obêc ya ge od he o lipac vigê lêm, lêc xe mô ge, xe mi timu vô buge vông môp dì lipac vigêm.”

³ Lêc Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Bêna lêc xam timu vô bume vông môp dì pwoo Anutu kiyang vacê? ⁴ Ên Anutu kiyang ngwe nêl bêga ên nêbê, ‘Xam hôm tame mame lê lec dì ngô he kiyang.’ Dì kiyang ngwe nêl bêga ên nêbê, ‘Xomxo ti obêc nêl kiyang nipaên lec ta yuu ma ge od xomxo i hi i yib.’ ⁵ Anutu kiyang nêl bêge, lêc xam mi nêl ên xam nêbê xomxo ti obêc nêl vô ta yuu ma ên nêbê, ‘Susu wê a ob ngidu muu xôn ya ge dô, lêcom a ob vông daa vô Anutu, om muu nêm ob ma.’ Xomxo obêc nêl bêge ge od xam nêbê ge tiyi dì xam o hôm tame mame lê lec lêm. ⁶ Lêc môp tige tiyi xocbê xam la vô bume vông môp dì kitya Anutu kiyang vêl. ⁷ Xam xomxo kityooën wê xam viyum nipaên vac niviha ge. Kiyang wê plopete Aisaia kivuu ilage nêl nôn lec xam bêga nêbê,

⁸ ‘Xomxo tigee pîmil a ya mya pileva, lêc he nîlô le teva ên a. ⁹ He mi nêl kiyang wê xomxo vaci xovô ge, lêc he nêl ên nêbê he nêl

Anutu kiyang, om he yev vixa kitu vô a pisiv.’ ”

*Susu wê ob vông xomxo vô nipaên ge
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Yesu keac xomxo kidu levac lam vô i dì nêl vô he ên nêbê, “Xam ngô kiyang wê a ob nêl ge dì xovô niviha. ¹¹ Susu wê ob la vac xomxo mya ge o tiyi wê ob vông xomxo vô nipaên ge lêm. Nge, susu wê lam vac xomxo mya ge wê ob vông he vô nipaên.”

¹² Yesu nue ngivihi val nêl vô i ên nêbê, “Ông ngô wê he Palisi xêyaa vô myavînê lec kiyang wê ông nêl ge, me?” ¹³ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Susu vihati wê Mag lag puunê yevêna ma ge i obêc pul hixôn ngilôhô. ¹⁴ Om xam vông he Palisi i dô, ên he nêb he ob dìdii xomxo la vac môp, lêc he manôn toc. Dì xomxo ma tocên ngwe obêc dìdii xomxo ma tocên ngwe ge od yuu xôn ob la tô vac madia.”

¹⁵ Pita nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl kiyang pilepacên tige kehe kitong vô xe ên xe ngô.”

¹⁶ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam êno gên lungên kiyang tige, me? ¹⁷ Susu vihati wê xomxo ob tung vac mya dì ya ge ob la dô vac xêyaa, dì lop mi la vêl. Lêc mêt xam lungên tige, me?

¹⁸ Lêc susu vihati wê yêp vac xomxo nilô dì lôm tyip vac mya ge wê vông xomxo vô nipaên.

¹⁹ Èn susu wê lam vac xomxo nilô ge bêga nêbê, xovôen nipaên, hi xomxo yib, vông môp iimaên vô nipaên, môp yôdac vêx yuu vux, vun xomxo susu, nêl kiyang kityooên, dì nêl kiyang nipaên lec xomxo. ²⁰ Môp nipaên tigee wê vông xomxo

vô nipaên. Lêc xomxo ti obêc sea bue vông môp dì ya ya vigê ningeac ge od ob vông i vô nipaên lêm.”

*Kenan vêx ti vông i vin Yesu
(Mak 7:24-30)*

²¹ Yesu sea vigwe tige mi la vigwe levac wê vigwe Taia yuu Saidon yêp vac ge. ²² Dì Kenan vêx ti wê dô vac vigwe tige lam vô Yesu di keac levac ên nêbê, “O Apumtau, Devit nu ông, ông xo vigwe pisiv ên a, ên vimwo nipaên ti dô vac a nug vêx nilô dì vông i dô vac viyin mabu.” ²³ Yesu ngô lêc o nêl kiyang ti lax vô i lêm. Mêd nue ngivihi val kitaa i ên nêbê, “Vêx tyo vô byag byag di mi timu vô il vixad ga, om ông nêl ên i lôc.”

²⁴ Om Yesu nêl vô vêx tyo ên nêbê, “Anutu vông a lam vô Islele vaci wê tiyi xocbê bwoc sipsip wê lung sea ge.” ²⁵ Lêc vêx tige lam yev vixa kitu vô i dì nêl ên nêbê, “Apumtau, ngidu a xôn.” ²⁶ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ga o tiyi wê il ob vô nipwo xen yaên vêl ên he di nêx i loc vô noo ge lêm.”* ²⁷ Om vêx tyo nêl ên nêbê, “Apumtau, ông nêl kiyang nôn. Lêcom noo mi ya myapipu wê xomxo vông i tô mi la vac pêt ngibi ge.” ²⁸ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “O vêx, ông vông i vin xêkizêc ta, om kiyang wê ông kitaa vô a ge ob vô nôn lec vô ông.” Yesu nêl

---

* **15:26:** Kiyang wê Yesu nêl lec nipwo yuu noo ge, ge kiyang pilepacêñ wê nêl lec he Yuda hixôn tibii ba. ên he Yuda yê tibii wê o Yuda lêm ge nipaên, nêb he tiyi xocbê noo. Om nipwo tige tixuu lec he Yuda, di noo tixuu lec tibii ba wê o Yuda lêm ge.

bêge, dì vô hiyôv manôn tibed tigevêx tyo nu vô niviha lec.

Yesu vông xomxo yidac tibeac vô niviha lec

²⁹ Mêdec Yesu sea vigwe tige dì la vô mia luaên Galili ninya, dì la lec kitôn dì la dô kibun.

³⁰ Mêdec xomxo kidu kidu val vô i, dì he kô lie vixa nipaên, dì manôn tocên, dì vixa gecên, dì kwa maên hixôn yidac toto ge mi lam lii he vô Yesu vixa, om Yesu vông he vihati vô niviha lec. ³¹ Mêgem xomxo kidu levac tige yê dì yetac mabu ên wê xomxo kwa maên keac dì xomxo vixa gecên ge vixa vô bôbac lec, dì he wê vixa nipaên ge vô niviha lec dì la, dì wê manôn tocên ge manôn seac dì he yê vigwe. Om he hi vixa pec ên Islel vông Anutu.

*Yesu vet xomxo 4,000
(Mak 8:1-10)*

³² Yesu keac ên nêb nue ngivihi lam vô i dì nêl vô he ên nêbê, “A xo vigwe pisiv ên xomxo kidu levac tigae ên he lam dô hixôn a tiyi buc yon di he xen yaên ma. Dì a xêgyaa o vin lec wê a ob vông he loc vip ge lêm, ên vip ob vông he vigê yuu vixa ma gê môt.” ³³ Om nue ngivihi nêl vô i ên nêbê, “Vigwe ga vigwe mahigun pileva wê xomxo ti dô vacên ma ge, om il obêc kô yaên tibeac gê na ên vet xomxo tigae ya?” ³⁴ Lêc Yesu luu he vya ên nêbê, “Xam blet vaba dô?” Dì he nêl ên nêbê, “Xe blet vigê vilu dì sec yuu hixôn beac nipwo yuutya dô.”

³⁵ Om Yesu nêl vô xomxo kidu levac tigee ên nêbê, “Xam tô mi dô lec kibun.” ³⁶ Mêd hôm blet vigê vilu dì sec yuu hixôn beac gee dì kitaa lec,

mêd hibu dì vông vô nue ngivihi, dì nue ngivihi titang vô xomxo tigee vihati. ³⁷ Om he vihati ya i den he, dì myapipu wê dô ge he su vac sepac vigê viulu dì sec yuu mì i pup lec. ³⁸ Xomxo wê dô mì ya gee, he vux vaci tiyi xochê 4,000, lêc vêx hixôn nue gee he o kitong hixôn lêm. ³⁹ Pyap dêc Yesu vông xomxo kidu kidu lax vac ben ben, dì i va la lec dipac mì la vigwe Magadan.

16

*Palisi yuu Sadyusi nêb ob yê do levac
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)*

¹ He Palisi yuu Sadyusi val vô Yesu ên nêb ob yaxên i, om nêl vô Yesu ên nêb i vông do lag puunê ti ên he ob yê. ² Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, "Hiyôv hoo la dì vigwe buc dì guva tum lec lag ge wê xam nêbê hiyôv ob linac. ³ Vigwe obêc vidii lêc maviyob ge od xam nêbê lun ob val. Xam wê susu lec lag dì xovô niviha, lêc xam o tiyi wê xam ob wê do levac wê nêl buc gwêbaga kitong mì xovô kehe ge lêm. ⁴ Xam gwêbaga, xam ge xomxo nipaên wê xam o vông i vin lêm ge, om xam nêb xam ob wê do levac ti. Lêc a ob vông do levac ti mì xam wê lêm. Ên do levac tibed wê a ob hilung vô xam ge wê Jona vông ilage." Yesu nêl bêge, pyap dêc sea he dì la.

*Kiyang pilepacêñ lec yis wê he Palisi yuu Sadyusi vông ge
(Mak 8:14-21)*

⁵ Yesu he nue ngivihi la mia luaên viulu ganê, lêc he o xovô mì kô blet ya hixôn lêm. ⁶ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, "Xam xona nêm ên yis wê he

Palisi yuu Sadyusi vông ge.” ⁷ Om nue ngivihi nêl vôma ên nêbê, “Yesu nêl kiyang tibêge ên wê il o kô blet ti lêm ge.” ⁸ Lêc Yesu xovô kiyang wê he nêl vôma ge, om nêl vô he ên nêbê, “Xam nêm vông vinên ge nipwo tya. Bêna lêc xam nêl vôma ên xam nêbê xam xom blet ma? ⁹ Xam gên o xovô lêm, me? Xam mêt lungên blet vigê vilu wê xomxo 5,000 ya ge, me? Xam su myapipu vac sepac vaba mi i pupê? ¹⁰ Dì xam mêt lungên blet vigê vilu dì sec yuu wê xomxo 4,000 ya ge, me? Xam su myapipu vac sepac vaba mi i pupê? ¹¹ Bêna lêc xam lungênen? A o nêl kiyang lec blet lêm. Nge, a nêb xam xona nêm ên blet wê he Palisi yuu Sadyusi vông ge.” ¹² Yesu nêl bêge, om he xovô ên nêbê Yesu o nêb he i viac he nivîha ên blet wê xomxo ob ya ge lêm. Nge, nêb he i viac he nivîha ên kiyang wê he Palisi yuu Sadyusi vông ge.

*Pita nêl Yesu kehe kitong
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Yesu la vigwe ti lê nêbê Sisalia Pilipai dì kinêg vô nue ngivihi en nêbê, “Tibii nêl Xomxo Nu a nêb letya?” ¹⁴ Om he nêl vô i ên nêbê, “Xomxo ya nêl ên nêb ông ge Jon Lipacêñ, dì ya nêl ên nêb ông plopete Ilaija, dì ya nêl ên nêb ông ge plopete Jelemaia me plopete ba ti.” ¹⁵ Mêt Yesu kinêg vô he ên nêbê, “Dì xacxam va nêl a ên xam nêb a letya?” ¹⁶ Om Saimon Pita nêl lax vô i ên nêbê, “Ông Kîlisi, Anutu mavîha nu ông.”

¹⁷ Om Yesu nêl vô Pita ên nêbê, “Jona nu Saimon, ông xêmyaa i vô nivîha, ên xomxo

kibun ga ti o nêl kiyang tige kehe kitong vô ông lêm. Nge, a Mag wê dô lag puunê ge wê nêl kitong vô ông. ¹⁸ Om a nêl vô ông bê ông lêm Pita, kehe nêbê ngidax. Om a ob lax xomxo vông vinên i loc lec ngidax kisii. Di xêkizêc wê Seten vông ge o tiyi wê ob pwoo he pec ge lêm. ¹⁹ A ob vông ki Anutu ben lag puunê vô ông. Di kiyang yuu môp wê ông obêc kitya vêl gê kibun ga ge od Anutu êno ob kitya vêl gê kisii ganê. Lêc kiyang yuu môp wê ông obêc hôm xôn mi i yêp gê kibun ga ge od Anutu êno ob hôm xôn mi i yêp gê kisii ganê.” ²⁰ Om Yesu le vac nue ngîvihi xôn nêb he i o nêl vô xomxo bê i Kilisi lêm.

*Yesu nêl ên nêbê ob yib di kidi lec
(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)*

²¹ Vô buc tige Yesu nêl i kiyang taxlee vô nue ngîvihi ên nêbê ob la Jelusalem, di Yuda levac hixôn xomxo levac wê mi si daa gee di he wê xovô Moses xolac gee he ob vông myavinê levac vô i di hi i yib, di buc yon ob lam la vêl di i ob kidi lec maviha tii vac nang.

²² Om Pita kô Yesu mi yuu la dô viyonê, di nêl xêkizêc vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, Anutu i le vac kiyang tige xôn. Ên viyin tibêge i o lêc tulec ông lêm.” ²³ Lêc Yesu pilepac i di vô nimi vô Pita, di nêl vô Pita ên nêbê, “Seten, ông loc vêl! Ên ông le vac a xôn. Ông o nêl i tiyi Anutu piyôp lêm. Nge, ông nêl i tiyi piyôp wê xomxo kibun ga vông ge.”

²⁴ Mêdêc Yesu nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêb timu vô a vixag ge od i vông i vô nipwo lec di kilê xax pola wê i vông ge di

t̄imu vō a vixag. ²⁵ Èn xomxo ti obēc viac ninīvi ên nēb i dō mavīha ge od obēc yib. Lēc xomxo ti obēc sea ninīvi lec a lēg ge od ob dō mavīha luta. ²⁶ Èn xomxo ti obēc vīlu vō susu kibun ga vīhati tu i xe, lēc sea mōp wē ob dō mavīha ya ge od ob vō nivīha vō i bēna? Xomxo ob vōng vatya êdēc i kīnu i dō mavīha ya? ²⁷ Èn a, Xomxo Nu, a obēc lop mi lōc hixōn a nuge angela dī lam hixōn xēseac wē Mag vōng ge, dī a ob vōng myaviwen vō xomxo toto i tiyi nipaēn yuu nivīha wē he vōng ge. ²⁸ Lēc a nēl nōn vō xam bē xomxo wē le ga, he ya yibēn obēc ma dī obēc yē wē Xomxo Nu ob lam tu king ge lē, dēc yib t̄imuēn.”

17

Yesu ninīvi pikwē bangwe (Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Buc vigē vīlu dī sec ti lam la vēl, mēd Yesu kō Pita dī Jems yuu li Jon dī he la lec kitōn dia ti, mi heche va la dō. ² Om yon yē wē Yesu ninīvi pikwē mi vōng bangwe, dī manōn linac xocbē hiyōv, di ngakwi xēseac dī vō hixelac hixelac. ³ Mēdec yon yē wē Moses yuu Ilaija val keac hixōn Yesu ge. ⁴ Om Pita nēl vō Yesu ên nēbē, “Apumtau, ga nivīha wē il dō ga, om ông obēc tyuc lec ge od a ob lox xumac yon, ti vō ông, dī ngwe vō Moses dī ti vō Ilaija.”

⁵ Pita gēn nēl kiyang tibēge, mēdēc viyobtoc wē xēseac ge ti lam hīvun he xōn, dī vya ti lam vac viyobtoc tige nilō dī nēl ên nēbē, “Ge a nug wē a xēgyaa vin lec i dī a xē i nivīha ge om xam ngō kiyang wē i vōng ge.”

⁶ Nue ngivihi yon ge ngô vyax tige mêtêc yon yev vixa kitu di kipôm manôn lec kibun, di yon xona mabu. ⁷ Léc Yesu lam vyax viégê lec yon di nêl ên nêbê, “Kidi lec, di xonaên i ma.” ⁸ Om yon vêl manôn lec kisii, di yê Yesu vaci le di yuu xôa ma.

⁹ He gên lop lec kitôn tige di Yesu nêl xêkizêc vô yon ên nêbê, “Mon o lêc nêl kiyang wê mon wê di ngô ge kitong vô xomxo ti lêm. Nge, i lêc loc tyip lec wê a, Xomxo Nu, a obêc kidi vac yibêng le.” ¹⁰ Mêtêc yon kinêg vô i ên nêbê, “Bêna lêc xomxo wê xovô Moses xolac gee nêl ên nêbê Ilaija obêc val tax di Kilisi wê Anutu vinoo i ge obêc val timuên?” ¹¹ Mêtêc Yesu nêl ên nêbê, “Vixôhilôg, Ilaija ob vena ên titô môp vihati i yêp nivîha i tii vac. ¹² Léc a nêl vô mon bê Ilaija lam pyap, lêc xomxo lungên i, di he vông nipaên vô i tiyi xovôên wê he vông ge. Om a, Xomxo Nu, a éno obêc tulec myavînê tiyi bêge.” ¹³ Yesu nêl bêge, om nue ngivihi xovô ên nêbê kiyang wê Yesu nêl lec Ilaija ge, nêl lec Jon Lipacêñ.

*Yesu tii vimwo nipaên vêl ên xomxo nipwo ti
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)*

¹⁴ Mêtêc he lop kitôn tige mi la vô xomxo kidu levac ti, lêc xomxo ti val yev vixa kitu vô Yesu di nêl vô i ên nêbê, ¹⁵ “Xomxo levac, ông xo viigwe pisiv ên a nug vux, ên vông yidac mavên mi dô vac viyin mabu, ên mi vixog mi la vac ngwax di la vac mia tiyi buc tibeac. ¹⁶ Om a kô mi lam vô nume ngivihi ên a nêb he i vông i vô nivîha lec lê, lêc he tiyiên ma.”

¹⁷ Om Yesu nêl ên nêbê, “Xam gwêbaga, xam ge xomxo nipaên wê xam o vông i vin lêm ge. Om a ob dô hixôn xam dì i miłoc vô buc tina lê? Di a ob kilê viyin wê xam vông ge di i miłoc tina lê? Loc kô nipwo tige mi lam vô a.” ¹⁸ Om ma la kô nu tyo mi lam vô Yesu, di Yesu piping vimwo nipaên la vêl ên nu dì i vô nivîha lec lutibed.

¹⁹ Om timuên ge, Yesu nue ngivihi vaci la kinêg vô i ên nêbê, “Bêna lêc xe mô o tiyi wê xe ob tii vimwo nipaên tige vêl lêmê?” ²⁰ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam tiyiên ma ên vông vinêñ wê xam vông ge tiyiên ma. A nêl vixôhilôg nôn bê xam nêm vông vinêñ obêc nipwo tya tiyi xocbê vixôô nôn ge od xam ob nêl vô kitôn tiga bê, ‘Ông pul mi loc le ganê,’ di kitôn tiga obêc pul i mi la. Xam obêc vông i vin ge od xam obêc tiyi wê xam ob vông yuac vihati. ²¹ [Môp kitaaén yuu ngibua yaén ge tiyi wê ob tii vimwo nipaên tibêge vêl ên xomxo, di môp ngwe o tiyi lêm.]”

*Yesu nêl kiyang vông yuu lec wê obêc yib ge
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)*

²² Yesu he nue ngivihi mîla vîgwe Galili, di Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ob vông a, Xomxo Nu, la vac tibii vîgê, ²³ di he ob hi a xib, lêc buc yon obêc lam la vêl ge od a obêc kidi lec magvîha tii vac nang.” Yesu nêl bêge om nue ngivihi nîlô vô viyin mabu.

Yesu vông mone takis xumac ngibua

24 He val vīgwe Kapaneam, mēd xomxo wē mi kō mone takis xumac ngibua ge* lam vô Pita dī kinēg vô i ên nēbê, “Xam nêm xolac kehe mi vōng mone takis xumac ngibua ge hixôn, me?” **25** Om Pita lee yuu ên nēbê, “Xe nêm xolac kehe mi vōng.” Pyap dēc Pita lax mī la ben mī la vac xumac lôma, dī lutibed Yesu nêl vô i ên nēbê, “Saimon, ông nēbê va? Xomxo levac kibun ga, he mi kō mone takis vô letyae? He mi kō vô he nue, me he mi kō vô tibii ba?” **26** Mêd Pita nêl ên nēbê, “He mi kō mone takis vô tibii ba.” Om Yesu nêl ên nēbê, “Om heche va nue ge ob dô nên dī ob tung mone takis lêm. **27** Dī a ga, Anutu nu a, om yuac ti o yêp vô a wê a ob vōng mone takis ên Anutu xumac ngibua ge lêm. Lêc ge o niviha wê il ob vōng he wê mi kō mone takis xumac ngibua ge kunac il ge lêm. Om ông loc gwec dī loc pul pis ya huk. Dī pis taxlee wê ông ob pul ge, ông sux mya dī ông ob tulec mone wê dô vac mya ge, dī kō mī loc vōng vô he wê mi kō mone xumac ngibua ge dī loc tung u nêd.”

18

Letya obêc tu levac vac Anutu ben?

(Mak 9:33-37,42-48; Luk 9:46-48; Luk 17:1-2)

1 Vô buc tige Yesu nue ngivihi val nêl vô i ên nēbê, “Letya ob tu levac vac Anutu ben kisiinê luu he ba vêlê?”

---

* **17:24:** Xomxo Yuda mi vōng mone takis vô xomxo wê viac Anutu xumac ngibua ge tiyi klismas vihati, tiyi xochê il mi vōng mone baset gwêbaga ge. Mone takis tige he kituc ên nêb i viac Anutu xumac ngibua.

² Om Yesu keac nipwo ti lam vô he dì lax i la le vac he mahigun, ³ dì nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “A ob nêl vixôhilôg nôn vô xam bê xam obêc pilepac xam mi vô nipwo lec tiyi xocbê xomxo nipwo tiga lêm ge od xam ob la dô vac Anutu ben lag puunê lêm. ⁴ Lêc xomxo ti obêc pilepac i mi vô nipwo lec tiyi xocbê nipwo tiga ge od ge wê ob tu levac vac Anutu ben lag puunê luu he ba vêl.

⁵ “Xomxo ti obêc kô nipwo tibêga lec ên wê vông i vin a lêg ge od tiyi xochê kô a lec êno. ⁶ Lêc xomxo ti obêc didii nipwo tigae wê vông i vin a ge ti mi la vac nipaên ge od ge tiyi wê tibii ob nux ngidax levac lec i kwa dì nêx i la vac gwec madia wê vô mapitoc ta ge.

⁷ “Xomxo kibun ga wê didii xomxo mi la vac nipaên ge, myaviwen nipaên ob tulec he vihati. Vixôhilôg, nipaên viyang viyang ge ob yaxê il, lêc xomxo ngwe obêc didii xomxo ngwe mi la vac nipaên ge od i xona nê, ên obêc tulec myaviwen nipaên.

⁸ “Dì ông vigêm vilu me vixam vilu obêc didii ông mi la vac nipaên ge od ông kitov mi nêx i loc vêl, dì ông dô ya vigêm vilubed me vixam vilubed, êdêc loc dô mamviha vac Anutu ben. Ên ông vigêm yuu xôn me vixam yuu xôn obêc dô, lêc didii ông mi la vac nipaên ge od Anutu obêc nêx ông la vac ngwax wê ditum luta dì yibê ma ge. ⁹ Dì mamnôn vilu obêc didii ông mi la vac nipaên ge od ông pisupac vêl mi nêx i loc, dì ông dô ya mamnôn vilubed, êdêc loc dô mamviha vac Anutu ben. Ên mamnôn yuu xôn obêc dô,

lêc dидii ông mì la vac nipaên ge od Anutu obêc
nêx ông la vac ngwax vac vigwe nipaên.

Kiyang pilepacên lec bwoc sipsip
(Luk 15:3-7)

¹⁰ "Xam viac xam dì le i lêc yê nume nipwo tigae i tiyi xocbê susu pileva ge lêm, ên a nêl vô xam bê vac vigwe lag puunê he nêng angela mi le vô Mag Anutu lag puunê manôn tiyi buc vihati.
¹¹ [A, Xomxo Nu, a lam ên a nêb a ob myag he wê xôa ma ge mì kô mì lôm.]

¹² "Xam xo ên xam nêbê va? Xomxo ti obêc viac bwoc sipsip 100 lêc ti xôa obêc ma ge od xomxo tige ob vô va? Obêc sea sipsip 99 gee he ob le lec kitôn, dì ob la myag ti wê xôa ma ge.
¹³ Dì obêc la yêvô ge od a nêl nôn bê xomxo tyo ob pîmil sipsip tige luu 99 wê le ge vêl. ¹⁴ Mêgem Mag Anutu wê dô lag puunê ge nêb nue nipwo tigae ti xôa ob ma lêm.

Yesu nêl kiyang lec lim ti wê vông nipaên ge

¹⁵ "Ông lim ti obêc vông nipaên ti vô ông ge od ôcông va loc vô i dì muu dô dì ông nêl i nêng nipaên kitong vô i. Dì obêc ngô ông kiyang ge od tiyi xocbê ông kô i mì lôm vac xam mahigun.

¹⁶ Lêc ngôêng ông kiyang obêc ma ge od ông kô xomxo yuu me yon dì xam loc vô lim tige ên he i ngiduma xôn dì yaxên kiyang wê muu ob nêng ge. ¹⁷ Lêc lim tige ngôêng xam obêc ma ge od xam loc nêl i nêng nipaên kitong vô konglegesen. Lêc ngôêng konglegesen kiyang obêc ma ge od xam wê i tiyi xocbê tibii madiluhu me tibii nipaên ge.

¹⁸ "A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê kiyang yuu môp wê xam obêc kitya vêl gê kibun ga ge od

Anutu êno ob kitya vêl gê kisii ganê. Dì kiyang yuu môp wê xam obêc hôm xôn mi i yêp gê kibun ga ge od Anutu êno ob hôm xôn mi i yêp gê kisii ganê.

¹⁹ “A ob nêl ti hixôn vô xam bê xomxo yuu gê kibun ga, yuu nilô obêc yêp tibed ên susu ti wê yuu nêb yuu ob kitaa vô Anutu ge od a Mag wê dô lag puunê ge ob vông i vô nôn lec vô yuu.
²⁰ Ên xomxo yuu me yon obêc kitucma lec a lêg ge od a obêc dô vac he mahigun.”

Kiyang pilepacên lec xomxo yuac wê o kitya myaviwen vêl lêm ge

²¹ Mêdêc Pita val vô Yesu dì kinêg vô i ên nêbê, “Apumtau, lige ti obêc vông nipaên vô a ge od a ob kitya i nêñ nipaên vêl i tiyi buc vaba? Buc vigê vilu dì sec yuu obêc tiyi, me?”

²² Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Maê. A nêl vô ông bê buc vigê vilu dì sec yuu ge o tiyi lêm. Nge, ông kitya i nêñ nipaên vêl i tiyi buc vihati.

²³ “Om Anutu ben kehe tiyi xochê xomxo levac ti wê nêb ob kô mone vac i mone wê vông vô nue yuac ge. ²⁴ Mêgem taxlee ge he kô nu yuac ti mi la le vô xomxo levac tige manôn. Nu yuac tige kô mone 10 milion vô xomxo levac tyo ilage, ²⁵ lêc o tiyi wê ob vông mone vac ge lêm. Om xomxo levac tige nêl ên nêbê he i vông nu yuac tyo hixôn vinê nue dì he susu vihati ên tibii i kisuu dì he i vông mone tige vihati vac. ²⁶ Léc nu yuac tige yev vixa kitu vô xomxo levac tyo dì kitaa i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông hôm a nêg kiyang xôn mi i yêp lê dì vông buc ya vô a ên a obêc vông mone vihati vac ông mone.’ ²⁷ Om

xomxo levac tige xo vigwe pisiv ên nu yuac tyo om piwelac i vêl dì hi kiyang tyo yib dì vông i la.

²⁸ “Nang dêc nu yuac tyo lop mì la dì la tulec lie ti wê vông yuac hixôn i ge. Ilage li tige kô mone 100 vô i. Om nu yuac tyo hôm i xôn lec kwa di nél vô i ên nêbê, ‘Ông vông mone vac a mone vihati.’ ²⁹ Om li tige yev vixa kitu vô i dì kitaa i ên nêbê, ‘Ông hôm a nêg kiyang xôn mì i yêp lê dì vông buc ya vô a ên a obêc vông mone vihati vac ông mone.’ ³⁰ Lêc xomxo tyo ngôen ma, dì tung li tige la dô vac kalabuhu ên nêb i loc dô mì i loc tyip lec buc wê ob vông mone vihati vac i xe ge.

³¹ “Mêd xomxo ya wê vông yuac hixôn i ge yê, om he nilô vô nipaên, dì he la vô xomxo levac tige di nél kiyang vihati kitong vô i. ³² Mêd xomxo levac tige tyuc nu yuac tyo lôm vô i, dì nél vô i ên nêbê, ‘Ông xomxo yuac nipaên. Ông kitaa a, om a kitya ông nêm myaviwen vihati vêl, ³³ dì a xo vigwe pisiv ên ông, lêc bêna lêc ông o xo vigwe pisiv ên lim tige lêmê?’ ³⁴ Mêd xomxo levac xeyaa vô myavinê om vông nu yuac tyo la vac tibii wê viac xumac kalabuhu ge vigê ên nêb he i vông myavinê vô i dì i loc tyip vô buc wê ob vông mone vihati vac i xe ge.” ³⁵ Yesu nél kiyang pilepacên tige pyap dì nél hixôn ên nêbê, “Xam obêc kitya lime nêñ nipaên vêl hixôn nilôm yadiluhu lêm ge od Mag kisiinê ob vông vô xam vihati tiyi xocbê xomxo levac vông vô nu yuac tige.”

*Môp wê vông môp iimaên vô nipaên ge
(Mak 10:1-12; Luk 16:18)*

¹ Yesu nêl kiyang tigee vihati pyap di sea vigwe Galili di la vac vigwe levac Judia wê yêp mia Jodan sox laên. ² Di xomxo kidu levac la vô i vixa, om Yesu vông he wê yidac ge vô nivîha lec vac vigwe tige.

³ Dêc he Palisi lam vô Yesu ên nêb ob yaxêni, om kînêg vô i ên nêbê, “Xomxo ti obêc sea viñê ên yucyuu va kiyang nipwo tya wê yêp vac yuu mahigun ge od obêc tiyi, me?”

⁴ Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xam mêt o kitong kiyang wê yêp vac xolac ge lêmê? Kiyang tige nêl bêga ên nêbê vô buc taxlee ilage Anutu wê tung susu vihati gee tung xomxo vêx yuu xôn vux, ⁵ di nêl ên nêbê, ‘Môp yêp bêga, vux ob sea ta yuu ma di la dô hixôn viñê di yuu tu nôn tibed.’ ⁶ Anutu nêl bêge om yuu ob dô tiyi xocbê xomxo yuu ge lêm. Nge, yuu ob tu nôn tibed. Mêgem môp wê Anutu vông xomxo yuu tu nôn tibed ge, xomxo ti i o lêc tax i tip lêm.”

⁷ Mêt he Palisi nêl vô i ên nêbê, “Om bêna lêc Moses nêl ên nêbê xomxo ti obêc nêb ob sea viñê ge od i kivuu kipihac wê nêbê yuu ob seama ge di vông vô viñê lê, lêc yuu i sea ma?”

⁸ Mêlêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam nilôm xêkizêc ta, om Moses lee yuu ên nêbê tiyi wê xam ob sea viñême ge. Lêc mugên ilage môp tibêge o yêp lêm. ⁹ Om a nêl vô xam bê vux ti viñê obêc vông môp yôdac vô vux ngwe lêm, lêc liya sea viñê di la ii vêx paha ngwe ge od vux tige vông môp yôdac.”

¹⁰ Om Yesu nue ngivihi nêl vô i ên nêbê, “Om môp wê Anutu vông vô vux yuu vinê obêc yêp bêge ge od ge niviha wê vux ob ob dô gilon dî o ii vêx lêm.”

¹¹ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo vihati o tiyi wê ob la vô kiyang tibêge lêm. Nge, xomxo titi wê Anutu vông xêkizêc vô he ge wê he ob vông bêge dî ob ii vêx lêm. ¹² Ên xomxo viyang viyang ge, titi o tiyi wê ob ii vêx ge lêm. Ên he ya, tae kô he tiyiên ma om he o tiyi wê he ob ii vêx ge lêm. Dî he ya, tibii vêl he om he o tiyi wê he ob kô vêx ge lêm. Dî he ya, he vông he nilô la vô Anutu xolac yuu ben, om he ngibua he ên nêb he ob ii vêx lêm. Om xomxo ti tiyi wê obêc ngô kiyang tige ge od i ngô.”

*Yesu kitaa lec nue nipwopwo
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)*

¹³ Mêd xomxo kô nue nipwopwo mi lam vô Yesu ên nêb i vyax vigê lec he dî kitaa lec he, lêc nue ngivihi pîping he nêb he loc vôtén Yesu i ma, ¹⁴ lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Vông nipwopwo i lam vô a dî le vac xônên i ma, ên xomxo tibêgee tu vigwe lag puunê kehe.” ¹⁵ Om Yesu vyax vigê lec he, pyap dî loc mi la vigwe ngwe.

*Xomxo ngivihi ti wê susu tibeac
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)*

¹⁶ Xomxo ngivihi ti val vô Yesu dî kinêg vô i ên nêbê, “Xolac kehe, a obêc vông môp niviha tina êdêc dô magviha luta lêc luta?” ¹⁷ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Bêna lêc ông kinêg a lec môp wê niviha ge? Anutu tibed ge wê niviha, om ông obêc nêb la dô mamviha ge od ông viac xolac

vihati.” ¹⁸ Om xomxo ngivihi tige nêl vô i ên nêbê, “Xolac tina?” Om Yesu nêl ên nêbê, “Xolac wê nêl ên nêbê le i lêc hi xomxo i yib lêm. Le i lêc vông môp yôdac vêx yuu vux lêm. Le i lêc vun xomxo ngwe susu lêm. Le i lêc nêl kiyang kityooêñ lec xomxo ngwe lêm. ¹⁹ Loc vac tam yuu mam kwa ngibi. Dì xêmyaa i vin lec xomxo vihati i tiyi xocbê ông xêmyaa vin lec ôcông va ge.”

²⁰ Mêd xomxo ngivihi tyo nêl vô i ên nêbê, “A viac xolac vihati gee pyap. Om môp tina gên yêp wê a ob vông hixôn ge?” ²¹ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc nêb ông ob tu xomxo wê nivîha lee ge od ông lôc vông ông susu vihati mi tibii i kisuu dì vông mone vô xomxo wê nêñ susu maên ge êdêc kô nôn nivîha gê lag puunê. Om ông lôc vông bêge dì lôm timu vô a vixag.” ²² Xomxo ngivihi tyo ngô kiyang tige dì nilô vô viyin mabu ên i susu tibeac, om sea Yesu dì la.

²³ Mêd Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “A nêl vixôhilôg vô xam bê xomxo wê susu tibeac ge obêc nêb la vac Anutu ben ge od obêc vông yuac levac vô he. ²⁴ A ob nêl kiyang ti vô xam i tii vac hixôn bê bwoc kamel ti obêc nêb la vac yin kitu tocêñ ge od obêc yuac levac, mêlêc xomxo wê susu tibeac ge obêc nêb la vac Anutu ben ge od obêc tu yuac levac vô i luu vêl.”

²⁵ Yesu nue ngivihi ngô kiyang tige dì yetac mabu yocêñ dì kinêg i ên nêbê, “Obêc tibêge ge od letya tiyi wê obêc la dô mavîha vac Anutu ben ge?” ²⁶ Lêc Yesu manôñ la vô he dì i nêl vô he ên nêbê, “Xomxo mô o tiyi lêm, dì Anutu môci tiyi wê ob vông môp vihati.” ²⁷ Mêd Pita nêl vô i ên

nêbê, “Wê lê. Xe ga, xe sea susu wê xe vông ge vihati dô dì lam timu vô ông vixam. Om xe obêc kô nôn vatya vô buc timuêne?”

²⁸ Mêđ Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vixôhîlôg nôn vô xam bê vô buc timuêñ wê susu vihati obêc vô paha lec ge od a, Xomxo Nu, a ob kô lêg levac mi dô lec sia king. Dì xam wê xam timu vô a vixag gee, xam êno obêc dô lec sia king vigê yuu dì tô mi la yuu, dì yaxêñ lime Islel wê xam hipu vigê yuu dì tô mi la yuu ge nêñ kiyang. ²⁹ Di xomxo vihati wê sea ben hixôn tae mae lie dì nue dì sea yuac yaêñ wê he vông ge hixôn ên nêb ob vông a lêg i vô levac ge od Anutu ob vông nôn niviha 100 100 hiwocêñ vô he dì ob vông he dô mavîha luta lêc luta. ³⁰ Lêc xomxo mugêñ tibeac obêc lax timu, dì xomxo timuêñ obêc lam la mug.”

20

Kiyang pilepacêñ lec xomxo yuac

¹ Yesu nêl ên nêbê, “Anutu ben kehe tiyi xochê xomxo levac ti wê tu yuac wain kehe ge. Om pitoc yang ge la ên nêb ob la myag xomxo wê ob la vông yuac wain wê i vông ge. ² Mêđêc la tulec he dì nêl vô he ên nêbê obêc vông mone kehe titi vô he tiyi buc titi. Om he lee yuu dì i vông he la vac yuac. ³ Hiyôv tyip lam 9 klok viđiiên, lêc xomxo tyo mîla yê wê xomxo ya le vîda vîda lec wetôv ge, ⁴ om nêl vô he ên nêbê, ‘Xam loc vông yuac wain dì a ob vông mone nivîha vô xam.’ Om he la.

⁵ “Hiyôv lam tyip viđii pipumêñ dì xomxo tyo lax yê he ya hixôn, dì vông he la vac yuac. Di

hiyôv manôn yon hucên i vông tibêge. ⁶ Nang dêc vô 5 klok hucên xomxo tyo la yê he ya wê le viða viða ge. Om nêl vô he ên nêbê, ‘Bêna lêc xam dile vaxvax dì yuac ma dì vigwe hucê?’ ⁷ Om he nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo ti o vông yuac vô xe lêm.’ Om nêl vô he ên nêbê, ‘Xam êno loc yuac wain.’

⁸ “Pyap dêc vigwe buc, mêdêc xomxo levac tyo wê vông yuac wain ge nêl vô xomxo ti wê viac nue yuac ge ên nêbê, ‘Ông tyuc a nuge yuac viðati i lam dì vông mone vô he. Taxlee ge ông vông mone vô he wê val vông yuac tîmuêñ ge dì i miłoc vô he wê val vông yuac tax ge.’

⁹ “Mêd he wê val vông yuac vô 5 klok hucên ge lam tax dì he viðati kô mone kehe titi tiyima. ¹⁰ Pyap dêc he wê val vông yuac vô pítoc ge lam, dì he xo ên he nêb mêd he ob kô mone nginoo he wê val vông yuac hucên ge vêl. Lêc he êno kô mone kehe titi. ¹¹ He kô mone pyap dì kunac xomxo levac tige wê i yuac wain ge, ¹² dì nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo tigae wê val vông yuac hucên ge he vông yuac tîyi hîyôv manôn tibed, lêc ông vông mone vô he tîyi xocbê ông vông vô xe ge, lêc xe vông yuac pítoc yang dì vigwe buc lec mi hîyôv ya xe nimnîvi vô myavînê.’

¹³ “Lêc xomxo tyo nêl vô he ên nêbê, ‘Xam lige, a o vông ti so vô xam lêm. Xam lee yuu ên xam nêb a vông mone kehe titi vô xam titi. ¹⁴ Om xam kô nêm mone mi loc, ên a nêb a ob vông mone vô he wê lam tîmuêñ ge i tîyi xocbê a vông vô xam ge. ¹⁵ Ge aca mone om a obêc vông tîyi xocbê

a xovô ge od tiyiên obêc ma, me? Xam ob wê a nipaên lec a vigêg yuac, me?’ ”

¹⁶ Yesu nêl kiyang pilepacêñ tige pyap dì nêl ên nêbê, “Om he timuêñ obêc lam la mug, dì he mugêñ ge ob lax timu.”

Yesu nêl kiyang vông lu yon lec wê ob yib di kidi lec ge

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Yesu he nue ngivihi loc mi la ên nêb ob la Jelusalem, om he mila môp ti dì Yesu kô nue ngivihi vigê yuu di tô mi la yuu mi he la dô viyonêñ dì nêl vô he ên nêbê, ¹⁸ “Xam ngô lê. Il ob la Jelusalem, dì xomxo ob vông Xomxo Nu la vac he levac wê mi si daa gee hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee vigê di he ob vông kot vô a dì hilu kiyang wê ob hi a xib ge xôn, ¹⁹ dì he ob vông a la vac tibii wê o Yuda lêm ge vigê, mêd tibii tigee ob so vya vô a, dì pisa a ya yihi, dì tul a lec xax, dì buc yon ob lam la vêl dì a obêc kidi lec magviha.”

Jems yuu Jon nêb yuu ob tu levac

(Mak 10:35-45)

²⁰ Vô buc tige Sebedi nu yuu, Jems yuu Jon, hixôn ta, yon lam vô Yesu, dì ta yev vixa kitu vô i dì nêl ên nêbê ob kitaa susu ti vô i. ²¹ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông ob kitaa vatya vô a?” Mêd vêx tyo nêl vô i ên nêbê, “Ông lee yuu ên a nug yuu, yuu i kô lê levac vô buc wê ông ob tu levac ge, dì ngwe i dô vô ông vigêm hiyôv dì ngwe i dô vô ông vigêm kêd.”

²² Lêc Yesu nêl ên nêbê, “Kiyang wê mon kitaa vô a ge, mon o xovô kehe lêm. Viyin wê a ob kilê

ge, muu tiyi wê muu ob kilê hixôn, me?” Lêc yuu nêl vô i ên nêbê, “Xii tiyi pyap.” ²³ Mêd Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Vixôhilôg, muu ob kilê viyin. Lêc xomxo wê ob kô lê levac mi dô vô a vigêg hiyôv di dô vô a vigêg kêt ge, a o tu kehe lêm. Ên vigwe yuu ge, Mag Anutu vaci viac di vînoo he wê ob kô lê levac ge.”

²⁴ Mêdêc Yesu nue ngivihi vigê yuu ngô kiyang wê Sebedi nu yuu nêl ge om he xêyaa vô myavînê ên kiyang wê yuu nêl ge. ²⁵ Lêc Yesu keac he lam di nêl vô he ên nêbê, “Xam xovô ên xam nêbê tibii levac vac vigwe ya viac lie ya kiyang xekizêc, di tibii levac ya yong he di nêl kiyang xonaên ên nêb lie i timu vô. ²⁶ Di xam ga, xam o lêc vông môp bêge lêm. Nge, xam ti obêc nêb tu xam nêm levac ge od i tu xam nêm xomxo yuac, ²⁷ di xam ti obêc nêb tu mugên wê xam vông ge od i tu xomxo wê ob vông yuac vîdaaên vô xam ge, ²⁸ i tiyi xochê a, Xomxo Nu, a o lam ên a nêb xomxo i vông yuac vô a lêm. Nge, a lam ên a nêb a ob vông yuac di ngidu xomxo xôn, di a ob xib, ên vô xomxo tibeac vêl ên he nêni nipaên.”

*Yesu vông xomxo ma tocên yuu yê vigwe tii
vac*
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Yesu he nue ngivihi kidu gê Jeliko ên nêb ob la, di xomxo kidu kidu timu vô he vixa. ³⁰ Lêc xomxo matocên yuu dô vô môp ninya, mêd ngô wê Yesu val ge om tyuc vya levac ên nêbê, “Devit nu, xo vigwe pisiv ên xii.” ³¹ Lêc xomxo tibeac higac vô yuu ên nêbê, “Muu dô kiyang maên.”

Lêc yuu tyuc via levac tii vac ên nêbê, “Xomxo levac, ông Devit nu, xo vigwe pisiv ên xii.”

³² Mêd Yesu le kizêc dì keac yuu lam vô i dì kinêg vô yuu ên nêbê, “Muu nêb a vông bêna vô muuê?” ³³ Om yuu nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, vông xii mamnôn i seac.” ³⁴ Mêd Yesu xo vigwe pisiv ên yuu dì vyax vigê lec yuu manôn, dì lutibed yuu manôn seac dì yuu yê vigwe, om yuu timu vô Yesu vixa mi he la.

21

*Yesu la Jelusalem tiyi xocbê king
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ Yesu he nue ngivihi mila kwabo vô Jelusalem. Mêd he val vigwe Betpasi wê yêp kwabo vô kitôn Oliv ge. Mêdec Yesu nêb ob vông nue ngivihi yuu i loc, ² om nêl vô yuu ên nêbê, “Muu loc vigwe tiganê, dì muu obêc mila ge od lutibed muu ob wê mam la bwoc donki ti wê xomxo ku xôn mi i le vac môt hixôn nu ge. Om muu piwelac yahi vêl ên yuu di didii yuu mi lam vô a. ³ Lêc xomxo ti obêc nêl kiyang ti vô muu lec wê muu kô donki ge od muu nêl vô i bêga bê, ‘Xomxo levac nêb ob kô mi vông yuac lec.’ Muu obêc nêl bêge ge od lutibed xomxo tige ob tyuc lec dì vông donki tige vô muu.”

⁴ Yesu nêl bêge ên nêb kiyang wê plopete nêl ilage i vô nôn lec. Kiyang tige bêga nêbê,

⁵ “Xam nêl vô xomxo Saion bêga bê, ‘Xam wê lê. King wê xam vông ge val vô xam gwêbaga. Xomxo tige xomxo malehe, dì i

dô lec bwoc donki. Xomxo tyo dô lec bwoc donki nu ti mi val.’ ”

⁶ Nue ngivihi yuu la vông i tiyi xocbê Yesu nêl vô yuu ge. ⁷ Om yuu didii bwoc donki ta hixôn nu mi lôm vô Yesu, di yuu vax yuu ngakwi lec donki kisii di Yesu dô lec. ⁸ Mêd xomxo tibeac vax he nivimihi lec môp di he ya hup xax lihi mi vax i tup vô môp wê Yesu ob xoc vô ge tiyi xocbê môp wê xomxo mi kô xomxo levac lec ge. ⁹ Di xomxo kidu levac wê la mug di kidu levac wê timu vô Yesu vixa gee, he vihati tyuc vyac levac ên nêbê,

“Il ob pimil Devit nu. Il ob hi vixad i pec ên xomxo ti wê tu Apumtau manôn mi val ge.

Il ob pimil Anutu lê i vô levac di i loc yêp kisii.”

¹⁰ He tyuc bêge, di Yesu mila Jelusalem, di xomxo Jelusalem vihati vô nididun levac di nêl voma ên nêbê, “Xomxo tiga letya?” ¹¹ Om xomxo kidu levac wê lam hixôn Yesu ge nêl lax vô he ên nêbê, “Xomxo tiga Yesu, plopete ti wê lam gê Nasalet vac vigwe levac Galili ge.”

Yesu tii xomxo wê vông vitevac vac Anutu xumac ngibua ge la vêl

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹² Mêdêc Yesu la vac Anutu xumac ngibua nilô di la tii tibii vihati wê divông vitevac lec susu vac xumac ngibua nilô gee lop mi lam la vêl, di tibii wê vông mone luuma gee, Yesu vông he nêñ tevol kipê sea, di xomxo wê vông menac nêb tibii i kisuu ên tu xocbê daa ge, Yesu kipê he nêñ sia sea, ¹³ di nêl vô he ên nêbê, “Xolac nêl bêga ên nêbê, ‘A xumac tiga, xumac kitaa vacên.’ Xolac

nêl bêge, lêc xam vông a xumac vô nipaên tiyi xocbê xumac wê tibii yôdac xôpac vac ge.”

14 Yesu dô vac Anutu xumac ngibua nilô di xomxo matocên hixôn xomxo vixa pecên val vô i di i vông he vô nivîha lec. **15** Lêc xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he wê xovô Moses xolac gee, he yê do levac wê Yesu vông ge di ngô kiyang wê nue nipwo tyuc bêga ên nêbê, “Il ob pimil Devit nu.” Om xomxo levac tigee ni nyag **16** di nêl vô Yesu ên nêbê, “Kiyang wê nipwopwo nêl ge, ông ngô, me?” Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Ge a ngô, lêc kiyang wê yêp vac xolac ge, mêt xam o kitong lêmê? Kiyang nêl bêga ên nêbê, ‘Nume nipwo di he wê gên lul ge, ông nêl kiyang pimilên vac he mya om he pimil ông.’ ”

17 Yesu nêl kiyang tige vô he pyap di loc mi la yêp gê Betani.

*Yesu nêl via lôt higuc di i mupac
(Mak 11:12-14,20-24)*

18 Yesu he nue ngivihi yêp di kidi mi la pitoc ên nêb ob la Jelusalem, lêc mila môp ti di vip den Yesu. **19** Mêt Yesu yê ma la higuc wê le vô môp ninya ge, om la kwabo nêb ob ya nôn, lêc nôn ti o yux lec lêm. Nge, yatôv hixôn lihi pileva le. Om Yesu nêl vô xax tyo ên nêbê, “Ông obêc vuac nôn ti i tii vac lêm.” Om lutibed xax tige mupac.

20 Nue ngivihi yê di yetac di kinêg vô Yesu ên nêbê, “Bêna lêc higuc tiganê mupac lutibedê?”

21 Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xam obêc kitaa susu ti vô Anutu hixôn vông vinên ge od Anutu ob vông vô xam. Om a nêl vixôhilôg nôn vô xam bêga bê xam obêc vông i vin hixôn nilôm

tibed ge od xam obêc nêl kiyang tiyi xocbê a nêl lec higuc ge dì obêc vô nôn lec. Lêc xam ob vông yuac tibed mô lêm. Nge, xam obêc nêl vô kitôñ tiganê bê, ‘Ông pul mi loc vac gwec’ ge od ob la tiyi xocbê xam nêl ge. ²² Ên xam obêc kitaa susu ti vô Anutu hixôn vông vinêñ ge od Anutu ob vông vô xam.”

He Islel kinêg Yesu ên nêbê, “Ông kô xêkizêc vô letya?”

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Yesu la vac Anutu xumac ngibua nilô, di la nêl xolac vô xomxo. Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Islel levac ya val kinêg vô i ên nêbê, “Ông kô xêkizêc vô letya lêc lam vông yuac tigae, dì ông tu letya manônê?” ²⁴ Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “A êno ob kinêg kiyang ti vô xam, dì xam obêc nêl kitong ge od a êno ob nêl xomxo ti wê vông xêkizêc vô a ge kitong vô xam. ²⁵ Om a ob kinêg vô xam bê mia lipacên wê Jon vông ge kehe yêp vô letya? Kehe lam vô Anutu lag puunê me xomxo kibun ga vông?”

Om he ngaênma dì nêl vòma ên nêbê, “Il ob nêbê va? Ên il obêc nêl bê Anutu lag puunê vông ge od Yesu ob nêl vô il bêga bê, ‘Bêna lêc xam o vông i vin kiyang wê Jon nêl ge lêmê?’ ²⁶ Lêc il obêc nêl bê xomxo kibun ga vông ge od il ob xona ên xomxo vihati, ên he vông i vin ên he nêbê Jon ge plopete nôn.” ²⁷ Om he nêl vô Yesu ên nêbê, “Xe o xovô mia lipacên wê Jon vông ge kehe lêm.” Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om a êno ob nêl xomxo ti wê vông xêkizêc vô a ge kitong vô xam lêm.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec xomxo ti nu yuu

²⁸ “Xam xo ên xam nêbê va? Xomxo ti nu yuu dô, om ma la nêl vô nu tuc ên nêbê, ‘Tuc, gwêbaga ông loc vông yuac wain wê a vông ge.’
²⁹ Lêc nu tuc nêl lax vô ma ên nêbê, ‘A ob la lêm.’ Nu tuc nêl bêge dì tîmuên lêc pîlepac nîlô dì la vông yuac wê ma nêl ge. ³⁰ Nang dêc ma la vô nu mòn dì nêl vô i tiyi xocbê nêl vô nu tuc ge. Mêd nu mòn nêl i lax vô ma ên nêbê, ‘Mag, a ob la.’ Lêc kityoo dì o la vông yuac lêm.
³¹ Om nu yuu ngwe na wê ngô ma kiyangê?” Om xomxo daa sién hixôn he Islel levac nêl vô Yesu ên nêbê, “Nu tuc.” Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vîxôhilôg nôn vô xam bê tibii nipaên wê kô takis gee hixôn vêx yôdac gee, he ob mug ên xam mi la vac Anutu ben lag puunê. ³² Èn Jon Lipacêñ lam hilung môp bôbac vô xam, lêc xam o vông i vin kiyang wê i nêl ge lêm. Lêc tibii nipaên wê kô mone takis gee hixôn vêx yôdac gee, he vông i vin, dì xam xovô wê he vông i vin ge, lêc xam o pilepac xam mi vông i vin lêm.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec xomxo nipaên wê viac yuac wain ge

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ “Xam ngô kiyang pilepacên ngwe. Xomxo ti bin yuac levac wê i vông ge dì xin wain vac dì ku xenac kisuú lec, dì yev lôva ti wê xomxo ob gig wain nôn vac ge dì lox xumac wê xomxo ob dô vac dì yê yuac xôn ge. Om vông yuac tige vac tibii ya vigê ên nêb he i viac. Pyap dêc xomxo tyo la dô vac vigwe teva ngwe. ³⁴ Dì buc wê wain nôn huu ge vô kwabo lec, om vông nue yuac ya la vô tibii wê viac yuac wain gee ên nêb he i loc

yul wain nôn wê huu ge dì kô mî lôm vô i. ³⁵ Om he la, lêc tibii wê viac yuac ge hôm he xôn dì tax ti ninîvi sea dì hi ngwe yib dì nêx ti ya ngîdax. ³⁶ Nang dêc tîmuên xomxo levac tyo vông nue yuac ya la nang. He tibeac nginoo he wê la tax ge vêl, lêc tibii wê viac yuac gee vông nipaên vô he tiyi xocbê he vông vô xomxo yuac wê la tax ge.

³⁷ “Mêdêc tîmuên xomxo levac tyo vông nu tuc la vô he, ên xo vac nilô bêga ên nêbê, ‘Ga aca va nug om he ob yê i xocbê xomxo levac dì ngô kiyang wê ob nêl vô he ge.’ ³⁸ Lêc tibii wê viac yuac gee yê nu tuc wê mila ge, om nêl vÔma ên nêbê, ‘Xomxo tige wê ma ob nêl i lê lec yuac wain ga. Om il ob hi i yib ên yuac wain ga i tu il xe.’ ³⁹ Om he hôm i xôn dì kô mî la nînyawehe dì la hi i yib. ⁴⁰ Om xomxo levac tige obêc val ge od ob vông bêna vô tibii tige wê viac i yuac gee?”

⁴¹ Om xomxo daa sién hixôn he Islel levac nêl vô Yesu ên nêbê, “Xomxo levac tige ob vông myavinê levac vô he dì hi he yib, dì ob vông yuac wain tige vac tibii ba viégê ên he i viac, dì he ob vông wain nôn vô xomxo levac tyo vô buc wê he obêc yul nôn ge.”

⁴² Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Kiyang wê yêp vac xolac ge, xam mêd o kitong lêm, me? Ên kiyang nêl bêga ên nêbê, ‘Ngîdax ti wê xomxo xumac loxên yê nêbê tiyiên ma ge, ge wê tu ngîdax xékizêc wê ob hôm xumac xôn ge. Apumtau vaci vông bêge, dì xe xê tiyi xocbê susu nivîha.’

⁴³ Xolac nêl bêge, om a ob nêl vô xam bê Anutu ob vô kiyang yuu yuac wê i vông ge vêl ên xam

Yuda dì ob vông vac tibii ba viégê, dì he ob vông i vô nôn lec. ⁴⁴ [Xomxo ti obêc mwoc mì hi i lec ngidax tige ge od ob hi i len vô pipu sea, dì ngidax tige obêc tô mì hi xomxo ti ge od ob hi i pítal sea.]”

⁴⁵ He levac wê mi si daa gee hixôn he Palisi ngô kiyang pilepacên tigee dì xovô ên nêbê Yesu nêl kiyang lec he. ⁴⁶ Om he nêb he ob hôm Yesu xôn, lêc he xona ên xomxo tibeac, ên he tibeac yê Yesu tiyi xocbê plopete ti.

22

*Kiyang pilepacên lec vizid levac
(Luk 14:16-24)*

¹ Nang dêc Yesu nêl kiyang pilepacên ngwe vô he bêga ên nêbê, ² “Anutu ben kehe tiyi xocbê môp wê xomxo levac ti vông. Xomxo tige nu vux ti nêb ob kô vêx om ma nêb ob myêl vizid levac. ³ Mêd vông kiyang la vô tibii ya tax ên nêb ob myêl vizid levac ti. Om vô buc wê obêc myêl yaên ge od vông nue yuac la nêl vô tibii tigee nêb he i lam vac yaên levac. Lêc tibii tigee nêb ob lam lêm. ⁴ Om xomxo levac tige vông nue yuac ya la tii vac dì nêl vô he ên nêbê, ‘Xam lôc vô he wê a nêb he i lam vac vizid ge, dì nêl kitong vô he bê a viac a pyap, dì a hi bwoc kau dì bwoc nipwo levac levac hixôn dì viac yaên vihati pyap, om he i lam ya vizid a vông, ên a nug ob kô vêx.’

⁵ “Mêgem nue yuac tigee la nêl kiyang vô tibii, lêc he ni ma lec kiyang nêb ob ngô lêm. Om he la vaxvax, ti la yuac yaên dì ti la yuac mone, ⁶ dì he ya hôm xomxo levac nue yuac xôn mì vông

he vô nipaên dì hi he yib. ⁷ Om xomxo levac tige xêyaa vô myavînê, om vông nue vevac la vô he wê hi i nue yuac yib ge, dì nue vevac hi he yib dì nyuu he nân xumac, dì ngwax ya he ben ma vêl.

⁸ “Mêd xomxo levac tyo nêl vô nue yuac ên nêbê, ‘A myêl vizid levac pyap mi i dô, lêc xomxo wê a tyuc he ên a nêb he i lam ya ge o tiyi wê ob ya ge lêm. ⁹ Mêgem xam loc vac môt levac vihati, dì xomxo wê xam ob tulec ge, xam kô vihati mi lam vac vizid wê a vông ge.’ ¹⁰ Om nue yuac la le vac môt vihati dì la kituc xomxo niviha yuu xôn nipaên wê he tulec ge dì kô he vihati mi la vac vigwe wê he ob ya vizid vac ge. Om he la pup lec xomxo levac tyo ben.

¹¹ “He val dô, mêdêc xomxo levac tyo la vac xumac nilô ên nêb ob yê he, lêc yê xomxo ti wê o vinyum ngakwi vizid ya yaên ge lêm. ¹² Om xomxo levac nêl vô i ên nêbê, ‘Lig, bêna lêc ông o vinyum ngakwi vizid ya yaên lêm, lêc lam dô hixônê?’ Lêc xomxo tyo o xovô kiyang ti wê ob nêl lax vô i ge lêm. ¹³ Om xomxo levac tyo nêl vô nue yuac ên nêbê, ‘Xam ku xomxo tige vixa yuu vigê xôn dì nêx i loc vac vigwe mapitoc. Vac vigwe tige xomxo ob byag levac di nîvu kic lecma.’” ¹⁴ Yesu nêl kiyang pilepacê tige pyap dì nêl ên nêbê, “Anutu tyuc xomxo tibeac lê, lêc ob vinoo nôn titi.”

Xomxo kinêg Yesu lec mone wê he tung takis vô Sisa ge

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Mêdêc he Palisi la kitucma dì keac lec kiyang wê nêb ob kinêg vô Yesu ên i nêl kiyang ti i so.

16 Om Palisi vông he nue ngivihi hixôn Helot nue ngivihi la vô Yesu dì he nêl vô i ên nêbê, "Xolac kehe, xe xovô ên xe nêbê ông wê ông mi nêl kiyang hixôn nôn, dì ông tixuu xomxo ya môt wê Anutu vông ge dì ông o kityoo lêm, dì ông o xona ên xomxo ti lêm, ên ông wê xomxo vihati tiyima. **17** Om ông nêl vô xe bê ông xovô bêna? Il Yuda obêc vông takis vô king Sisa wê tibii ba ge od ob pwoo Moses xolac vac, me?"

18 Lêc Yesu xovô kiyang nipaên wê yêp vac he nilô ge om nêl vô he ên nêbê, "Xam tibii kityooên, bêna lêc xam nêb xam ob yaxên a? **19** Xam kô mone takis tyo mi lam a xê." Om he vông mone ti vô i. **20** Dì Yesu kinêg vô he ên nêbê, "Letya kinu yuu lê wê yêp lec mone tiga?" **21** Lêc he nêl ên he nêbê, "Sisa kinu yuu lê wê yêp lec mone tiga." Om Yesu nêl vô he ên nêbê, "Om susu wê Sisa xe ge, xam vông i loc vô Sisa, dì susu wê Anutu xe ge, xam vông i loc vô Anutu."

22 He ngô kiyang wê Yesu nêl ge dì yetac mabu, dì sea i dì la.

He Sadyusi kinêg Yesu lec wê xomxo ob kidi lec vac yibén ge

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Vô buc tyo xomxo Sadyusi ya val vô Yesu. He Sadyusi ge, he mi nêl ên he nêbê xomxo yibén ob kidi lec mi dô mavîha lêm. Om he val kinêg vô Yesu ên nêbê, **24** "Xolac kehe, Moses xolac nêl bêga ên nêbê, 'Xomxo ti obêc yib dì nu ma ge od xomxo tyo li ngwe ob ii vêxôv tige ên yuu i kô nue dì nue i tu susu wê ma yibén vông ge kehe.' Moses xolac nêl bêge. **25** Om ilage vux

vigê vilu dì sec yuu wê ta yuu ma tibed ge dô vac xe mahigun. Mêdêc li tuc kô vêx ti lêc yib dì nu ma, om li mòn kô vêx tyo nang. ²⁶ Lêc li mòn yib dì nu ma om li gwaa kô vêx tige tii vac nang, lêc yib dì nu ma, dì lie timuên vihati kô vêx tige dì i mila vô li timuên tyo hixôn, lêc nu ma dì he vihati yib. ²⁷ Dì timuên lêc vêx tyo yib. ²⁸ Ông nêl ên ông nêbê xomxo ob kidi lec maviha vac yibê, om xe nêb xe ob kinég ông bê buc wê xomxo yibê obêc kidi lec ge od vêx tige ob tu vux tina vinê? Ên vux vigê vilu dì sec yuu ii vêx tibed lec buc wê he dô maviha ge.”

²⁹ Lêc Yesu nêl i lax vô he ên nêbê, “Xam o xovô kiyang wê yêp vac xolac ge lêm dì xam o xovô xêkizêc wê Anutu vông ge lêm, om xam nêl kiyang so. ³⁰ Ên buc wê xomxo yibê ob kidi lec ge, he ob iima lêm. Nge, he ob dô tiyi xocbê angela lag puunê. ³¹ Dì kiyang lec wê xomxo yibê ob kidi lec maviha ge, xam mêd o kitong kiyang wê Anutu nêl vô xam ge lêm, me? Ên Anutu nêl bêga ên nêbê, ³² ‘Eblaham Anutu a, dì Aisak Anutu a, dì Jekop Anutu a.’ Anutu nêl bêge, lêc yon yib tax dêc Anutu nêl kiyang tige timuên om kiyang tige nêl kitong ên nêbê Anutu o tu xomxo yibê nê Anutu lêm. Nge, tu xomxo maviha nê Anutu.”

³³ Xomxo kidu levac tige ngô dì yetac mabu ên kiyang wê Yesu nêl ge.

*Xolac nôn tibed wê nginoo xolac baba vêl ge
(Mak 12:28-31; Luk 10:25-28)*

³⁴ He Palisi ngô wê Yesu kiyang vông he Sadyusi dô kiyang maên ge om he kitucma mi

la vô Yesu. ³⁵ Dì he wê tu Moses xolac kehe gee ti nêb ob yaxên Yesu om kinêg vô i ên nêbê, ³⁶ “Xolac kehe, xolac wê Anutu nêl vô Moses ge, tina wê nginoo vêl ge?”

³⁷ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xolac ti wê nginoo vêl ge bêga nêbê ông xêmyaa i vin lec ông Apumtau Anutu dì ông vông nilôm yuu kinum dì piyôp i loc yadiluhu vô Anutu. ³⁸ Xolac tibed tiga wê yêp mugên dì nginoo baba vêl. ³⁹ Dì xolac ngwe wê vông yuu ge tiyi xocbê ngwe wê yêp mugên ge nêl bêga ên nêbê ông xêmyaa i vin lec xomxo vihati i tiyi xocbê ông xêmyaa vin lec ôcông va ge. ⁴⁰ Xolac yuu ga tu kiyang wê Moses he plopete nêl ilage vihati kehe.”

*Yesu kinêg he Palisi lec lê Kîlisi
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)*

⁴¹ He Palisi kitucma mi la dô hixôn Yesu, om Yesu kinêg vô he bêga ên nêbê, ⁴² “Xam xo bêna lec xomxo levac wê lê Kîlisi ge? Xam xo ên xam nêbê letya nu i?” Om he Palisi nêl vô Yesu ên nêbê, “Ge Devit nu ti.”

⁴³ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Obêc Devit bue tîmuên ti ge od bêna lêc Myakîlôhô Ngîbua vông Devit nêl kiyang lec Kîlisi ên nêbê Apumtau? Ên Devit nêl bêga nêbê,

⁴⁴ ‘Apumtau Anutu nêl vô a lig Apumtau ên nêbê,
“Ông lôm dô vô a vigêg hiyôv dì a ob vông
tibii wê vông vevac vô ông gee, he i loc dô
vac ông kwa ngibi.” ’

⁴⁵ Devit nêl bêge, om Devit obêc nêl lec Kîlisi ên nêbê Apumtau ge od bêna lêc xam nêbê Kîlisi ge Devit bue ti?” ⁴⁶ He ngô kiyang wê Yesu nêl

ge, lêc ti o tiyi wê ob luu kiyang ti lax vô i ge lêm. Om vô buc tige he xona ên i om he o kinêg kiyang ti vô i tii vac lêm.

23

Môp wê he Palisi hixôn he wê xovô Moses xolac gee mi vông

(Mak 12:38-39; Luk 11:43,46; Luk 20:45-46)

¹ Nang dêc Yesu nêl vô xomxo kîdu levac hixôn i nue ngivihi ên nêbê, ² “He wê xovô Moses xolac gee hixôn he Palisi, he le vac Moses nipilêhê dì vông Moses xolac vô xam, ³ om kiyang vihati wê he nêl vô xam ge, xam ngô dì timu vô. Lêc le i lêc vông môp tiyi xocbê he vông ge lêm. Ên he tixuu xam ya kiyang niviha, lêc he o timu vô kiyang wê he mi nêl ge lêm. ⁴ Ên he vông viyin vô xam tiyi xocbê he titup susu viyin dì lii lec xam kidiac ên nêb xam kilê ge, lêc he o hôm nipwo ti vac viygê hixôn lêm. ⁵ Môp vihati wê he mi vông ge, he vông ên he nêb xomxo i yê dì pimil he. Om he kivuu Anutu xolac lec kipihac dì su vac vixec nu wê duu bwoc ninivi ge dì ku yêp lec mahigê maxooên, dì he duu myahilihi dia la yux lec ngakwi myahipu, ⁶ dì he obêc la ya viqid levac me obêc la vac xumac lilo ge od he nêb he ob la dô lec sia wê xomxo levac mi dô lec ge, ⁷ dì he xêyaa vin lec wê he ob la vîlee lec wetôv ên nêb xomxo i kô he lec, dì xêyaa vin lec nêb xomxo i nêl bê he xolac kehe.

⁸ “Lêcom a ob nêl vô xam bêga bê xomxo ti i o lêc nêl vô xam bê xam ge xolac kehe lêm. Ên xomxo tibed tu xam nêm xolac kehe, dì xam

vihati xam lime. ⁹ Dì le i lêc vînôo xomxo kibun ga ti bê xam mam lêm, ên mam tibed wê dô lag puunê. ¹⁰ Dì xomxo ti i o lêc nêl vô xam bê xam xomxo levac lêm. Ên xam nêm xomxo levac tibed ge Kilisi. ¹¹ Xomxo wê tu xam nêm levac ge i loc tu xam nêm tibii yuac hixôn lê, ¹² ên xomxo ti obêc kô i lec ge od Anutu ob vông i lê vô nipwo lec. Lêc xomxo ti obêc pilepac i dì vô nipwo lec ge od Anutu ob vông i lê vô levac.

*Yesu nêl vô he Palisi ên nêbê he nilô pital pyap
(Mak 12:40; Luk 11:39-42,44,52; Luk 20:47)*

¹³ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam tung vuayen lag puunê lec ên xomxo. Xacxam va ob la vac lêm, lêc he wê nêb ob la vac Anutu ben ge xam le vac he xôn. ¹⁴ [Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam vô vêxôv nêñ susu yuu xumac vêl ên he, dì buc wê xam obêc kitaa ge od xam mi viyum nêm nipaên vac kitaaên dia. Om xam obêc kô myaviwen nipaên luu vêl.]

¹⁵ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam la vac sip dì la vîlee vac vigwe mi la ên xam nêb xam ob pilepac xomxo ti i tu xam nume ngîvihi. Lêc xomxo tyo obêc tu nume ngîvihi ge od xam vông i la vac nipaên levac luu wê xam vông ge vêl, om xam xôn vihati ob la vac vigwe nipaên.

¹⁶ “Xam ge mamtocêñ, lêc xam nêb xam ob hilung môt vô xomxo, xam nilôm pital pyap.

Xam mi nêl ên xam nêbê, ‘Xomxo ti obêc titô vigê la kisii dì nêl kiyang ti dì nêl Anutu xumac ngibua lê hixôn ge od kiyang wê i nêl ge kiyang pileva. Lêc xomxo ti obêc titô vigê la kisii dì nêl kiyang ti dì nêl gol wê he lipac lec xumac ngibua ge lê hixôn ge od xomxo tyo i vông i tiyi kiyang wê i nêl ge.’ ¹⁷ Xam mi nêl bêge, lêc xam ge tibii yacyac wê manôn toc ge. Susu ngwe na wê nginoo vêlê? Gol nginoo vêl, me Anutu xumac ngibua wê vông gol tu ngibua ge nginoo vêlê? ¹⁸ Xam mi nêl ên xam nêbê, ‘Xomxo ti obêc titô vigê la kisii dì nêl kiyang ti dì nêl alta lê hixôn ge od kiyang wê i nêl ge kiyang pileva. Lêc xomxo ti obêc titô vigê la kisii dì nêl kiyang ti dì nêl daa wê yêp lec alta ge lê hixôn ge od xomxo tige i vông i tiyi kiyang wê i nêl ge.’ ¹⁹ Xam mi nêl bêge, lêc xam ge tibii matocên. Susu ngwe na wê nginoo vêlê? Daa nginoo vêl, me alta wê vông daa tu ngibua ge nginoo vêlê? ²⁰ Om a nêl vô xam bê xomxo ti obêc titô vigê la kisii dì nêl kiyang ti dì nêl alta lê hixôn ge od tiyi xocbê nêl daa wê yêp lec alta kisii ge lê hixôn. ²¹ Dì xomxo ti obêc titô vigê la kisii dì nêl kiyang ti dì nêl Anutu xumac ngibua lê hixôn ge od tiyi xocbê nêl Anutu wê dô vac xumac tige lê hixôn. ²² Dì xomxo ti obêc titô vigê la kisii dì nêl kiyang ti dì nêl vîgwe lag puunê lê hixôn ge od tiyi xocbê nêl Anutu sia king lê dì nêl Anutu wê dô lec sia tige lê hixôn.

²³ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nilôm pital pyap. Ên xam obêc tulec lehac yuu ngec dì xax ninivi nivivea ge od xam mi tung kidu vigê yuu dì vông ti la tu daa vô Anutu. Lêc xam sea môt

levac wê Moses xolac nêl ge xochê môp bôbac dî môp wê xam ob xo vîgwe pîsiv ên xomxo, dî môp wê xam ob vông i vin. Om a ob nêl vô xam bê xam o lêc vông môp ngwe dî sea ngwe lêm. Nge, xam vông yuu xôn tiyima. ²⁴ Xam ge mamtocên, lêc xam nêb xam ob hilung môp vô xomxo. Xam mi hôm viimeac vêl ên yaên, lêc bwoc levac xam ngôn dîluhu.

²⁵ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nilôm pîtal pyap. Xam mi lipac nimnîvi pîleva tiyi xochê xam lipac kap yuu pîle nîmi ge, dom xam nilôm ge, môp yôdac hixôn môp nipaên pup lec. ²⁶ Xam Palisi matocên, xam lipac kap yuu pîle nilô i vô nivîha lê, êdêc nîmi i vô nivîha lec hixôn.

²⁷ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nilôm pîtal pyap. Xam tiyi xochê vîgwe yibêñ wê xomxo vunac vô nivîha ge. Il xê vixun nêbê nivîha, lêc nilô ge, xomxo yibêñ len hixôn susu ningeac vihati ge dô vac. ²⁸ Om xam êno tiyi bêge, ên xomxo mi yê xam nêbê xam xomxo nivîha, lêc xam nilôm môci, môp kityooên hixôn môp wê xam pwoo Anutu kiyang vac ge yêp vac xam nilôm.

Yesu nêl vô he Palisi ên nêbê he ob kô myaviwen nipaên

(Luk 11:47-51; Luk 13:34-35)

²⁹ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nilôm pîtal pyap. Xam mi lox xumac nivîha lec plopete wê yibêñ ge lôva kisii dî xam vunac vô xomxo nivîha

wê yibêñ ge lôva. ³⁰ Di xam mi nêl ên xam nêbê, 'Xe obêc dô vac buge buc ilage od xe ob timu vô môp wê he vông ge di hi plopete yib lêm.' ³¹ Xam nêl bêge, om xam nêm kiyang nêl xam kitong nêbê xomxo wê hi plopete yib ge nue xam. ³² Om xam loc vêl di loc vông môp nipaên i tiyi xocbê mame bume vông ilage! ³³ Myel nipaên nue xam! Anutu obêc yaxêñ xam di vông xam la vac vigwe nipaên. Om xam ob pec ên myaviwen nipaên tige tibêna?

³⁴ "Om a nêl vô xam bê a ob vông plopete di xomxo piyôp levac hixôn xomxo wê xovô xolac kehe gee i loc vô xam. Lêc xam ob hi he mangwe yib, di he mangwe, xam ob tul lec pola, di mangwe, xam ob pisa ya yihi vac xumac liло wê xam vông ge, di tii he vac vigwe viyang viyang mi he la vêl. ³⁵ Om xam ob kô myaviwen nipaên lec wê bume hi xomxo niviha yib ilage. Xam bume hi Ebel wê o vông nipaên ti lêm ge yib taxlee di i val vô Belekaia nu Sekalaia wê bume hi i yib vac xumac ngibua yuu alta mahigun ge. ³⁶ Om a nêl hixôn nôn vô xam bê xam wê xam dô gwêbaga ge, xam obêc kô myaviwen nipaên lec môp soén vihati wê bume vông ilage.

³⁷ "O Jelusalem, Jelusalem, xam wê xam hi plopete yib, di xam nêx he wê Anutu vông i loc vô xam ge ya ngidax mi he yib. Buc tibeac ge a keac ên a nêb xam lam vô a tiyi xocbê kokilêx ta keac nue viulu lax vac viñihi kwa ngibi ge, lêc xam nêb a vôngen i ma. ³⁸ Om xam ngô lê. Anutu ob sea xam bom i yêp pileva. ³⁹ Om a nêl vô xam bê xam ob wê a i tii vac nang lêm, di i loc vô

buc timuên wê xam ob nêl bêga bê, ‘Il ob pîmil xomxo ti wê tu Apumtau manôn mi val ge.’ ”

24

Anutu xumac ngibua ob dii vêl

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu lop vac Anutu xumac ngibua ên nêb ob la, lêc nue ngivihi mîla vô i ên nêb ob hilung xumac niviha ya wê le hixôn xumac ngibua ge ên nêb i yê bê xumac nivîha. ² Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Gwêbaga xam wê xumac tigae vihati, lêc a nêl nôn vô xam bê obêc buc timuên ge od xumac tigae ob dii sea dî ngîdax ngwe ob dô lec ngwe kisii lêm.”

Viyin tibeac wê ob val timuên ge

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Yesu la dô lec kitôn Oliv kisii, dî nue ngivihi heche val nêl vô i ên nêbê, “Xe nêb ông nêl vô xe bê kiyang wê ông nêl lec Anutu xumac ngibua ge ob vô nôn lec vô buc tina? Dî do tina wê obêc val tax ên xe xê dî xovô bê ông ob vena dî lag yuu kibun obêc pilepac ge?”

⁴ Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xam viac xam nivîha êdêc xomxo i o lêc kityoo xam lêm.

⁵ Ên xomxo tibeac ob val nêl a lêg lec he lê nêbê he Kîlisi, om he ob kityoo xomxo tibeac. ⁶ Dî xam obêc ngô vevac nididun val kwabo dî ngô kiyang lec vevac wê teva ge od le i lêc yetac dî xona lêm. Ên vevac tigee ob val tax, lêc buc myahipu gên yêp dia. ⁷ Ên tibii viyang ngwe ob vông vevac vô tibii viyang ngwe, dî xomxo vigwe ti ob dô kidu kidu dî vông vevac vôma, dî vip levac ob den

xomxo vac vīgwe ya, dì ngiyēg ob yoc vac vīgwe ya, ⁸ om viyin tigee wê ob val taxlee, lēc viyin tibeac gēn yēp wê ob val tīmuēn hixôn.

⁹ “Vô buc tige tibii ob hôm xam xôn dì vōng xam la vac tibii vīgê dì he ob vōng myavinê vô xam dì hi xam wib. Dì tibii vac vīgwe vīhati yang xēyaa ob vô myavinê vô xam ên wê xam vōng i vin a lēg ge. ¹⁰ Dì xomxo tibeac ob sea vōng vinêñ wê he vōng ge, dì he ob vōng lie la vac tibii vevac vīgê, dì he xēyaa ob vô myavinê vōma. ¹¹ Dì plopete kītyooēn tibeac obêc val kītyoo xomxo tibeac. ¹² Dì mōp nipaēn obêc vô levac, om xomxo tibeac obêc sea mōp xēyaa vin lec maēn. ¹³ Lēc xomxo ti obêc le xēkizēc dì i là tyip vô buc myahipu ge od Anutu obêc kô i mi la tung vac ben. ¹⁴ Dì xomxo ob nêl xolac niviha lec Anutu ben kisiinê la vac vīgwe vīhati yang ên xomxo vīhati i ngô. Pyap dêc buc myahipu obêc val tīmuēn.”

Yesu nêl kiyang lec nipaēn nôn wê ob val tīmuēn ge

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Xam wê xam kitong kiyang tiga, xam xovô niviha, ên Yesu nêl bêga ên nêbê, “Obêc buc tīmuēn ge susu nipaēn nôn wê ob vōng vīgwe vô nipaēn ge ob la le vac xumac ngibua. Ilage plopete Danyel nêl kitong lec susu nipaēn tige. ¹⁶ Om buc wê susu nipaēn tige obêc val le seac ge od xomxo wê dô vac vīgwe Judia ge he i pec mi loc lec kitôn, ¹⁷ dì he wê dô lec xumac kisii ge he i o lêc lop mi lax kô he susu ti vac xumac nilô lêm. Nge, he i pec mi loc lutibed. ¹⁸ Dì he

wê la vac yuac lôma ge he i o lôm kô vinyumên ti lêm. Nge, he i pec mi loc lutibed. ¹⁹ Di xam xo vigwe pisiv ên vêx wê nu dô vac xéyaa ge di vêx wê vông lul vô nue ge, ên vô buc tigee he ob dô vac viyin levac mabu luu vêl. ²⁰ Om xam kitaa vô Anutu bê xam ob pec mi la vô buc sabat yuu buc ningigooên lêm, ²¹ ên vô buc tige viyin levac mabu ob val. Vô buc mugên ilage di i val gwêbaga hixôn, viyin tibêge o tulec xomxo lêm, di vô buc timuên ge viyin tibêge ob yêp i tii vac lêm. ²² Buc viyin tigee obêc yêp dia ge od ob kitya xomxo vihati vêl. Lêc Anutu ob xo he wê vinoo he pyap ge, om ob kitov buc tigee vô myabo.

²³ “Vô buc tige xomxo ti obêc nêl vô xam bê, ‘Wê lê, Kilisi dô ga’ me obêc nêl bêga bê, ‘Kilisi dô ganê’, ge od xam o lêc vông i vin kiyang tige lêm. ²⁴ Ên tibii kityooên ya ob val nêl bê he Kilisi me plopete, di he ob vông do levac toto ên nêb ob pilepac xomxo nilô i loc vô kiyang kityooên, di he nêb he ob kityoo xomxo wê Anutu vinoo pyap ge hixôn. ²⁵ Xam ngô lê. Kiyang tige gên o vô nôn lec lêm, lêc a nêl kitong vô xam tax.

²⁶ “Om xomxo obêc nêl vô xam ên nêbê, ‘Wê lê, Kilisi dô vac vigwe myadongê tiganê’, ge od xam o lêc loc vigwe tiganê lêm. Di he obêc nêl vô xam ên nêbê, ‘Wê lê, Kilisi dô vac xumac nilô tiganê’, ge od xam o lêc vông i vin he kiyang lêm. ²⁷ Ên a, Xomxo Nu, a obêc vena tiyi xocbê deac hixelac lutibed vac vigwe vihati wê hiyôv tyip lam di hoo la ge, om xomxo vihati obêc yê di xovô.

²⁸ “Susu yibêñ ti obêc yêp vac vigeñ ti ge od menac byang wê mi ya pîtalêñ ge ob kituc la lec.

*Yesu nêl kiyang lec buc wê i ob vena lec ge
(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)*

²⁹ “Viÿin levac wê ob val timuêñ ge obêc tip la vêl. Nang dêc lutibed hiyôv yuu dentuc obêc vô mapitoc di linacêñ ob ma, di pitua lag puunê obêc tô sea mi lam, di susu xêkizêc lag puunê obêc vô yocyoc. ³⁰ Mêd do levac wê hilung a Xomxo Nu ge obêc val yêp seac vac lag. Om xomxo vihati gê kibun ga, he ob yê di nilô ob vô viyin di he ob byag. Nang dêc he obêc yê a, Xomxo Nu, a dô vac viyobtoc mi lam gê kisii ganê di lam hixôn xêkizêc yuu xêseac levac. ³¹ Mêd vuac ob tyuc nididun levac, di a ob vông a nuge angela he i loc tiyi kibun myahipu vihati di loc vilu vô xomxo vihati wê Anutu vinoo he pyap ge.

³² “Xam xovô lec xax livêl. Ên livêl lihi obêc yal mima ge od xam xovô bê buc wê hiyôv ob linac ge. ³³ Mêgem buc timuêñ wê susu tigee vihati wê a nêl vô xam ga obêc val vô xam ge od xam obêc wê di xovô bê buc wê a ob vena lec ge vô kwabo lec. ³⁴ A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê xomxo wê dô gwêbaga ge, he ob yib lêm di kiyang wê a nêl vô xam ga vihati obêc vô nôn lec pyap lê. ³⁵ Lag yuu kibun xôa obêc ma, di kiyang wê a vông ge, bo ti xôa obêc ma lêm. Nge, vihati obêc yêp.

Xomxo ti o xovô buc wê Yesu ob vena lec ge lêm

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)

³⁶ “Buc wê a ob vena lec ge, xomxo ti o xovô buc yuu hiyôv manôn tige lêm, di angela lag

puunê lungên buc tige, dì a, Xomxo Nu, a êno lungên. Dom Mag vaci tibed wê xovô buc tige. ³⁷ Môp wê xomxo vông vô Nôa buc ilage, xomxo ob vông môp tibêge dì i loc vô buc wê a, Xomxo Nu, ob vena lec ge. ³⁸ Vô buc ilage wê mia gên o hivun kibun xôn lêm ge, xomxo dô mi ya dì num dì iima, dì i la tyip lec buc wê Nôa la dô vac sip nilô ge, ³⁹ lêc he lungên wê mia ob hivun kibun xôn ge, di lutibed mia butac dì hivun he vihati yib mîma vêl. Om buc wê a, Xomxo Nu, ob vena lec ge ob tiyi lec bêge. ⁴⁰ Vô buc tige xomxo yuu ob la vac yuac yaên dì Anutu ob kô ngwe dì sea ngwe dô xel. ⁴¹ Dì vêx yuu ob dîvông yebac, lêc Anutu ob kô ngwe dì sea ngwe dô xel. ⁴² Mêgem xam dô dì viac xam, ên xam o xovô buc wê xam Apumtau ob vena lec ge lêm. ⁴³ Xam xovô bê xomxo ti wê i xumac ge obêc xovô hiyôv manôn wê tibii yôdac ob val vô bucên ge od xomxo tyo ob dô bin ben ên nêb tibii yôdac i o dii xumac dì vun i susu lêm. ⁴⁴ Om xam êno, xam viac xam, ên a, Xomxo Nu, a obêc vena lec buc wê xam xo ên xam nêbê a vena lecên ob ma ge.

*Yesu nêl kiyang pilepacêñ lec xomxo yuac niviha yuu nipaêñ
(Luk 12:42-46)*

⁴⁵ “Xomxo yuac letya dô wê viac i yuac niviha hixôn piyôp niviha ge? Xomxo levac wê viac nu yuac tige vînnoo i ên nêb i viac lie yuac vihati dì vông yaên vô he tiyi buc vihati. ⁴⁶ Om xomxo levac tyo obêc vena lêc yê wê nu yuac tige viac yuac niviha ge od ob vông xêyaa niviha vô nu yuac tyo. ⁴⁷ A nêl vixôhilôg vô xam bê xomxo

levac tyo ob vōng susu vihati wê i vōng ge vac nu yuac tige vigê ên nêb i viac. ⁴⁸ Lêc xomxo levac obêc la dì nu yuac tyo obêc xo bêga nêbê, ‘Xomxo levac tyo ob vena lutibed lêm.’ ⁴⁹ Nêl bêge om hi lie yuac, di ya di num hixôn tibii wê num mi vô mavmav ge. ⁵⁰ Obêc vōng bêge ge od xomxo levac ob vena lec buc hixôn hiyôv manôn ti wê nu yuac tige xo ên nêb ob vena lec lêm ge. ⁵¹ Om xomxo levac obêc hi i vô nipaên dì vōng i la dô vac vigwe nipaên hixôn xomxo kityooën. Vac vigwe tige xomxo obêc byag di kic nîvu lecma.”

25

Kiyang pilepacén lec vêxwo vigê yuu

¹ Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Buc wê a ob vena lec ge od xomxo wê nêb ob la vac Anutu ben kisii ganê ge he ob tiyi xocbê vêxwo vigê yuu wê kô he lam mi la le vac môp ên nêb ob bin xomxo levac ti wê ob val ge. ² Vêxwo vigê vilu wê piyôp maên, di he vigê vilu wê piyôp nivîha. ³ Om vêxwo vigê vilu wê piyôp maên ge kô he lam, lêc he o kô wel hixôn lêm. ⁴ Di vêx vigê vilu wê piyôp nivîha ge kô he lam di kô wel hixôn vac butol titi. ⁵ He vihati dô bin xomxo levac tyo, lêc valên ma, mêd he manôn yêp om he yêp.

⁶ “Mêdêc vô vivuaên mahigun xomxo ti tyuc vya levac ên nêbê, ‘Xomxo levac tyo val. Om xam loc tulec xomxo tyo vac môp ên kô i mi lam.’ ⁷ Mêdêc vêx vihati kidi lec di viac he lam, ⁸ di he wê piyôp nivîha ge too wel vac he lam, di he wê piyôp maên ge nêl vô he wê piyôp nivîha ge ên

nêbê, ‘Xam vông xe nêm wel ya ên xe too vac xe lam.’⁹ Lêc he wê piyôp niviha ge nêl i lax vô he ên nêbê, ‘Ma. Wel ga o tiyi il xôn vihati lêm. Om xam loc kisuu nêm.’¹⁰ Mêdêc he wê piyôp maên ge loc mi la myag wel ên nêb ob kisuu nê. Mêd xomxo levac tyo val, om vêx wê viac he pyap ge la hixôn i mi he la vac xumac nilô dì la ya viqid levac, dì vuayen tung lec.

¹¹ “Lêc vêxwo vigê vilu wê piyôp maên ge vena tîmuên dì vena tyuc ên nêbê, ‘Xomxo levac, xomxo levac, ông tax vuayen ên xe.’¹² Lêc xomxo levac tige nêl i lax vô he ên nêbê, ‘A nêl nôn vô xam bêa lungên xam.’¹³ Yesu nêl kiyang pilepacê tige pyap dêc nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, “Om xam dô dì viac xam, ên xam o xovô buc yuu hiyôv manôn wê a obêc vena lec ge lêm.

*Yesu nêl kiyang pilepacê lec xomxo yuac wê
kô mone ge*

(Luk 19:11-27)

¹⁴ “Om buc wê a ob vena lec ge tiyi xocbê xomxo levac ti wê nêb ob la vigwe tevabanê ge. Om nêl nue yuac lam vô i dì vông susu vihati wê i vông ge la vac he vigê ên nêb he i viac.¹⁵ Xomxo levac tyo xovô yuac yuu xovôen wê nue yuac toto vông ge, om titang mone vô he tiyi bêge. Om vông K5,000 vô nu yuac ti, dì vông K2,000 vô ngwe dì vông K1,000 vô ti ên nêb yon i vông yuac lec mone tige. Pyap dêc loc mi la.¹⁶ Mêdêc nu yuac ti wê kô K5,000 ge la vông yuac lec mone tige, om kô K5,000 lôm kituc lec.¹⁷ Dì nu yuac ti wê kô K2,000 ge la vông yuac lec mone tige, om

kô K2,000 lôm kituc lec. ¹⁸ Dì ti wê kô K1,000 ge la yev lôva mi lii mone la yêp vac dì hîvun xôn.

¹⁹ “Mêd buc dia lam la vêl, dì xomxo levac vena dì tyuc nue yuac lam vô i ên nêb ob ngô kiyang lec yuac wê yon vông lec mone wê i vông vô yon ge. ²⁰ Mêd nu yuac ti wê kô K5,000 ge kô mone vihati mi lam le vô xomxo levac tyo manôn dì nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông vông K5,000 vô a, dì a vông yuac lec, om a kô K5,000 hixôn.’ ²¹ Mêd xomxo levac tige nêl vô i ên nêbê, ‘Ông xomxo yuac niviha, ên ông vô ninyamlehe vô a dì vông yuac niviha. Ông viac susu wê nipwo ge niviha om a ob vông susu tibeac vac ông vigêm ên ông viac. Om ông xêmyaa i niviha dì ông lam dô hixôn a.’

²² “Nang dêc nu yuac ti wê kô K2,000 ge lam le vô xomxo levac tyo manôn dì nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông vông K2,000 vô a, dì a vông yuac lec, om a kô K2,000 hixôn.’ ²³ Om xomxo levac tige nêl vô i ên nêbê, ‘Ông xomxo yuac niviha, ên ông vô ninyamlehe vô a dì vông yuac niviha. Ông viac susu wê nipwo ge niviha, om a ob vông susu tibeac vac ông vigêm ên ông viac. Om ông xêmyaa i niviha dì ông lam dô hixôn a.’

²⁴ “Mêdêc nu yuac ti wê kô K1,000 ge lam le vô xomxo levac tyo manôn dì nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, a xovô ên a nêbê ông xomxo wê ông mi keac myam pilihi. Dì yuac wê xomxo ti yev vê vac ge, ông la kô nôn vac, dì xomxo wê vông yuac ge od ông la kô nôn vac dì kô ya sola hixôn. ²⁵ Om a xona ên ông dì a kô K1,000 wê

ông vông vô a ge mi la yev lôva mi lii vac di hivun xôn. Om ông hôm ông mone.'

²⁶ "Lêc xomxo levac tige nêl lax vô i ên nêbê, 'Ông xomxo yuac nipaên wê ông vô nim maên. Ông nêl ên ông nêbê a la kô nôn vac yuac wê xomxo yev vê vac ge, di xomxo wê vông yuac ge od a la kô nôn vac di kô ya sola hixôn. ²⁷ Ông nêl bêge, lêc bêna lêc ông o kô mone a vông mi la lii vac xumac beng lêmê? Ên ông obêc vông bêge ge od buc wê a ob vena lec ge od a ob kô K1,000 wê a vông vô ông ge di kô ya wê solaên ge hixôn.' ²⁸ Xomxo levac tyo nêl bêge, nang dêc nêl vô nue yuac ya bêga nêbê, 'Xam vô K1,000 vêl ên xomxo yuac tige di vông vô a nug yuac ngwe wê kô K5,000 pyap ge ên i kituc lec. ²⁹ Ên xomxo ti xovôên niviha obêc dô vô i ge od a obêc vông mangwe hixôn. Di xomxo ti xovôên niviha obêc ma ge od a obêc vô xovôên wê i vông ge vêl ên i. ³⁰ Om xam hôm xomxo yuac nipaên tige xôn di nêx i loc vac vigwe mapitoc. Vac vigwe tige xomxo obêc byag di kic niyu lecma.'

Yesu nêl kiyang lec buc wê ob yaxêñ xomxo vihati lec ge

³¹ "Obêc buc timuêñ ge Xomxo Nu ob lop mi lôm hixôn xêseac wê i vông ge di angela vihati ob lam hixôn i, di ob dô lec sia king di yaxêñ xomxo nêñ kiyang. ³² Vô buc tige xomxo vihati yang ob kituc lam le vô i manôn, di i ob vông he le kidu yuu tiyi xocbê xomxo wê viac bwoc sipsip yuu memek ge od vinoo bwoc sipsip le kidu ngwe di memek le kidu ngwe. ³³ Om ob vông bwoc

sipsip le vô viğê hiyôv dî ob vông memek le vô viğê kêd. ³⁴ Mêđ xomxo levac tige ob nêl vô he wê dô vô viğê hiyôv ge bêga nêbê, ‘Mag Anutu vông vizid nivîha vô xam, om xam lam dô vac viğwe nivîha wê Anutu nêl xam lêm lec ge. Vô buc mugên ilage wê Anutu tung lag yuu kibun taxlee ge, od viac viğwe tige pyap ên nêb ob vông vô xam. ³⁵ Ên ilage vip den a om xam vông yaên mi a xa, dî a nêb a ob num mia om xam vông mia ningigooen vô a mi a num, dî a lam xocbê xomxo vîtevac ge vô xam lêc xam viac a nivîha, ³⁶ dî ngakwi ma ên a, om xam vông a nêg ngakwi, dî yidac vông a om xam vev ngwax vô a nivîha, dî a la dô vac xumac kalabuhu dî xam lam wê a.’

³⁷ “Om xomxo nivîha ob nêl lax vô ên nêbê, ‘Apumtau, vô buc tina wê vip den ông om xe vông yaên mi ông wa? Dî vô buc tina wê ông nêb ông ob num mia om xe vông mia mi ông numê? ³⁸ Dî vô buc tina wê ông lam xocbê xomxo vîtevac ge vô xe om xe viac ông niviha? Dî vô buc tina wê ngakwi ma ên ông om xe vông ông nêm ngakwi? ³⁹ Dî vô buc tina wê yidac vông ông mi xe vev ngwax vô ông dî viac ông niviha ge, dî vô buc tina wê ông la dô vac xumac kalabuhu om xe loc xê ôngê?’

⁴⁰ “Mêđêc xomxo levac tige ob nêl vô he bêga ên nêbê, ‘A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê xam ngîdu a lige wê lê nipwo ge xôn ya susu tibêgee, om tiyi xocbê xam ngîdu a xôn.’

⁴¹ “Pyap dêc obêc nêl vô he wê dô vô viğê kêd gee bêga nêbê, ‘Xam gee wê xam ob kô myaviwen nipaên. Xam pec vêl ên a magnôñ mi loc vac ngwax wê yibêñ obêc ma ge. Anutu

viac ngwax tige pyap vô Seten he nue yuac. ⁴² Èn ilage vip den a lêc xam o vông yaên mì a xa lêm, dì a nêb a ob num mia lêc xam o vông mia mì a num lêm, ⁴³ dì a lam xocbê xomxo vitevac ge vô xam lêc xam o viac a nivîha lêm, dì ngakwi ma ên a lêc xam o vông ngakwi vô a lêm, dì yidac vông a, dì a la dô vac xumac kalabuhu lêc xam o lam wê a lêm.'

⁴⁴ "Mêd xomxo nipaên ob kînêg vô i ên nêbê, 'Apumtau, vô buc tina wê vip den ông, dì ông nêb ông ob num mia, dì ông lam xocbê xomxo vitevac ge, dì ngakwi ma ên ông, dì yidac vông ông, dì ông la dô vac xumac kalabuhu, lêc xe o ngîdu ông xôn lêmê?'

⁴⁵ "Om xomxo levac tyo obêc nêl i lax vô he bêga ên nêbê, 'A nêl vixôhîlôg nôn vô xam bê xam o ngîdu xomxo wê lê nipwo ge xôn ya susu tibêgee lêm, om tiyi xocbê xam o ngîdu a xôn lêm.' ⁴⁶ Xomxo levac obêc nêl bêge, dì he wê nipaên ge obêc la yaxêñ myavînê levac luta lêc luta. Lêc xomxo wê nivîha ge obêc la dô mavîha luta lêc luta."

26

He Yuda levac hilu kiyang ên nêb ob hi Yesu i yib

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Yesu nêl kiyang tigee vihati pyap dêc nêl vô nue ngîvîhi ên nêbê, ² "Xam xovô bê buc yuu ob lam la vêl, nang dêc obêc buc Pasova, dì xomxo obêc vông Xomxo Nu la vac tîbii vîgê ên he i hi i yib lec xax pola."

³ Mêdêc xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac gee la kitucma vac Kaiapas ben. Kaiapas ge xomxo daa sién nêb levac. ⁴ He keac vôma dî myag môp wê nêb ob hôm Yesu xôn xôpacên di hi i yib ge. ⁵ Lêc he nêl vôma ên nêbê, “Il ob hôm Yesu xôn lec buc ngibua wê il mi xovô buc Isip ilage lêm, ên xomxo tibeac lam dô hixôn om obêc yê wê il hôm Yesu xôn ge od ob yê nipaên di nididun levac obêc tyip.”

*Vêx ti too mia nivivea niviha lec Yesu bazub
(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)*

⁶ Yesu la vigwe Betani dî la dô vac Saimon ben. Saimon ge xomxo ti wê kityax mahizihizi ya ninivi ilage lêc gwêbaga vô niviha lec. ⁷ Yesu dô mi ya hixôn i dî vêx ti kô butol niviha wê mia nivivea niviha le vac ge ti mi lam vô i. Mia tige mone levac, lêc vêx tige too lec Yesu bazub. ⁸ Lêc Yesu nue ngivihi yê dî xeyaa vô nipaên di nêl vôma ên nêbê, “Bêna lêc vêx tige too mia tige sea? ⁹ Mia tige tiyi wê il ob vông mi tibii i kisuu lec mone levac dî il ob vông mone vô he wê nêb susu maên gee lê, lêc vêx tige too sea.”

¹⁰ Yesu xovô kiyang wê he nêl vôma ge, om nêl vô he ên nêbê, “Bêna lêc xam vông viyin vô vêx tige? Môp wê vêx vông vô a ge niviha. ¹¹ Èn xomxo wê nêb susu maên ge ob dô hixôn xam luta. Lêc a ga, a ob dô xuhu dia hixôn xam lêm. ¹² Vêx tige too mia nivivea lec a ên nêb ob viac a nignivi tax ên xomxo obêc yev a vac lôva. ¹³ A nêl hixôn nôn vô xam bêga bê vac vigwe vihati wê xomxo obêc la nêl xolac tiga vac ge od xomxo

ob nêl môp wêvê tige vông ge kitong hixôn ên xomxo vihati i ngô dì xovô.”

*Judas nêb ob vông Yesu vac xomxo levac vigê
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)*

¹⁴ Yesu nue ngivihi wêvigê yuu dítô mi la yuu ge ti lê nêbê Judas Iskaliot la vô xomxo levac wê mi si daa gee, ¹⁵ dì kinêg ên nêbê, “A obêc vông Yesu vac xam vigêm ge od xam ob vông vatya vô a?” Om he vông mone silva kehe ti dì vigê yuu vô i. ¹⁶ Om vô buc tige Judas myag môp wê ob vông Yesu vac he vigê ge.

*Yesu he nue ngivihi ya yaên vô buc Pasova
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)*

¹⁷ Buc tigee buc ngibua wê he Yuda ob ya blet wê yis maên ge ên nêb ob xovô buc Isip ilage. Om vô buc ngibua taxlee ge Yesu nue ngivihi val kinêg vô i ên nêbê, “Ông nêb xe la viac yaên wê il ob xa lec buc Pasova ge vac xumac tina?” ¹⁸ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam loc vac vigwe Jelusalem dì loc nêl vô xomxo tige bêga bê, ‘Xolac kehe nêl bêga ên nêbê, A nêg buc vô kwabo lec, om a hixôn nuge ngivihi, xe ob xa yaên vac ông bom vô buc Pasova wê il mi xovô buc Isip ilage.’” ¹⁹ Yesu nêl bêge, om nue ngivihi la vông i tiyi wê i nêl ge dì la viac yaên wê he ob ya ge.

²⁰ Mêdêc hiyôv hoo la, dì Yesu he nue ngivihi vigê yuu dítô mi la yuu, he dô mi ya, ²¹ mêtêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nôn bêga bê xam ti ob nêl a kitong dì vông a la vac tibii vigê.” ²² Om he nilô vô viyin dì he toto kinêg

vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, obêc a, me?” ²³ Lêc Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xomxo ti wê xii xôn vigêm obêc la vac dipac nilô ge wê ob nêl a kitong di vông a vac tibii vigê.” ²⁴ Vixôhilôg, a Xomxo Nu, a ob xib tiyi xocbê xolac nêl lec a ilage. Lêc xomxo ti wê ob nêl a kitong di vông a la vac tibii vigê ge obêc kô myaviwen nipaên lec. Ta obêc kô i ilage lêm ge od obêc vô niviha vô i, ên obêc tulec myaviwen nipaên lêm!” ²⁵ Mêdêc Judas wê ob nêl i kitong ge kinêg ên nêbê, “Xolac kehe, obêc a, me?” Om Yesu nêl lax vô i ên nêbê, “Ông nêl i tiyi.”

*Yesu vông môp paha wê pasa ge vô nue ngivihi
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Kolin 11:23-25)*

²⁶ Yesu he nue ngivihi dô mi ya, mêtêc Yesu hôm blet ti di kitaa lec, mêtêc hibu di vông vô he di nêl ên nêbê, “Xam hôm mi wa. Ga a nignivi.”

²⁷ Nang dêc hôm kap wê mia wain le vac ge, di kitaa lec, di vông vô he di nêl ên nêbê, “Xam vihati hôm mi num, ²⁸ ên ga a hi wê ob vông

kiyang wê Anutu hilu ilage vô nôn lec. Om a obêc kipyax a hi sea ên i kitya xomxo tibeac nêñ nipaên vêl. ²⁹ A nêl vô xam bêga bê a obêc num mia wain ti i tii vac lêm di i la tyip vô buc wê a ob num wain paha hixôn xam vac Mag Anutu ben ge.”

³⁰ Pyap dêc he vông liло ti di la vixun di la lec kitôn Oliv.

*Yesu nêl ên nêbê Pita ob yax i vun
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)*

³¹ Mêtêc Yesu nôr vô nue ngivihi ên nêbê, “Vô bucên tiga xam vihati ob pec ên viyin wê ob val

tulec a ge. Ên kiyang yêp vac xolac bêga nêbê, ‘A ob hi xomxo ti wê viac bwoc sipsip ge om sipsip obêc pec dì moo sea.’ ³² Xolac nêl bêge, lêc a nêl vô xam bêga bê a obêc kidi lec magviha dì mug la Galili dì xam obêc timu.” ³³ Om Pita nêl vô Yesu ên nêbê, “He vihati obêc sea ông ge od he ob sea, lêc a mô ti, a ob sea ông lêm.” ³⁴ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nôn vô ông bê vô bucên tiga ông obêc yax a vun lu yon tax dì kokilêx obêc dîvô vya timuên.” ³⁵ Lêc Pita nêl vô i ên nêbê, “Tibii obêc hi a xib hixôn ông ge od pyap, lêc a ob yax ông vun lêm.” Dì nue ngivihi vihati nêl tiyi xochê Pita nêl ge.

*Yesu la kitaa gê Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Yesu he nue ngivihi loc mì la vigwe ti lê nêbê Getsemani, dì Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Xam dô ga ên a ob la ganê ên la kitaa.” ³⁷ Mêd Yesu kô Pita hixôn Sebedi nu yuu mì he la, lêc Yesu nilô vô viyin mabu ên xovô viyin levac wê ob tulec i ge. ³⁸ Om nêl vô yon ên nêbê, “A nilôg vô viyin levac tiyi xochê a ob xib ge. Om mon dô ga dì dô mamviha hixôn a.” ³⁹ Mêd Yesu la teva tya, dì la kipôm manôn vac kibun dì kitaa ên nêbê, “Mag, obêc tiyi ge od viyin levac tige i o lêc tulec a lêm. Lêc a nêb ông o lêc vông i tiyi kiyang wê a nêl ga lêm. Nge, ông vông i tiyi xovôen wê ông vông ge.”

⁴⁰ Pyap dêc Yesu milax vô nue ngivihi yon dì yê wê yon yêp ge, om nêl vô Pita ên nêbê, “Bêna lêc mon wêpê? Mon o tiyi

wê mon ob dô mamvîha hixôn a buc myabo tyâ ge lêmê? ⁴¹ Mon dô mamvîha dî kitaa êdêc viyin ti i o lêc yaxêñ mon dî pwoo mon pec lêm. Ên nîlôm nêb ob vông yuac lê, lêc nimnîvi vô viyin.”

⁴² Nang dêc Yesu la teva tyâ nang dî la kitaa lu ngwe tii vac bêga ên nêbê, “Mag, ông obêc nêb viyin levac tiga i tulec a ge od pyap. A ob vông i tiyi xocbê ông nêl ge.” ⁴³ Pyap dêc vena yê wê yon manôn yêp om yon yêp ge. ⁴⁴ Om Yesu sea yon dî lax mi la kitaa lu ti wê vông yon ge, dî lax kitaa tiyi xocbê la kitaa taxlee ge.

⁴⁵ Pyap dêc Yesu vena vô yon dî nêl vô yon ên nêbê, “Bêna lec mon diwêp seac vêlê? Mon wê lê, hiyôv manôn ga wê xomxo ob vông a, Xomxo Nu, vac tibii nipaên vigê. ⁴⁶ Om mon kidi lec ên il ob la. Wê! Xomxo ti wê ob vông a la vac tibii vigê ge val le kwabo.”

*Judas Iskaliot vông Yesu la vac Yuda levac vigê
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

⁴⁷ Yesu gên nêl kiyang tibêge, dî Judas Iskaliot wê Yesu nue ngîvîhi ti ge val. Dî xomxo kîdu levac wê hôm yipac yuu xax gee val hixôn, ên xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac vông he lam hixôn Judas. ⁴⁸ Om Judas wê nêb ob vông Yesu vac tibii vigê ge nêl kiyang vô he tax ên nêbê, “Xomxo ti wê a ob nga i lia ge, ge xomxo tyo tige mê. Om xam hôm i xôn.” ⁴⁹ Nêl bêge, mêtêc lutibed val vô Yesu dî nêl vô i ên nêbê, “Bucêñ xolac keheê” dî nga i lia. ⁵⁰ Mêtêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Lig, môp wê ông lam ên

nêb ông ob vông ge, ông vông lutibed.” Mêd xomxo kidu levac lam hôm Yesu xôn pilihi.

⁵¹ Lêt xomxo wê dô hixôn Yesu ge ti tul yipac vél ên bwoc ninivi dì sap xomxo levac wê mi si daa ge nue yuac ti ninya lihi viulu la vél. ⁵² Lêt Yesu nél vô i ên nêbê, “Hoo yipac i lôc vac bwoc ninivi. Èn he wê vông vevac mì hi xomxo ge, vevac obêc tulec he mì hi he yib. ⁵³ Lêt mêd ông xo ên ông nêb a tiyiên ma wê a obêc kitaa vô Mag dì i vông angela tibeac hiwocên luu xomxo vevac kidu levac vigê yuu dì tô mì la yuu vél ge lam lutibed vô a ên he i lam ngidu a xôn. ⁵⁴ Lêt a obêc vông bêge ge od kiyang wê yêp vac xolac ge obêc vô nôn lec tibêna? Èn xolac nél ên nêbê viyin levac obêc tulec a.”

⁵⁵ Mêd Yesu nél vô xomxo kidu levac tige bêga ên nêbê, “Xam kô yipac yuu xax dì val vô a tiyi xocbê xam lam vô tibii yôdac ti. Lêt tiyi buc vihati a mi dô hixôn xam vac Anutu xumac ngibua dì a nél xolac vô xam, lêt xam o hôm a xôn lêm. ⁵⁶ Lêt môp wê xam vông vô a gwêbaga ge vông xolac wê plopete kivuu ilage vô nôn lec.” Yesu nél kiyang tige pyap dì nue ngivihi pec mì moo sea.

*Yuda levac levac vông kot vô Yesu
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:13-14,19-24)*

⁵⁷ Mêd he wê hôm Yesu xôn gee didii i mì la vac Kaiapas ben. Kaiapas ge xomxo daa sién nêbê levac. Xomxo levac wê xovô Moses xolac ge hixôn he Yuda levac levac, he la kitucma mì dô tax. ⁵⁸ Mêdêc Pita timu vô Yesu vixa mì la, lêt le

la teva teva, om mīla vac xenac nilô wê Kaiapas ben yêp vac ge mî la dô hixôn Kaiapas nue yuac wê viac vigwe ge ên nêb ob yê bê xomxo ob vông bêna vô Yesu.

⁵⁹ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he kaunsil vihati, he myag tibii wê ob vô nilô vô Yesu ge, ên he nêb he ob hi i yib. ⁶⁰ Mêd tibii tibeac val so kiyang lec Yesu, lêc he Yuda levac levac gee o tulec kiyang ti tiyi wê ob hi Yesu lec ge lêm. Nang dêc timuên ge xomxo yuu val ⁶¹ nêl ên nêbê, “Xomxo tige nêl bêga nêbê, ‘A tiyi wê a ob dii Anutu xumac ngibua tiga vêl di lox vac i tiyi buc yon.’ ”

⁶² Om xomxo daa sién nêl levac tige kidi lec di nêl vô Yesu ên nêbê, “Ông ob nêl kiyang ti lax vô he, me? Ông xovô kiyang nipaên wê he nêl lec ông ge kehe, me?” ⁶³ Lêc Yesu keacêñ ma. Mêdêc xomxo levac tige nêl vô i ên nêbê, “A nêl vô ông lec Anutu mavîha lê bê ông nêl ông kitong vô xe bê ông Kilisi wê Anutu nu ge, me?”

⁶⁴ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl i tiyi. Lêc a nêl vô xam bêga bê obêc buc timuên ge od xam ob wê a, Xomxo Nu, a obêc la dô vô Anutu xékizêc kehe vigê hiyôv, di dô vac viyobtoc lag puunê di lam.”

⁶⁵ Mêd xomxo daa sién nêl levac tige xêyaa vô myavinê, om lêx ici va ngakwi di nêl ên nêbê, “Xomxo tige so vya vô Anutu ên nêbê Anutu nu i. Om il ob nêl xomxo ya i lam nêl kiyang ti lec i ti vac lêm. Ên ici va so vya vô Anutu mî xam ngô pyap. ⁶⁶ Om xam nêb il ob vô bêna vô i?”

Mêdêc he vihatî nêl lax vô i ên nêbê, “Xomxo tige nêl nipaên tiyi wê il ob hi i yib lec ge.”

⁶⁷ Mêd he pisuv myaluc la vac Yesu manôn, dì he ya lun vîgê dì hi i, dì ya pitap i manôn ya vîgê, ⁶⁸ dì nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl ên ông nêbê ông Kilisi, om nêl xomxo ti wê hi ông ge lê mi xe ngô.”

Pita yax Yesu vun

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pita dô vixun vac xenac nîlô wê Kaiapas ben yêp vac ge, lêc dô kibun, mêd vêx yuac ti val nêl vô i ên nêbê, “Ông ga wê ông mi dô hixôn Yesu wê ben Galili ge ti mêm.” ⁷⁰ Lêc Pita yax Yesu vun vô he vihatî manôn dì nêl ên nêbê, “A lungên kiyang wê ông nêl ge kehe.”

⁷¹ Nang dêc Pita kidi mi la dô xenac kehe kwabo vô vuayen, dì vêx yuac ngwe yê dì nêl vô tibii wê dile kwabo ge ên nêbê, “Xomxo tige wê mi dô hixôn Yesu Nasalet.” ⁷² Lêc Pita yax Yesu vun tii vac nang ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nôn bê a o xovô xomxo tige lêm.” ⁷³ He dô mahigun dia tyâ dì tibii ya val nêl vô Pita ên nêbê, “Vixôhilôg, xe xovô ên xe nêbê ông ge Yesu nue ngivihi ti, ên ông mi keac vac tibii Galili bya om nêl kitong ên nêbê ông ge ông xomxo Galili ti tiyi xocbê Yesu ge.” ⁷⁴ Lêc Pita nêl ên nêbê, “A obêc nêl kiyang nôn lêm ge od Anutu i vông myaviwen nipaên vô a. Om a nêl vixôhilôg bê a o xovô xomxo tige lêm.” Pita nêl kiyang tige mi tiyôô dì kokilêx hi bya. ⁷⁵ Mêd Pita xovô kiyang wê Yesu nêl vô i bêga nêbê, “Ông obêc yax a vun lu yon tax dì

kokilêx obêc hi vya tîmuên.” Pita xovô kiyang tige om lop mi la xenac kehe di la byag levac.

27

*He kô Yesu mi la vô Pailat
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)*

¹ Vigwe viidii, di xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac, he vihati kitucma di keac lec kiyang wê ob hi Yesu i yib lec ge. ² Om he ku Yesu xôn di kô mi la vông vac gavman levac Pailat vigê.

*Judas Iskaliot yib
(Sinale 1:18-19)*

³ Judas Iskaliot wê vông Yesu vac tibii vigê ge yê wê he nêb he ob hi Yesu i yib ge. Om nilô vô viyin ên môp nipaên wê i vông ge, om kô mone silva kehe ti di vigê yuu mi la ên nêb ob tung i lax dô vô xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac. ⁴ Om la nêl vô he ên nêbê, “A nêg nipaên, ên a vông xomxo ti wê nipaên ti o yêp vô i lêm ge loc vac xam vigêm di xam ob hi i yib.” Lêc he nêl vô i ên nêbê, “Xe kiyang ti o yêp vô xe lêm. Nge, ge yêp vô ôcông va.” ⁵ Mêd Judas nêx mone silva tige la lec kibun vac Anutu xumac ngibua nilô di lop mi la di la ku kwa di yib.

⁶ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee la hôm mone silva tigee mi kô, di nêl vôma ên nêbê, “Mone tiga wê hi xomxo yib ge, om o tiyi wê il ob tung hixôn mone daa ge lêm.” ⁷ Om he keac vôma di hilu kiyang ên nêb ob kô mone mi la kisuu kibun vô tibii wê pitii dêg ge ên nêb

kibun tige i tu vi^gwe yibêñ wê he ob yev tibii vi^gwe teva vac ge. ⁸ Mêgem he nêl kibun tige lê nêbê kibun wê xomxo hi kîpyax lec ge, dì lê tige yêp gwêbaga hixôn. ⁹ Om kiyang wê plopete Jelemaia nêl ilage vô nôn lec. Jelemaia nêl bêga ên nêbê,

“He kô mone silva kehe ti dì vigê yuu tige. He Islel nêl ên nêbê mone tige wê he kisuu xomxo ti ya. ¹⁰ He kô mone tige mi la kisuu kibun vô tibii wê pitii dêg ge tiyi xocbê Apumtau nêl vô a ge.”

*Pailat kinêg kiyang vô Yesu
(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)*

¹¹ He vông Yesu la le vô gavman levac Pailat manôn, dì gavman levac tige kinêg vô i ên nêbê, “Ông ge king wê he Yuda vông ge, me?” Om Yesu lee yuu ên nêbê, “Ông nêl i tiyi.” ¹² Dì xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac vô nilô vô Yesu, lêc Yesu o nêl kiyang ti lax vô he lêm. ¹³ Mêdêc Pailat nêl vô i ên nêbê, “Ông ngô kiyang tibeac wê he vô nilô vô ông ge, me?” ¹⁴ Lêc Yesu o keac ti lec kiyang nipaên wê he nêl lec i ge lêm. Om gavman levac tige xo kiyang tibeac lec Yesu.

*Yesu le vô Pailat manôn
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)*

¹⁵ Tiyi klismas vihati vô buc ngibua wê he Yuda mi xovô buc Isip ilage, he Yuda mi nêl xomxo kalabuhu ti lê vô Pailat di Pailat piwelac i vêl dì vông i la. ¹⁶ Dì vô buc tige xomxo nipaên ti lê nêbê Jisas Balabas dô vac xumac kalabuhu. Xomxo tibeac xovô i ên nêbê xomxo nipaên.

17 Xomxo Yuda tibeac hiwocên kitucma vô Pailat, dì Pailat kinêg ên nêbê, “Xam nêb a piwelac xomxo yuu ga ngwe na i loc vô xamê? Xam nêb a piwelac Balabas me a piwelac Yesu wê he mi nêl lê nêbê Kilisi ge?” **18** Pailat xovô ên nêbê he Yuda levac yê Yesu nipaên, om vông i lam vac i vigê. **19** Pailat dô lec sia wê mi dô lec dì mi ngô xomxo kiyang ge, mêdêc viñê vông kiyang lam vô i bêga nêbê, “Ông o lêc vông xomxo niviha tige i vô nipaên lêm, ên gwêbaga a xê vivia bucên ti lec i om vông a nilôg vô viyin.”

20 Xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac gee, he nêl kiyang la vac xomxo tibeac nilô dì he hôm xôn nêbê he ob tyuc bê Pailat i piwelac Balabas vêl dì hi Yesu i yib. **21** Pailat kinêg vô he tii vac nang ên nêbê, “Xam nêb a piwelac xomxo yuu ga ngwe na vêl dì vông i lôc vô xamê?” Lêc he nêl ên nêbê, “Balabas.” **22** Om Pailat kinêg vô he ên nêbê, “Om Yesu wê he mi nêl lê nêbê Kilisi ge, a ob vông bêna vô i?” Lêc he vihati nêl ên nêbê, “Tul i lec xax pola!” **23** Lêc Pailat kinêg ên nêbê, “Il ob hi i yib lec kehe tina?” Lêc he tyuc levac ên nêbê “Tul i lec xax pola!”

24 Pailat xovô wê he ngôên i kiyang obêc ma ge, dì yaxên wê he obêc vông vevac vô i ge, om hôm mia dì lipac vigê vac mia vô he vihati manôn, dì nêl vô he ên nêbê, “Xomxo tiga hi obêc kipyax sea ge od myaviwen obêc yêp vô a lêm. Nge, obêc yêp vô xacxam va.” **25** Mêd he vihati nêl lax vô i ên nêbê, “Myaviwen tige i lam vô xe dì i yêp vô xe nuge hixôn!” **26** Om Pailat piwelac

Balabas vêl dì vông i la, dì nêl om he pîsa Yesu ya yihi. Pyap dêc Pailat vông i la vac nue vevac vigê ên nêb he i tul i lec xax.

*Tibii vevac so vya vô Yesu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

²⁷ Mêd gavman levac Pailat nue vevac kô Yesu mî la vac Pailat ben, dì he keac lie vevac kidu levac lam. ²⁸ Mêd he lam kwax Yesu ngakwi vêl ên i, dì kô ngakwi hi ti tiyi xocbê king mi vînyum ge mî la vînyum lec Yesu, ²⁹ dì he buu kipomac yin mî tung lec i bazub xocbê kilung ge, dì vông duvac ti vac i vigê hiyôv ên nêb i kô. Mêd he yev vixa kitu vô dì pîmil i pisiv dì nêl vô iên nêbê, “O king wê Yuda vông ge, ông dô nimviha.” ³⁰ Mêd he pisuv myaluc lec i, dì vô duvac vêl dì hi i bazub ya. ³¹ He so vya vô i pyap, dì kwax ngakwi hi vêl dì vînyum Yesu vaci ngakwi lec i, mêtêc kô i mî la ên nêb ob la tul i lec xax.

*He tul Yesu la yux lec xax
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

³² Dì he mîla môp ti, lêc mîla tulec tibii Sailini ti lê nêbê Saimon, mêtêc he kidu i nêb i kîlê xax pola wê he ob hi Yesu lec ge.

³³ Mêd he mîla vigwe ti lê nêbê Golgota. Lê tige kehe bêga nêbê bazub len. ³⁴ Mêtêc he pilepac kinin kilin hixôn wain dì vông vô Yesu ên nêb i num, om Yesu tep mî yaxên lê, lêc nêbê i numê ob ma. ³⁵ Mêd he tul i lec pola. Pyap dêc he nêb he ob titang Yesu ngakwi vîma, om he tide mî yê dì titang i tiyi. ³⁶ Dì he dô kîbun dì dô bin i. ³⁷ Dì he kîvuu kiyang wê he nêl lec i ge dì la tul vô i

bazub kisii ên nêbê, “XOMXO TIGA YESU, KING WÊ HE YUDA VÔNG GE.”

³⁸ Mêd he hi tibii yôdac yuu lec xax hixôn, ngwe le vô vigê hiyôv dì ngwe le vô vigê kêd.

³⁹ Mêd xomxo wê vîlee mi la dì lôm ge tipi niiba dì so vya vô Yesu ⁴⁰ ên nêbê, “Ông wê ông nêb ông ob dii Anutu xumac ngibua vêl dì lox vac i tiyi buc yon ge, ông ngidu ôcông va xôn. Ông obêc Anutu nu ge od ông lop mi lam vêl ên xax.”

⁴¹ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he wê xovô Moses xolac gee dì he Yuda levac levac, he êno so vya vô Yesu dì nêl vîma ên nêbê,

⁴² “Xomxo tige ngidu xomxo tibeac xôn, lêc o tiyi wê ob ngidu ici va xôn ge lêm. Xomxo tige obêc Islel nêñ king ge od i lop vêl ên xax ên il xê dì vông i vin i. ⁴³ Xomxo tige nêbê i Anutu nu, dì i vông i vin ên nêbê Anutu ob ngidu i xôn. Om Anutu xêyaa obêc vin lec i ge od i vô i vêl ên myavinê wê tulec i ge.” ⁴⁴ He nêl bêge, dì tibii yôdac yuu wê he tul lec xax hixôn Yesu ge, yuu so vya vô Yesu hixôn.

Yesu yib

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Hiyôv tyip kitôn mêt vigwe vihati vô mapitoc dì i miла vô hiyôv manôn yon wê hucên ge. ⁴⁶ Vô kwabo lec hiyôv manôn yon, Yesu tyuc vya levac ên nêbê, “Eli, eli, lama sabaktani?” Kiyang tige kehe bêga nêbê, “A Anutu, a Anutu, bêna lêc ông sea a?” ⁴⁷ Mêdêc xomxo wê le kwabo vô Yesu ge ngô kiyang wê i nêl ge, om he ya so ên he nêbê, “Xomxo tige kiyag vya lec Ilaija.” ⁴⁸ Mêd lutibed he ti tup mi la kô mia

myamilumac dì too mia kîlin vac dì kîlax vac ngising dì hôm i la kisii vô Yesu mya ên nêb i num. ⁴⁹ Léc he ya nêl vô i ên nêbê, “Dô tya lê, ên il ob dô mi yaxêb bê Ilaija ob val ngidu i xôn, me?” ⁵⁰ Léc Yesu tyuc vyac levac tii vac dì vông myakilôhô la dì yib.

⁵¹ Mêd lutibed nivimihi levac ti wê yux vac Anutu xumac ngibua ge lêx la yuu vac kisii dì la tô vô myahipu, dì ngiyêg yoc, dì ngidax levac hibu sea, ⁵² dì lôva mya tax, dì xomxo vông vinên wê yib ilage, he tibeac kidi lec hixôn ninivi ⁵³ dì lam vac lôva mi la, dì buc timuên wê Yesu kidi lec ge he la hilung he vô xomxo tibeac vac vigwe ngibua Jelusalem.

⁵⁴ Yesu yib, dì tibii levac wê viac nue vevac 100 ge ti hixôn nue vevac ya dô bin Yesu wê yux lec xax ge, dì he yê wê ngiyêg vông kibun yoc dì tixuu tixuu mangwe val hixôn, om he xona mabu dì nêl ên nêbê, “Vixôhilôg nôn, xomxo tige Anutu nu.”

⁵⁵ Vêx tibeac le teva dì yê ma la Yesu. Vô buc wê Yesu dô Galili ge vêx tigee mi timu vô i vixa dì viac i mi he la Jelusalem. ⁵⁶ He ti Malia wê ben Makdala ge, dì ngwe Jems yuu Josep ta Malia, dì ti Sebedi nu yuu ta.

Josep lii Yesu ninivi vac lôva wê he kiden vac ngidax ge

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Vigwe huc, dì xomxo Alimatisa ti lê nêbê Josep wê vông i vin Yesu ge val. Josep ge xomxo wê i susu tibeac ge. ⁵⁸ Josep la vô Pailat dì la kitaâ Yesu ninivi nêb ob kô mi la lii vac lôva. Om Pailat

tyuc lec dì he vông Yesu ninivi vô Josep. ⁵⁹ Mêd Josep kô Yesu ninivi mi la lii vac nivimihi kwem paha yang ti ⁶⁰ mi la lii i la vac lôva paha wê i vông wê ici va kiden vac ngidax ge. Pyap dêc vixog ngidax levac ti la le vac lôva mya xôn, dì i loc mi la. ⁶¹ Malia Makdala yuu Malia ngwe, yuu dô kwabo vô lôva dì yuu yê.

Tibii vevac viac lôva

⁶² Buc wê he Yuda mi viac yaên wê he ob ya lec buc sabat ge lam la vêl, dì titige xomxo levac wê me si daa gee hixôn he Palisi, he la kitucma vô Pailat, ⁶³ dì nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, xe xovô kiyang wê xomxo kityooën tige nêl vô buc wê gên dô mavîha ge. Xomxo tyo nêl bêga ên nêbê, ‘Buc yon obêc lam la vêl lê, lêc a obêc kidi lec magviha.’ ⁶⁴ Nêl bêge, om ông nêl ên nume vevac he i viac lôva xêkizêc ta i tiyi buc yon, ên Yesu nue ngivihi ob lam kô ninivi mi la vun dì kityoo il ên nêbê Yesu kidi lec mavîha vac yibê. He obêc vông bêge ge od kiyang kityooën wê he ob nêl ge obêc luu kiyang kityooën wê Yesu nêl ge vêl.” ⁶⁵ Mêdêc Pailat nêl vô he ên nêbê, “Xam kô nume yuac mi loc pítii ngidax mya xôn ên i vô xêkizêc i tiyi xocbê xacxam va xovô ge.” ⁶⁶ Om he mîla pítii lôva mya xôn dì vông vîbuên xêkizêc ta dì xomxo le bin.

28

Yesu kidi lec vac yibê

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Jon 20:1-18)

¹ Buc sabat lam la vêl dì da pitoc yang, dêc Malia Makdala yuu Malia ngwe, yuu la ên nêb

ob la yê lôva. ² Mêdêc lutibed ngiyêg mabu yoc, ên Apumtau nu angela ti lop mi lam gê lag puunê dì lam vixog ngidax la vél ên lôva mya, dì la dô lec ngidax tige kisii. ³ Angela tige manôn xêseac tiyi xocbê deac hixelac ge, dì ngakwi tiyi xocbê viyobtoc kwem. ⁴ Om xomxo wê viac lôva gee yê dì xona mabu dì yetac dì tilii sea mi la yêp kibun tiyi xocbê xomxo yibên.

⁵ Lêc angela tige nêl vô vêx yuu ên nêbê, “Muu xona ên i ma, ên a xovô wê muu myag Yesu wê he hi lec xax ge. ⁶ Lêc o dô ga lêm, ên kidi lec maviha tiyi xocbê kiyang wê i nêl ge. Muu lam wê vigwe wê yêp lec ge. ⁷ Om muu lôc lutibed dì lôc nêl kitong vô nue ngivihi bêga bê Yesu kidi lec maviha vac yibên, dì ob mug mi la Galili dì xam ob mîla wê i gê tiganê. Kiyang ga a nêl vô muu pyap.”

⁸ Yuu xona mabu, lêc yuu xêyaa vô nivîha, dì yuu sea lôva lutibed dì tup mi la ên nêb ob la nêl kiyang tige kitong vô Yesu nue ngivihi. ⁹ Yuu lax mi la, lêc Yesu mîla vô yuu vac môp dì nêl vidiién vô yuu. Om yuu val le kwabo vô Yesu dì vyax vigê lec Yesu vixa dì pimil i. ¹⁰ Mêdêc Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu xona ên i ma. Muu loc nêl kiyang vô a lige bê he i loc Galili, ên he obêc yê a gê ganê.”

Tibii vevac wê le bia ge nêl kiyang kityooën

¹¹ Om vêx yuu ge gên loc môp, lêc tibii vevac wê viac lôva gee ya la Jelusalem dì la nêl kiyang tige vihati kitong vô xomxo levac wê mi si daa gee. ¹² Om xomxo levac tigee la kitucma hixôn he Yuda levac, dì he keac lec kiyang tige. Om

vông mone levac vô tibii vevac wê viac lôva ge,
 13 dì

nêl vô he ên nêbê, “Xam loc nêl vô xomxo
 bê, ‘Vô bucên xe xêp dì Yesu nue ngivihi lam
 kô ninivi mi la vun.’” 14 Xam loc nêl bêge, lêc
 gavman levac obêc ngô kiyang tige dì kunac xam
 ge od xe ob vông i ma i tô ya kiyang malehe
 mangwe dì ob kunac xam lêm.” 15 Om tibii
 vevac tigee kô mone mi la nêl kiyang kityooën
 tiyi xocbê Yuda levac nêl vô he ge. Om kiyang
 kityooën tige la nêx lec Yuda ben vihati mi yêp,
 dì yêp gwêbaga hixôn.

*Yesu vông yuac vac nue ngivihi vigê
 (Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)*

16 Yesu nue ngivihi vigê yuu dì ti tô mi la ge, he
 loc mi la vigwe Galili mi la lec kitôn ti wê Yesu nêl
 ên nêbê he i lêc loc dô lec ge. 17 Om he mila tyip,
 dì yê Yesu om he yev vixa kitu vô i, lêc he ya nilö
 vông yuu yuu. 18 Mêdêc Yesu lam kwabo vô he
 dì lam nêl vô he ên nêbê, “Anutu vông xêkizêc
 lag yuu kibun vihati vô a pyap. 19 Om a nêl vô
 xam bê xam loc vac vigwe vihati yang dì loc nêl
 a xolac kitong vô xomxo vihati ên he i vông i vin
 dì tu a nuge. Dì xam loc lipac he lec Mag Anutu
 hixôn nu tuc dì Myakilôhô Ngibua yon lê. 20 Dì
 xam tixuu he ya kiyang vihati wê a nêl vô xam
 ge ên he i timu vô. Xam ngô lê. A obêc dô hixôn
 xam i tiyi buc vihati dì i loc tyip lec buc wê lag
 yuu kibun myahipu obêc tiyôô vac ge.”

Yesu Xolac
The New Testament in the Patep Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Patep long Niugini
copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Patep

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

3d2c844d-4bc8-590b-bbf2-3a5fcfd1f7ad8